

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EKONOMİSİ VE BESLENME EĞİTİMİ BİLİM DALI

AİLE YAŞAM MERKEZİNDEKİ KURSLARA KATILAN
KADINLARIN KURSA DEVAM ETME NEDENLERİ ve
MEMNUNİYET DURUMLARININ ARAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Şengül TIRINOĞLU

ANKARA-2006

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EKONOMİSİ VE BESLENME EĞİTİMİ BİLİM DALI

AİLE YAŞAM MERKEZİNDEKİ KURSLARA KATILAN
KADINLARIN KURSA DEVAM ETME NEDENLERİ ve
MEMNUNİYET DURUMLARININ ARAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Şengül TIRINOĞLU

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Nedime ŞANLI

ANKARA-2006

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI ÖRNEĞİ

Şengül BAŞER TIRINOĞLU'nun Aile Yaşam Merkezindeki Kurslara Katılan Kadınların Kursu Devam Etme Nedenleri ve Memnuniyet Durumlarının Araştırılması başlıklı tezi 18.12.2006 tarihinde, jürimiz tarafından Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Nedime ŞANLI

Üye : Prof.Dr.M.Hamil NAZİK

Üye : Yrd.Doç.Dr. Bülent ÇELİK

Üye : Yrd.Doç.Dr. Şadan TOKYÜREK

Üye : Yrd.Doç.Dr. Melek ÖZTÜRK

ÖNSÖZ

Bir ülkenin kalkınması, en geniş anlamda halkın yaşam standartlarının artırılmasını ifade eder. Sağlıklı, eğitilmiş ve kültürlü bir toplum, kalkınmanın kaynağı olmaktadır.

Toplumların kalkınmasında bireylerin özgür, bilinçli, kültürlü ve sağlıklı gelişiminde en etkili araç eğitimidir. Bir süreç olan eğitime en etkin şekilde geniş kitleleri katma görevi halk eğitimi ile başarılabilir.

Toplumumuzda kadın eğitimi, üzerinde önemle durulması gereken konulardan biridir. Kadının toplumda ve ailede rol ve statüsünün artması, ailenin demokratik ve çağdaş bir yapıya kavuşması için kadının yaşamı boyunca eğitime ihtiyacı vardır.

Bu araştırma kadın eğitimi alanında da hizmet veren Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığına bağlı Aile Yaşam Merkezinde yürütülmüştür.

Aile Yaşam Merkezindeki Kurslara Katılan Kadınların Kursu Devam Etme Nedenleri ve Memnuniyet Durumlarının Araştırılması Konulu bu çalışmada; araştırmanın her aşamasında sabırla bana yol gösteren ve değerli bilgisiyle çalışmama ışık tutan Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi danışmanı Sayın Yrd. Doç. Dr. Nedime ŞANLI'ya sonsuz şükranlarımı sunarım. Araştırmanın istatistiksel işlemlerinin yapılmasında değerli bilgilerinden yararlandığım Sayın Dr. Hüsne DEMİREL ve Aybala DEMİRCİ'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Anket formunun uygulanmasında ve doldurulmasında sağladıkları kolaylık ve yardımlarından dolayı Ankara Büyükşehir Belediyesi Aile ve Çocuk Hizmetleri Şube Müdürü Ömer ÖKSÜZ'e, AYM yönetici ve çalışanları ile kursiyerlere içtenlikle teşekkür ederim.

Çalışmanın her aşamasında bana yardımlarını esirgemeyen, desteği ile güç veren sevgili eşim Sayın Ali TIRINOĞLU'na, yeğenim Can BAŞER'e ve aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şengül B.TIRINOĞLU

ÖZET

AİLE YAŞAM MERKEZİNDEKİ KURLARA KATILAN KADINLARIN KURSA DEVAM ETME NEDENLERİ VE MEMNUNİYET DURUMLARININ ARAŞTIRILMASI

Tırinoğlu, Şengül B.

Yüksek Lisans Tezi, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nedime Şanlı

Kasım-2006

Bu araştırma, Aile Yaşam Merkezindeki (AYM) kurslara katılan kadınların kursa devam etme nedenleri ve memnuniyet durumlarını saptamak amacıyla planlanıp yürütülmüştür. Araştırma tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırma evrenini; Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığına bağlı AYM’deki 2006 yılında kayıtlı 2600 kadın üye, örnekleme bu üyelere araştırma katılmayı kabul eden 250 kadın kursiyer oluşturmaktadır. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket iki bölüm ve 27 sorudan oluşmuştur. Anketlerle elde edilen veriler SPSS paket programıyla analiz edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre; araştırmaya katılanların %64.8’i Etimesgut’ta oturmakta, yarıya yakını 30-39 yaşlarında ve yüksekokul mezunudur. Kursiyerlerin çoğunluğu evli olup, kendilerini orta gelir düzeyinde görmekte, kursiyerlerin %56.4’ü çalışmamaktadır. Kursiyerlerin çoğunluğu bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarıya yakını boş zamanını değerlendirmek, içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatlamak, yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kurslara katılmaktadır. Bu katılma nedenlerinde; kursiyerlerin eğitim düzeylerinin, medeni durumlarının ve çalışma durumlarının etkili olduğu saptanmıştır. Kursiyerler en çok sportif kursları tercih etmekte, katıldığı kurs çeşidinde ise eğitim düzeyi, medeni durum ve çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur. Kursiyerler kurslara katılarak; stres ve sorunlarından uzaklaşıp rahatladığını, kendini bedensel olarak daha sağlıklı ve daha mutlu, huzurlu hissettiğini belirtmiştir. Katılanların eğitim düzeyi, medeni durum ve çalışma durumunun kursların sağladığı faydalarıyla ilgili görüşlerinde etkisi önemli bulunmuştur. Kursiyerlerin çoğunluğu kursa katılma kararını kendileri vermekte, kurs süresini yeterli bulmakta ve kursa gelmesini zorlaştıran bir neden olmadığını belirtmektedir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu, katıldığı kurslardan memnun, kurslarda verilen bilgi-beceri ve hizmetleri yeterli bulmaktadır. Kurslardan daha çok kişinin faydalanması için kursiyerler daha çok broşür ve ilanlar ile radyo ve televizyon yayınları aracılığıyla duyuru yapılmasının etkili olacağını belirtmektedir. Kursiyerlerin çoğunluğu mevcut kurs çeşitlerini yeterli bulmakta, kursun fiziki ortam özelliklerinden havalandırma hariç; aydınlatma, ısıtma, genişlik ve dekorasyonu iyi/çok iyi, kursun verildiği sınıf-atölyenin donanımını ise yeterli bulmaktadır

ABSTRACT

RESEARCH ON SATISFACTION LEVELS AND CONTINUATION REASONS OF WOMEN WHO PARTICIPATED IN COURSES DELIVERED AT THE FAMILY LIFE CENTER

Tırnoğlu, Şengül B.

Family Economy and Nutrition Training Science Discipline Graduate Thesis,

Thesis Consultant: Assistant Professor Dr. Nedime Şanlı

November-2006

This research has planned and executed for the purpose of determining the reason for continuing attendance and satisfaction levels of women who participated in courses delivered at Family Life Center (FLC). The research performed with the scanning method. Research realm was 2600 female member registered in 2006 to FLC that is connected to the Metropolitan Municipality Ministry of Education Art and Culture. Sampling was construed by including 250 women trainees who accepted to participate in the research. Data were collected by means of survey applications. The survey consisted of 2 sections and 27 questions. Data obtained through surveys has been analyzed by using SPSS package programs.

According to the findings of the research; 64.8% of the participants leaved at Etimesğut district, nearly half of them were aged 30-39 and graduated from a collage. Most of the trainees being married, considered themselves as being among middle-income level, and 56.4% of the trainees were unemployed. Among the trainees, participation reasons of most of them to FLC, were to be bodily and mentally healthier, of half of them for free time activity, to relieve of their stress and annoyance, to learn new things and acquire new skills. It was determined that trainees' education levels, marital status, and employment status were effective on their decision to participate in FLC. Participants mostly preferred to join to sportive courses. It was found that the trainees' education levels, marital status, and employment status were effective on their participation decision. Trainees indicated that by joining those courses, they relieved from their stress and problems and relaxed, and bodily and mentally felt more peaceful and happy. Education levels, marital status, and employment status of the participants were effective on their appreciation of benefits they gained from those courses. Most of the trainees had made their decision to join the courses by themselves, thought that the courses period were sufficient, and declared that there were no any obstacle preventing them from coming and joining to those courses. Great majority of the research participants were satisfied with the courses they joined, found the information delivered and skills acquired as sufficient. Trainees suggested more advertisement of the FLC course to be performed by distributing booklets and notices together with the announcements through radio, TV programs, in order to ensure more people to be aware of the those courses and take the advantage of them. Most of the participant found the present course variety as sufficient, and assessed the air conditioning, which was one of the physical environment conditions, illumination, heating, and decoration as good/very, class rooms-workshops equipment as sufficient.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR CETVELİ.....	ix

BOLÜM I

1-GİRİŞ.....	1
1.1.Tezin Amacı ve Önemi.....	3
1.2.Tezin Konusu ve Problem Cümlesi.....	4
1.2.1.Problem Cümlesi.....	5
1.2.1.1.Alt Problemler.....	5
1.3.Varsayımlar.....	6
1.4.Tezin Sınırlılıkları.....	6

BÖLÜM II

2-KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1.EĞİTİM.....	7
2.1.1. Eğitim Kavramının Tanımı.....	8
2.1.2. Eğitimin Amaç ve İşlevleri.....	9
2.1.3. Eğitim Çeşitleri.....	11
2.2.YAYGIN EĞİTİM (HALK EĞİTİMİ-YETİŞKİN EĞİTİMİ).....	13
2.2.1.Halk Eğitiminin Kapsamı.....	14
2.2.2.Halk Eğitiminin Gerekliliğini Ortaya Koyan İlkeler	15
2.2.3.Halk Eğitiminin Amaç ve Görevleri.....	17
2.2.4.Halk Eğitiminin İşlevleri	18
2.2.5.Halk Eğitiminin İlkeleri.....	19

2.2.6.Halk Eğitiminin İçeriği.....	20
2.2.7. Halk Eğitiminde Bireylerin Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması.....	20
2.2.8. Halk Eğitimi Hizmetlerinde Halkla İlişkiler.....	21
2.3.TÜRKİYE’DE HALK EĞİTİMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	22
2.3.1.Cumhuriyet Öncesi Halk Eğitimi.....	22
2.3.2 Cumhuriyet Sonrası Halk Eğitimi.....	24
2.4.TÜRKİYE’DE HALK EĞİTİMİNİN HUKUKİ DAYANAKLARI.....	25
2.4.1. Milli Eğitim Şuralarında Halk Eğitimi.....	26
2.4.1.1. I. Milli Eğitim Şurası.....	26
2.4.1.2. IV. Milli Eğitim Şurası.....	27
2.4.1.3. VI. Milli Eğitim Şurası.....	27
2.4.1.4. VII. Milli Eğitim Şurası	27
2.4.1.5. IX. Milli Eğitim Şurası.....	28
2.4.1.6. X. Milli Eğitim Şurası.....	28
2.4.1.7. XI. Milli Eğitim Şurası.....	28
2.4.1.8. XII. Milli Eğitim Şurası.....	29
2.4.1.9. XIII. Milli Eğitim Şurası.....	29
2.4.1.10. XIV. Milli Eğitim Şurası.....	33
2.4.1.11. XV. Milli Eğitim Şurası.....	31
2.4.1.12. XVI. Milli Eğitim Şurası.....	32
2.4.2.Kalkınma Planlarında Halk Eğitimi.....	32
2.4.2.1. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1968).....	33
2.4.2.2. II. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972).....	33
2.4.2.3. III. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977).....	34
2.4.2.4. IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1978-1983).....	34
2.4.2.5. V. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989).....	34
2.4.2.6. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994).....	35
2.4.2.7. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).....	35
2.4.2.8. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).....	36
2.5. TOPLUMDA KADININ ROLÜ, STATÜSÜ VE EĞİTİMİ.....	37
2.6. KONU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR... ..	44

BÖLÜM III

3. ARAŞTIRMA YÖNTEM VE ARAÇLARI.....	50
3.1. Araştırmanın Evreni.....	50
3.2. Araştırmanın Örneklemi.....	51
3.5. Veri Toplama Tekniği.....	51
3.6. Veri Toplama Araçları.....	51
3.7. Anket Formlarının Uygulanması	53
3.8. Verilerin Değerlendirilmesi.....	53

BÖLÜM IV

4.BULGULAR VE TARTIŞMA.....	54
4.1.Kursiyerlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bilgiler.....	54
4.2.Kursiyerlerin Kurs Katılama Nedenleri İle İlgili Bulgular.....	57
4.3.Kursiyerlerin Katıldıkları Kurs İlişkin Bulgular.....	65
4.4.Kursiyerlerin Katıldığı Kursların Sağladığı Faydalar İle İlgili Bulgular.....	74
4.5.Kursiyerlerin Katıldıkları Kurslardan Memnuniyet Durumları ve Kurs Katılımları İle İlgili Diğer Bulgular.....	79

BÖLÜM V

5- SONUÇ VE ÖNERİLER.....	90
KAYNAKÇA.....	95
EKLER	
1-ANKET FORMU	
2-İZİN BELGESİ	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kursiyerlerin Demografik Özellikleri.....	55
Tablo 2: Farklı Yaştaki Kursiyerlerin Kurs Katılma Nedenlerinin Dağılımı	58
Tablo 3: Farklı Eğitim Düzeyindeki Kursiyerlerin Eğitim Durumuna Göre Kurs Katılma Nedenlerinin Dağılımı.....	60
Tablo 4: Kursiyerlerin Medeni Durumlarına Göre Kurs Katılma Nedenlerinin Dağılımı	62
Tablo 5: Kursiyerlerin Çalışma Durumlarına Göre Kurs Katılma Nedenlerin Dağılımı	64
Tablo 6: Farklı Yaştaki Kursiyerlerin Yaşlarına Göre Katıldığı Kursların Dağılımı.....	66
Tablo 7: Kursiyerlerin Eğitim Durumlarına Göre Katıldığı Kursların Dağılımı	68
Tablo 8: Kursiyerlerin Medeni Durumuna Göre Katıldığı Kursların Dağılımı	70
Tablo 9: Kursiyerlerin Çalışma Durumuna Göre Katıldığı Kursların Dağılımı	72
Tablo 10: Farklı Yaşlardaki Kursiyerlerin Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı	74
Tablo 11: Farklı Eğitim Düzeyindeki Kursiyerlerin Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı.....	76
Tablo 12: Farklı Medeni Durumdaki Kursiyerlerin Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı.....	77
Tablo 13: Kursiyerlerin Farklı Çalışma Durumlarına Göre Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar Hakkındaki Düşüncelerin Dağılımı.....	78
Tablo 14: Kursiyerlerin Kurs Katılmak İçin Kimden İzin Aldıklarının Dağılımı	80
Tablo 15: Kursiyerlerin Kurs süresinin Neden Yetersiz Olduğu İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı	81
Tablo 16: Kursiyerlerin Kurs Gelmesini Engelleyen Nedenlerle İlgili Cevapların Dağılımı	81

Tablo 17: Kursiyerlerin Katıldığı Kurslardan Memnun Olma Nedenlerinin Dağılımı	82
Tablo 18: Kursiyerlerin Katıldığı Kurslardan Memnun Olmama Nedenlerinin Dağılımı.....	83
Tablo 19: Kursiyerlerin Kurslarda Verilen Bilgi-Beceri ve Hizmetleri Yetersiz Bulma Nedenlerinin Dağılımı	84
Tablo 20: Kursiyerlerin, Öğreticilerin Davranışlarından Memnuniyet Durumlarının Dağılımı.....	85
Tablo 21: Kursiyerlerin Kurslardan Daha Fazla Kişinin Yararlanabilmesi İçin Hangi Yollarla Daha Etkili Duyuru Yapılacağına İlişkin Cevaplarının Dağılımı	86
Tablo 22: Kursiyerlerin Mevcut Kurslardan Başka İstedikleri Kursların Dağılımı.....	87
Tablo 23: Kursiyerlerin Kurstaki Fiziki Ortama İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	88
Tablo 24: Kursiyerlerin Katıldığı Kursların Ailesindeki Diğer Bireyler Üzerindeki Etkileri İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı.....	89

KISALTMALAR CETVELİ

AÇEV:	Anne-Çocuk Eğitim Vakfı
AYM:	Aile Yaşam Merkezi
BM:	Birleşmiş Milletler
CEDAV:	Kadına Karşı Her Hürlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
ÇATOM :	Çok Amaçlı Toplum Merkezleri
DPT:	Devlet Planlama Teşkilatı
GAP:	Güneydoğu Anadolu Projesi
HEM:	Halk Eğitim Merkezi
KİDOG:	Kadın İçin Destek Oluşturma Grubu
LİMME:	Lise Mezunlarını Meslek Edindirme Kursları
M.E:	Milli Eğitim
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
MTE:	Mesleki Teknik Eğitim
SPSS:	(Statistic Packets For Social Seciencies) Sosyal Araştırmalar İçin İstatistiksel Program Paketi
SSK:	Sosyal Sigortalar Kurumu
UNESCO:	Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim Kültür Organizasyonu

BÖLÜM I

Bu bölümde tezin amacı ve önemi anlatılmış, tezin konusu ile problem cümlesi ve alt problemler belirtilmiştir.

1-GİRİŞ

Çağdaş bir toplumun, bireylerini ailesinin ve toplumun beklentileri doğrultusunda toplumsal kalkınmayı sağlayacak bir biçimde yetiştirmesi; bireyin yaşamını daha iyi koşullarda sürdürmesi, aile ve toplumsal yapı içerisinde üzerine düşen görev ve sorumluluğunu en etkin biçimde yerine getirmesi, öncelikle bireye bu konuda verilecek eğitime bağlıdır.

Bireylere toplumsal güvenliklerini, ekonomik verimliliklerini artırmak, değişen toplumsal ve ekonomik rollerine uyumlarını sağlamak için, onların eğitime olan gereksinim insanlık tarihi kadar eskidir. Hemen hemen her toplumda, çocuk ve gençler kadar yetişkinlerin eğitime yönelik uygulamalarında uzun bir geçmiş bulunmaktadır. İlk çağlarda bu gün olduğu gibi kasıtlı eğitim uygulamaları, yalnızca çocuk ve gençlere değil yetişkinlere yönelik olarak da düzenlenmekteydi.

Günümüzde halk eğitiminin eğitim sistemi içerisindeki konumu, eskisine göre çok farklıdır. Uygulamada tam olarak yansımamış olmakla birlikte gelişmiş veya gelişmekte olan hemen her ülkede halk eğitimi, eğitim sisteminin alt sistemi olarak kabul edilmektedir. Özellikle son yıllarda toplumun ve bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılama girişimlerinin, halk eğitimi alanında yaygınlaştığı görülmektedir. Yetişkin nüfusa, ulusal düzeyde ve iyi desteklenmiş halk eğitimi hizmetleri sunulmasının, toplumsal ve ekonomik olduğu kadar, kültürel nedenlerle de

ulusal eğitim politikalarının temel bir parçası haline geldiği ve bu anlayışın giderek hızla yaygınlaştığı görülmektedir (Celep, 1995).

Bireylerin eğitim ihtiyaçları, örgün eğitim kurumlarının yanı sıra yaşam boyu devam eden yaygın eğitimle sağlanmaktadır. M. E. B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde verilen kurslar, çeşitli yerel yönetimler, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile diğer sivil toplum kuruluşlarınca verilen kurs ve eğitim faaliyetlerinin hepsi halk eğitimi çerçevesinde ele alınabilir.

Türkiye'de halk eğitim hizmetlerinin yöneldiği kitle; yaş, akıl, cinsiyet, eğitim düzeyi, öğrenme ihtiyacı-isteği, sosyal statü bakımından birbirinden farklı kişilerden oluşmaktadır. Bunların başında ev kadınları, okuma-yazma bilmeyenler, beceri sahibi olmayan veya niteliksiz işsizler, öğrenciler (çocuk ve gençler), serbest meslek erbabı, işçiler, işverenler, çiftçiler, zanaatkarlar ve yaşadıkları ülkenin lisanını bilmeyen her yaş ve eğitim düzeyindeki yabancılardır. (Seyyar, 2006).

Halk eğitimi etkinlikleri başlangıçta gönüllü kuruluşlar aracılığı ile yürütülürken, günümüzde yerel yönetimlerin ve devletin desteği ön plana çıkmıştır.

Devletlerin, halk eğitimine eskisine göre daha fazla destek olmasının ve ilgi göstermesinin belli başlı nedenleri;

- Örgün eğitimden yararlanamayanlara eğitim olanağı sağlaması,
- Bireylerin; bedensel, zihinsel, ruhsal ve sosyal yönlerden gelişimi için aileleri eğitmesi,
- Verimliliğin artırılmasına katkı sağlaması,
- Toplumsal sorunlara kitlelerin desteğini sağlaması,
- Yetişkinlere, eğitime devam fırsatı sağlaması,
- Okulların sınırlı eğitim olanaklarına tamamlayıcı ve destekleyici olmasıdır.

Halk eğitimine ilgiyi artıran bu nedenler, gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkeler için geçerlidir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin halk eğitimine ilgisini artıran diğer önemli bir neden de, toplumsal değişmeyi ve ekonomik kalkınmayı hızlandıran, düzenleyen ve özellikle vatandaşlık bilincini kuvvetlendiren, etkili bir araç olarak görmeleridir(Love, 1995).

1. 1. Tezin Amacı ve Önemi

Zamanımızın demokratik toplumlarında insanın mutlu olması için alınan önlemlerin başında, bireylerin sağlıklı bir geleceğe ve iyi bir hayat seviyesine kavuşturulmaları amaçlanmaktadır. Bu hayat şeklinin, yaşama tarzının her yaşta fırsat eşitliğine açık, fonksiyonel ve üretici bir eğitim ile gerçekleştirilebileceği açık olarak bilinmektedir. Çünkü eğitim, milletlerin kalkınmasında en tesirli araçlardan biridir (Kurt, 2000).

Son zamanlarda bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler toplumun ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal yapısında değişmelere neden olmaktadır. Bireylerin bu değişmelere uyum sağlaması değişimin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerleri kazanmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle eğitimini yarım bırakmış veya hiç eğitim almamış bireylerin bu değişikliklerin gerektirdiği bilgi ve beceriyi edinebilmesi, örgün eğitim sonrası eğitimle yani halk eğitimi ile olanaklıdır. Bu nedenle halk eğitiminin eğitim sistemi içerisindeki önemi artmıştır (Celep, 2003).

Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin çok hızlı ilerlemesinin ortaya çıkardığı ihtiyaçlara örgün eğitim tek başına cevap verememektedir. Ayrıca örgün eğitim kurumlarında belli bir yaşa kadar verilen eğitim ve öğretim faaliyetleri de yeterli olmamaktadır. Bunun için hayat boyu devam eden bir eğitim ve öğretim süreci zorunlu hale gelmiştir. Bu da halk eğitimi (yetişkin eğitimi, yaygın eğitimi vb.) ile

sağlanabilir. Halk eğitiminde etkililiği sağlamak, beklenen başarıya ulaşmak halk eğitimi ile uğraşanların her şeyden önce; bu eğitimden yararlanan kitlelerin özelliklerini bilmeleri, onları tanımaları ve ihtiyaçları doğrultusunda onlara uygun eğitim ve öğretim hizmeti sunmaları ile sağlanabilir. Halk eğitim kurslarına katılan kursiyerlerin özelliklerinin, istek ve ihtiyaçlarının, memnuniyetlerinin tespit edilmesi bunun için çok önemlidir. Elde edilen bulgular bu konuda çalışma yapan araştırmacılara ve bu kursları düzenleyen kurum ve kuruluşlara ihtiyaç duyulan yeni kurslar açmalarında, kurs programlarının geliştirilip zenginleştirilmesinde, nitelikli yetiştiriciler işe alınmasında, eğitim ortamlarının en iyi şekilde düzenlenmesinde, daha etkili hizmet vermelerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma; Aile Yaşam Merkezindeki kurslara katılan kadınların kursa başvurma ve devam etme nedenleri ile verilen kurslardan memnuniyet durumlarını saptamak, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; kursiyerlere, kursları düzenleyen kurum ve kuruluşlar ile bu konularla ilgili çalışma yapan araştırmacılara önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır.

1. 2. Tezin Konusu ve Problem Cümlesi

Yurdumuzdaki halk eğitimi uygulamalarında temel, toplumun istek ve ihtiyaçlarıdır. Bundan dolayı bu eğitim, okul dışında bulunan yetişkinlere, onların istekli olarak katılacakları bir biçimde devamlı olarak götürülmeye çalışılmalıdır.

Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi) ülkemizde verilen eğitim hizmetlerinin normal bir uygulaması haline gelmiştir. Artık bu tür bir eğitimin gerekliliği çok iyi olarak anlaşıldığından bu konuyla ilgili çalışmalara daha da önem verilmeye başlanmış ve bu alandaki araştırmalara hız verilmiştir.

Türkiye’de yetişkin eğitimi araştırmalarına az rastlanmaktadır. Yetişkin eğitimiyle ilgili olan bu araştırmanın halk eğitimi alanındaki çalışmalara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın konusu; Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim-Kültür Daire Başkanlığına bağlı Aile Yaşam Merkezinde açılan kurslara katılan kadınların kurslara başvurma ve devam etme nedenleri, katıldığı kurslardan memnuniyet durumlarının araştırılmasıdır.

1. 2. 1. Problem Cümlesi

Aile Yaşam Merkezindeki kurslara katılan kadınların kursa başvurma ve devam etme nedenleri ile verilen kurslardan memnuniyet durumları nasıldır?

1. 2. 1. 1. Alt Problemler

- Kadın kursiyerlerin demografik özellikleri nelerdir?
- Kadınların demografik özelliklerinin diğer bulgular üzerindeki etkileri nelerdir?
- Kadın kursiyerlerin kurslara katılma nedenleri nelerdir?
- Kurslara devam etmelerini engelleyen sebepler var mı?/varsa nelerdir?
- Kurslara gelirken ulaşım sorunu yaşıyor mu?
- Kursiyerlerin katıldığı kurslardan memnuniyet durumları nasıldır?
- Katıldığı kursların kursiyerlere sağladığı faydalar nelerdir?
- Kursların, kursiyerin aile bireyleri üzerindeki etkisi ve/ veya memnuniyet durumu nasıldır?

-Kadınların başka konulardaki kurs ihtiyaçları nelerdir?

-Kursların yapıldığı fiziki ortamlar nasıldır?

1. 3. Varsayımlar

a-Kadınların eğitim düzeyleri, tercih ettiği kurs çeşidini etkilemektedir.

b-Ailelerin ekonomik durumu katıldıkları kurs çeşidini etkilemektedir.

c-Kadınların ev ile ilgili sorumlulukları kursa katılmalarını ve devam etmelerini etkilemektedir.

d-Yeni bilgi ve beceri edinme isteği, kadınların kursa katılımını artırmaktadır.

e-Ulaşım durumu kadınların kursa katılımını etkilemektedir.

f-Boş zamanı etkili bir şekilde değerlendirme isteği kadınların kursa katılımını artırmaktadır.

g-Sosyal hayata etkin katılım ve arkadaş edinme isteği, kursa katılımı artırmaktadır.

h-Kadınların bir işte çalışıyor olması katılmak istediği kurs çeşidini, süresini ve zamanını etkilemektedir.

j-Katıldıkları kurs sürelerinin yeterliliği bilgi ve/veya becerilerin öğrenilmesini etkilemektedir.

3. 4. Tezin Sınırlılıkları

a-Araştırma; araştırmacının daha kolay ulaşacağı düşünülerek, Ankara ilindeki Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığına bağlı Aile Yaşam Merkezinde yürütülmüştür.

b-Araştırmaya, kursiyerlerden katılmayı kabul eden gönüllü kadınlar alınmıştır.

c-Veriler anket tekniği ile toplanmıştır.

d-Bu konuda hazırlanan anket 27 soru ile sınırlandırılmıştır.

e-Bu araştırma örneklem grubunun görüşleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

2-KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili literatür taramasına dayalı; Eğitim, Yaygın Eğitim (Halk Eğitimi, Yetişkin Eğitimi), Toplumda Kadının Rolü, Statüsü ile Eğitimi konularında açıklamalara yer verilmiş ve konu ile ilgili yapılmış araştırmalar tanıtılmıştır.

2. 1-EĞİTİM

Her toplumsal yapının birinci işlevi, kendi varlığını sürdürerek geliştirmektir. Bu işlevi ancak eğitim yolu ile yerine getirir (Muşta, 1993).

Eğitim; insanlığın doğuşu ile başlayan dün-bugün-yarın çizgisinde gelişimini sürdüren bir olgudur. Yazının bulunması ile birlikte, eğitim hızla gelişmeye başlamış ve günümüze kadar çeşitli aşamalar kaydetmiştir (Güneş, 1996). Yazının bulunmasından önce “aile ve köy bilgilendirilmesi” ile yetinen birey, yazı ile kendisini, inancını, gelişmeleri ve kültürel yapıyı daha rahat ifade edebilme fırsatını bulmuştur (Halk Eğitimi, 2005).

Tarihsel gelişimi içerisinde eğitimin amaçları, rolü, işlevleri, kapsamı bazı değişikliklere uğramış ve genişlemiştir. Eğitim 1900’lü yıllarda “bilgi öğrenme ve bunu kullanma” olarak anlaşılrken, 1930’lu yıllarda “insan yetiştirme süreci” olarak görülmeye başlamıştır. Daha sonraki yıllarda ise eğitime, “bireyin gelişmesidir”

şeklinde yaklaşmıştır. Çok geçmeden sadece bireyin gelişimi değil, bireyin içinde yaşadığı ailenin ve toplumun da gelişmesi gerektiği anlaşılmaya başlanmıştır. Bireyin ailede ve toplum içerisindeki görevlerini yerine getirmesi, topluma uyumu, var olan yeteneklerini en üst sınıra kadar geliştirmesini sağlamak için gerekli davranış biçimlerinin kazandırılması, eğitim görevleri arasına girmiştir. Böylece eğitim, davranış değiştirme ve geliştirme yoluyla, bireyin kişisel, sosyal, ekonomik ve kültürel yönden gelişmesine yardım etme görevini üstlenmiştir. Aynı zamanda bireyin içinde yaşadığı aile, toplum, ulus ve dünyanın gelişmesine hizmet etmesi de gündeme gelmiştir (Güneş, 1996).

2. 1. 1. Eğitim Kavramının Tanımı

Eğitim kavramının, ülkemizde ve diğer ülkelerde birçok düşünür ve eğitimci tarafından birbirine yakın olmakla birlikte belli noktalarda farklılaşan tanımları yapılmaktadır. Bu farklılıklarda, tanımlayanların değişik amaçları esas almaları etkilidir(Ataunal, 2000).

Eğitimle ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, şu üç ortak yön dikkati çekmektedir:

- Eğitimin bir süreç olarak görülmesi,
- Bireyin mevcut haliyle yetersiz olduğu ve belli amaçlar doğrultusunda yeterli hale getirilmesi,
- Bireyin eğitilmiş olabilmesi için mutlaka bir değişimin meydana gelmesi gerektiğidir(Öztürk, 2004).

Eğitimcilerin bu üç nokta dikkate alınarak yaptığı bazı tanımlar şöyledir:

Eğitim; yeni kuşakların toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri, anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir (Oğuzkan, 1981).

En geniş anlamıyla eğitim; insanlara yetilerinin elverdiği ölçüde, belli amaçlara göre, istenilen davranışları kazandırma ve davranışlarında gerekli değişimleri elde etme sürecidir (Tunalı, 1986; Kılıç, 1981; Değirmencioğlu, 1997; Fidan ve Erden, 1993).

Günümüzde eğitimin en geçerli ve yaygın tanımı; Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istendik ve kalıcı izli davranış değişikliği meydana getirme sürecidir(Ertürk, 1991).

Eğitim, insanoğlunun yaşamı boyunca vazgeçemeyeceği bir etkinliktir. Eğitimin amacı bireyi hem kendisi için, hem de toplum için yetiştirmektir (Yeşilyaprak, 2002; Er, 1997).

2. 1. 2. Eğitimin Amaç ve İşlevleri

Bireyi kendisi için yetiştirmenin temel amacı; bireye kendisi için gerekli olan donanımları kazandırmaktır. Bunu gerçekleştiren diğer amaçlardan en önemlileri şunlardır;

- Bireyi bir meslek sahibi yapmak,
- Toplumsal uyumunu sağlamak ve sosyalleştirmek,
- Kendisini geliştirecek imkanlar sağlamak.

Topluma yönelik amaçlar ise Şunlardır;

- Toplum düzenini ve sürekliliğini sağlayacak iyi bir insan, iyi bir vatandaŐ olarak yetiştirmek,
- Kültürü zenginleŐtirip biŐimlendirerek toplumun yenileŐmesine ve gelişmesine katkıda bulunmak,
- Toplumun ekonomik yaşamı iÇin nitelikli insan gücü sağlamak, iyi üretici ve tüketiciler yetiŐtirerek toplumun refah düzeyini yükseltmek,
- Bireye iş yaşamında esnek, gelişmeye aÇık, yaratıcı ve verimli olabilecek davranışlar kazandırmak,
- Siyasal bilinŐ uyandırarak, yetiŐtirdiđi bireyleri, sorumlu vatandaŐlar haline getirmektir(Yeşilyaprak, 2002; Er, 1997).

Eğitimin toplumda çok farklı işlevleri vardır. Bireyler eğitim yoluyla g c kazanır. Eğitim insanları işgücüne katılmaya hazırlar. Çeşitli günlük yaŐamdaki işlerini yürütmelerine (vergi ödeme, kredi baŐvurusu yapma, hastane işlerini yürütme vb.) olanak verir. Ayrıca eğitim, genÇ insanları mevcut siyasi ve toplumsal düzene kazandırır.

Bilindiği gibi eğitimin en önemli işlevlerinden birisi de; bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın yanı sıra, toplumun yaŐamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin korunmasını sağlamaktır. Bununla birlikte eski ve yeni değerleri uyumlu hale getirme sorumluluğu da yine eğitime düŐer. İŞte eğitimin amacı bu işlevleri yerine getirerek bireyi hem kendisi hem de toplumu iÇin yetiştirmektir.

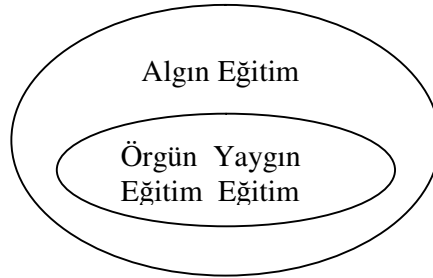
Toplumda eğitim düzeyi, fikir, duygu ve ahlaki tutumlar geliŐtikçe; çocuklara, genÇlere ve yetişkinlere verilen eğitim de seviye kazanır. Ancak bu durumda bir geliŐmeden bahsedilebilir (TC. Başbakanlık, 2000b).

Eğitimden beklenen bu gelişmelerin sağlanabilmesi, eğitimin örgün, yaygın, algın eğitim şeklinde bir bütün olarak yürütülmesini zorunlu kılmaktadır (Güneş, 1996).

2. 1. 3. Eğitim Çeşitleri

Günümüzde örgün eğitim kavramı, eğitim amaçlı çalışmaların tümü için kullanılmaktadır. Ancak her eğitim amaçlı çalışma örgün eğitim değildir. Bu nedenle örgün eğitim (formal), yaygın eğitim (nonformal) ve algın eğitim (informal) kavramları arasındaki farkı iyi belirlemek gerekir.

Örgün, yaygın ve algın eğitim Unesco'nun 1991 Dünya Eğitim Raporunda şu şekilde açıklanmıştır:

Örgün eğitim, kurumsallaşmış, ilk, orta ve yüksek okul gibi düzeylere ayrılan hiyerarşik bir sıra içinde, birinin diğerine hazırladığı yada üzerine oturduğu bir eğitimidir. Örgün eğitim öğrencileri gelecekte sürdürecekleri hayata hazırlayan, bir

meslek sahibi yaparak toplumda bir yer edinmelerini sağlayan, oldukça yaygın şekilde hizmet veren ve genellikle zorunlu eğitimidir.

Algın eğitim; geleneksel eğitim kurumları ile değil, bütün sosyal kurumlar aracılığı ile yürütülen, herkese bilgiler veren, davranışlar kazandıran eğitimidir. Radyo, televizyon, gazete, gibi kitle iletişim araçları ile yada birey kendi kendine deneyerek, çevresindeki eş, aile, arkadaş gurupları, çalışma ekipleri gibi çeşitli kişilerle iletişim kurarak bu eğitimi kazanmaktadır. Algın eğitim, nesilden nesile değerlerin, yeteneklerin ve kültür normlarının geçmesini de sağlamaktadır.

Yaygın eğitim; örgün eğitim sistemi dışında planlı, programlı ve sistemli olarak yürütülen bir eğitimidir(Güneş, 1996).

2. 2. YAYGIN EĞİTİM (HALK EĞİTİMİ-YETİŞKİN EĞİTİMİ)

Ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamda meydana gelen gelişmeler bir yandan eğitime konu olabilecek istek ve ihtiyaçları artırırken diğer yandan da eğitimi yaşam boyu devam eden ve doyurulması gereken bir ihtiyaç haline getirmektedir(Miser, 1993). Bu nedenle yaygın eğitim, örgün eğitimin yanında ve/veya dışında özellikle yetişkinlere yönelik olarak diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hızla yaygınlaşmaktadır(Duman, 1997).

Halk eğitimi yada yaygın eğitim, toplumu ve bireyleri insani ve milli değerlerle donatarak, ekonomik ve sosyal yönlerden dinamik duruma getirmek amacıyla onlara belli programlar dahilinde sunulan bir eğitim faaliyetidir.

Günümüzde halk eğitimi, her ülkenin kabul ettiği eğitim felsefesine, eğitim anlayışına ve eğitim amaçlarına göre planlanmakta ve uygulamaya geçirilmektedir.

Türkiye de halk eğitimi uygulamalarında başlangıç noktası toplumun ihtiyaç ve istekleridir. Bu sebeple yaygın eğitim, örgün eğitim dışında bulunan yetişkinlere, onların istekli olarak katılacakları programlar halinde devamlı olarak götürülmeye çalışılmaktadır (Kurt, 2000).

Yaygın eğitim veya halk eğitimi kavramı, günümüzde çok farklı adlarla ifade edilmektedir. Kitle eğitimi, yaygın eğitim, halk eğitimi, yetişkin eğitimi, sosyal eğitim (sosyal pedagoji) gibi başlıklar altında ele alınmaktadır (Celep, 2003; Seyyar, 2006). Ancak ülkemizde yaygın eğitim kavramı daha çok halk eğitimi ve/veya yetişkin eğitimi kavramları ile eş anlamlı kullanılmaktadır.

Halk eğitimi, yetişkin eğitimi ve yaygın eğitimle eş anlamlı olarak kullanılmasına karşın, yaygın eğitim (nonformal education); bireylerin kişisel

gelişimlerini içermekten çok istihdama yönelik yetiştirmeyi içermektedir. Yani bireylere veya gruplara bir meslek kazandırmaya yönelik eğitsel etkinliklerdir. Oysaki halk eğitimi veya yetişkin eğitimi (Adult Education); bir mesleğin yanı sıra, bireyin toplumsallaşmasına yönelik diğer eğitim gereksinimlerini de içine almaktadır. Bu nedenle halk eğitimi yaygın eğitimden daha geniş kapsamlıdır (Celep, 2003).

2. 2. 1. Halk Eğitiminin Kapsamı

Halk eğitimi; örgün eğitimle birlikte, fakat ondan bağımsız düzenlenen eğitim faaliyetidir. Yaş sınırı bulunmayan bu eğitimde, her düzey ve kesimden insana hitap etme olanağı vardır (Doğramacı, 1989). 18 yaş üzerindeki yetişkinlere yönelik olan halk eğitim etkinliklerine yetişkin eğitimi de denebilir.

Halk eğitiminin hedef kitlesi; yaş, eğitim düzeyi, öğrenme isteği, cinsiyeti ve farklı gereksinimleri olan bireylerden oluşur. Böylesine çok farklı değişkenleri içeren hedef kitle, heterojen bir özellik gösterir. Bunun yanı sıra; köylü, kentli, işçi, işveren, çiftçi, esnaf, ev kadını ve serbest meslek sahibi gibi, toplumun farklı kesimlerinde yer alan ve farklı beklentisi olan hedef kitlenin gereksinimlerini karşılamaya yönelik halk eğitimi etkinlikleri çok geniş bir alanı içermektedir (Celep, 2003; MEB, 1990).

Yaş, fiziksel özellikler, sosyo-ekonomik toplumsal yapı açısından farklılıklar taşıyan bu geniş kitleyi oluşturan bireylerin halk eğitimi açısından önemli özelliği, çoğunluğun okul dışında bulunmalarıdır (Geray, 1978).

Halk eğitimi; örgün eğitim sistemi dışında yürütülmekte, onun boş bıraktığı alanları tamamlamakta, ancak örgün eğitim gibi belli düzeylere ayrılmamakta ve birbirini izleyen hiyerarşik bir yapıya sahip bulunmamaktadır. Onun gibi tamamen resmi ve kurumsallaşmış da değildir. Ekonomik, politik, sosyal amaçlı çeşitli

kurumlar tarafından halk eğitimi hizmeti verilmektedir. Örneğin; tarım, sağlık, köy işleri, adalet, eğitim vb. çeşitli bakanlıklar, fabrikalar, sendikalar, kooperatifler, dini kurumlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları halk eğitimi hizmetleri sunmaktadır (Güneş, 1996).

Halk eğitimi; örgün eğitimden sonra hangi yaşta olursa olsun, bireyin demokratik bir toplumun temel ilkeleri ile çatışmamak koşuluyla, gereksinme duyduğu bir konuyu dilediği amaçla öğrenmesi için, toplumun kamu kuruluşları veya gönüllü kuruluşlar aracılığı ile sunduğu olanakları içerir.

Yaygın eğitimin temel işlevleri; okuma-yazmayı öğretme, temel bilgiler ile mesleki bilgi ve becerileri kazandırma iken halk eğitiminin işlevleri; mesleki bilgi ve becerileri kazandırıp bunları sürekli yenileyerek kişisel gelişimi ve toplumsallaşmayı sağlamaktır.

Yaygın eğitim, daha çok geri kalmış ve gelişmekte olan ülkeler için önem taşırken (bu ülkeler de okuma-yazma ve temel bilgilerin öğretimi istihdamdan daha çok önem taşır.); gelişmiş ülkelerde ise örgün eğitimden sonra kişisel gelişmeyi ve toplumsallaşmayı sağlayıcı eğitime yani halk eğitimine daha ağırlık verilmektedir (Celep, 2003).

2. 2. 2 Halk Eğitiminin Gerekliğini Ortaya Koyan İlkeler

Bilim ve teknolojide meydana gelen değişme ve gelişmelere toplumun ayak uydurabilmesi bireylerin yeni davranışlar geliştirmesini gerektirir. Bu da ancak eğitimle gerçekleştirilebilir. Örgün eğitim yoluyla bireylere belli dönemlerde bilgi ve beceri kazandırılmaktadır. Örgün eğitimden sonra bireylere yeni davranışların kazanması ise ancak halk eğitimi ile gerçekleştirilebilir.

Halk eğitiminin gerekliliğini ortaya koyan bazı ilkeler vardır. Bu ilkeler;

-Eğitim kişi yaşamının belli döneminde ve okul denilen kurumun dört duvarı arasında sürdürülen bir etkinlik değildir ve olmamalıdır. Eğitim bireyin okul saati dışında da, yaşam boyu sürdürdüğü bir etkinlik olarak algılanmaktadır. Bu da halk eğitimi ile sağlanabilir.

-Çevre koşullarının ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel değişimi sonucunda birey ortaya çıkan sorunların ve gereksinimlerinin değişimine bağlı olarak yaşamının herhangi bir döneminde yeni bilgi, beceri ve duygu kazanabilmelidir. Bu öğrenme farklı ortamlarda yaşam boyu devam etmelidir. Çünkü geçmiş bilgi ve deneyimlerin gelecekte kullanılması ileriye gitmeyi önler. Bununla birlikte bireyin yaşamında önemli bir yer tutan örgün eğitimin bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişimler ve gelişimler karşısında yetersiz kalmasından dolayıdır ki, halk eğitimi yoluyla bu yeni bilgilerin kazandırılması bir zorunluluk haline gelmiştir.

-Eğitim;bireye yaşamı boyunca değişme konusunda yardım etmek suretiyle toplumun kalkınma amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmalıdır. Bu kavram halk eğitimini örgün eğitimden daha önemli çalışma alanı haline getirmektedir.

-Halk eğitimi bireye değişen ve gelişen şartlara göre sürekli yeni bilgi ve beceri kazandırdığından, öğrenme konu ve yöntemleri çok farklıdır. Örgün eğitim bireyi geleceğe hazırladığından, belli çerçeve programlar bulunmaktadır. Oysa halk eğitimi bireyin mevcut sorunlarını gidermeye yönelik olduğu için programlarda birey ve grupların sorunları doğrultusunda yapılandırılmaktadır.

-Yetişkinin öğretmene ve eğitim kurumuna bağlılığı en aza indirilmelidir. Halk eğitimi yoluyla bireye belli bir bilgi kazandırılmasının yanı sıra kendi kendine

öğrenmek için çerçevesel davranış alışkanlığı kazandırılmalı, böylece birey çalışma alanıyla ilgili veya ihtiyaç duyduğu bilgileri kendi kendine öğrenme olanağına kavuşabilir.

Örgün eğitim yoluyla ancak belli dönemlerde bireye bilgi ve beceri kazandırılmaktadır. Örgün eğitim sonrası bireyin yeni davranışlar kazanması, halk eğitimi ile olanaklı olabilmektedir(Celep, 2003; MEB, 1990).

2. 2. 3. Halk Eğitiminin Amaç ve Görevleri

Halk eğitiminin amacı, bilgi aktarmak değil, bireylerin davranışlarında değişiklik meydana getirmeye yardımcı olmak ve sosyal hayatı destekleyerek güçlendirmektir(Yıldırım, 2002).

14. 06. 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, Halk Eğitiminin en önemli amaçları; M. E. B. 'ce şu şekilde belirlenmiştir;

-Örgün eğitimden yararlanamamış veya eğitimi yarım bırakmış bireylere okuma-yazma öğretmek ve bütün bireylerin yaşam boyu eğitimlerini sağlamak.

-Toplumdaki bireylerin Atatürk devrimlerine bağlı, bilimsel, özgür, demokratik düşünme ve güçlerini geliştirici çalışmalar yapmak.

-Toplumun kalkınmasını sağlamak için; kamusal, özel ve yerel kaynakları harekete geçirerek, kalkınma projelerine bireylerin katılımını sağlamak.

-Ulusal kültür değerlerini korumak, tanıtmak, benimsetmek ve evrensel kültüre açık olarak geliştirerek yaygınlaştırmak.

-Yerel özellikler ve gereksinimlere göre eğitim, üretim, istihdam, pazarlama ve örgütlenmeye yönelik çalışmalar yapmak.

-Sanayinin gereksinimi olan işgücünün yetiştirilmesine yardımcı olmaya yönelik olarak, çeşitli mesleklerde çalışanların hizmet içi yetiştirilmelerine olanak sağlamak.

-Boş zamanları sosyal ve kültürel etkinliklerle değerlendirmeye yönelik eğitim çalışmaları yapmak.

-Çağımızın bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerine bireylerin uyumlarını sağlayıcı eğitim olanakları hazırlamak.

-Bireylerin her alanda yaratıcı yeteneklerini ve girişim güçlerini geliştirmek.

-İşsiz yada istemediği işte çalışanların gelir getirici ve yaşam düzeylerini yükseltici beceriler kazanmalarına yardımcı olmak (Celep, 2003; MEB, 1990; Nişancı, 1988; Kılıç, 1981).

Halk eğitimi temelde örgün eğitimle verilemeyen veya örgün eğitimin sonrasında bilim ve teknolojideki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni bilgi ve becerileri kazandırmaya dayanır. Ulusal bütünlüğün korunması ve bilimsel, demokratik özgür düşünme gücünün bir toplumda yerleşmesi, yetişkinlere verilecek yaşam boyu eğitimle olanaklıdır. Bu bağlamda halk eğitimi toplumun kalkınmasında ve demokratik değerlerin kazandırılmasında önemli role sahiptir (Celep, 1995).

2. 2. 4. Halk Eğitiminin İşlevleri

Halk eğitiminin işlevlerinden en önemlileri şunlardır:

-Örgün eğitimle elde edilemeyen veya elde etme fırsatı bulunamayan nitelikleri, bireylere kazandırmak. (Örgün eğitim kurumlarından yararlanamamış veya devam edememiş olanlara temel bilgi ve becerileri kazandırmak; yararlanmış olanlara ise eksikliklerini giderici ve yenileyici bir eğitim verilir.)

- Kişisel gelişmeyi sağlamak
- Mesleki bilgi ve beceri kazandırmak ve bunları sürekli yenilemek.
- Yetişkinleri, kişisel ve toplumsal sorunları çözmeye ve yeni bir biçimde işleri ele almaya yöneltmek.
- Siyasal katılımı sağlamak (Love, 1985; Geray, 1978; Celep, 1995; Bülbül, 1991).

Halk eğitimi çalışmalarının başarı ile yürütülebilmesi, özellikle ortaya konulan amaçlara ve bu amaçları hangi ilkelerle gerçekleştirileceğine bağlıdır.

2. 2. 5. Halk Eğitiminin İlkeleri

Halk eğitiminde temel amaç, katılanların beklentilerine cevap verecek ve yaşamlarını kolaylaştıracak bir eğitim verilmesidir. Bu amaca ulaştıracak halk eğitiminin temel ilkeleri şöyle özetlenebilir;

- Katılacak bireylerin ihtiyaçlarını saptayarak eğitime başlamak.
- İşe, eyleme ve uygulamaya yönelik bilgi ve beceriler kazandırmak.
- Katılan bireylere, verilen bilgi ve becerilerle yararlı olmak.
- Etkili öğrenme için bireyi eğitsel etkinliklere katmak.
- Konuları öncelik sırasına göre planlamak.
- Katılımı sağlamak ve başarı elde etmek için yerel öncülerden yararlanmak.
- Çalışmaları izlemek ve denetlemek.
- Halk eğitimi etkinliklerini, bu konuda hizmet veren kurum ve kuruluşların işbirliği ile sürdürmek(Geray, 1978; Celep, 2003)

2. 2. 6. Halk Eğitiminin İçeriği

Halk eğitimi hizmetleri; hedef gurupların ve bu gurupların gereksinimlerinin farklılığı nedeni ile, içerik olarak çok farklı alanları içerir. Bu alanlar değişik kaynaklarda farklı şekillerde ele alınmıştır. Ancak en detaylı olarak hizmet alanları şu şekilde sıralanabilir(Geray, 1978; Celep, 2003);

- Temel eğitim
- Genel kültür
- Demokrasi ve yurttaşlık eğitimi
- Ev yönetimi
- Mesleki ve teknik eğitim
- Güzel sanatlar eğitimi
- Sosyal hizmetler eğitimi
- Toplum eğitimidir.

2. 2. 7. Halk Eğitiminde Bireylerin Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması

Halk eğitimi hizmetlerinin başarıya ulaşmasında sürekli bu hizmetlerden yararlanan bireylerin istek, ihtiyaç ve beklentilerinin saptanması önem taşımaktadır. Halk eğitiminde bireylerin gereksinimlerini saptamak için başvurulan yöntemler şunlardır(Geray, 1978; Celep, 2003);

- Eğitime katılanlarla görüşme yapma.
- Öğrenim sırasında ve sonrasında gelecek programa ilişkin isteklerini belirleme.
- Resmi olmayan tartışmalı toplantılar düzenleme.
- Potansiyel hedef gurupların temsilcileri ile görüşme yapma.

-Derlenmiş istatistiksel belgelerden program alanlarının neler olabileceğini belirleme.

-Kursları yürüten öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinden yararlanmadır.

2. 2. 8. Halk Eğitimi Hizmetlerinde Halkla İlişkiler

Halk eğitim hizmetlerinin başarılı olmasında halkla ilişkilerin dayandığı temel ilkelere dikkat etmeninde önemli payı vardır. Bu temel ilkelerden en önemlileri şunlardır(Celep, 2003;Kılıç, 1981);

- Hizmet sunulan çevre, çeşitli yönleri ve özellikleri ile tanınmalıdır.
- Halkın (hizmet verilen bireylerin) arasına katılmalı ve onların bir parçası olunmalıdır.
- Çevrenin önderleri ile işbirliğine gidilmelidir.
- Kişisel çıkarlar gözetilmemelidir.
- Bireyler, fazla yükümlülük altına sokulmamalıdır.
- Yapılacak çalışmaların yararı bireylere anlatılmalıdır.
- Gerçekçi ve tarafsız olunmalıdır.
- Davranışlar tutarlı olmalıdır.
- Hoşgörülü ve güler yüzlü olunmalıdır.

Bir ülkenin eğitim sistemini ekonomik, siyasal toplumsal ve kültürel yapısından soyutlamak mümkün değildir. Bu günkü eğitim sistemimiz, bir yandan tarihi gelişim süreci içindeki değişkenlerin, bir yandan da toplumsal, ekonomik kültürel ve siyasi değişkenlerin bir sonucudur. Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi) örgün eğitime paralel bir gelişme göstermiştir(Celep, 2003).

Halk eğitimi fikri ve ihtiyacı, Türk toplumların da çok eski tarihlerde sezilmiş, bu ihtiyacı karşılamak üzere çeşitli tedbirler alınmıştır (Kaya, 1985)

2. 3. TÜRKİYE'DE HALK EĞİTİMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Bu günkü anlamda halk eğitimi faaliyetlerden farklı olmakla beraber; Türk toplumların da yaygın eğitim hareketine, somut örnekleriyle hemen hemen her devirde rastlanmaktadır. Türklerin Anadolu'ya yerleştikleri 1071 yılından çok önceleri, Hun, Göktürk ve Uygur adlarıyla tanınan Orta Asya Türklerinin Tanrı ve ölüleri için düzenledikleri dini törenler, Türk beyliklerinin düzenledikleri şöenler, av eğlenceleri temelde birer halk eğitimi hareketidir. Orhun kitabeleri, Dede Korkut Masalları bu eğitim tarihine geçmiş canlı belgelerdir (Yıldırım, 1996; Kaya, 1985).

2. 3. 1. Cumhuriyet Öncesi Halk Eğitimi

Bu günkü anlamda halk eğitiminin temelleri Türk toplumun da, Türkler Anadolu'ya yerleştikten sonra Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde atılmış, yaygın eğitim niteliğindeki çalışmaları yürüten kurumlar, geniş kitlelerin eğitim faaliyetlerini gerçekleştirmiştir. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde medreseler ile Fatih zamanında kurulan Enderun okulları en eski örgün eğitim kurumları olmakla birlikte, halk eğitim alanında sınırlı olsa etkinlik göstermişlerdir. Bunların yanı sıra çeşitli esnaf kuruluşları, ordu ve gönüllü kuruluşlar tarafından bu günkü anlamla olmamakla birlikte yetişkinlere yönelik eğitim verilmekteydi. Cumhuriyet öncesinde halk eğitim etkinliklerini yürüten kurum ve kuruluşlar şu şekilde sıralanabilir;

- Medreseler
- Enderun okulları
- Camiler
- Ahilik teşkilatı
- Loncalar
- Tekkeler

- Zaviyeler
- İmarethaneler
- Kütüphaneler
- Vakıflar
- Terbiye ocakları
- Devşirme ocakları ve ordudur (Yıldırım, 1996; Kaya, 1985; Okcabol, 1999; Aytaş, 1991; Halk Eğitim, 2005).

Tanzimat ve Meşrutiyet döneminde de halk eğitim çalışmalarına önem verilmiştir. 1861 yılında yayınlanan Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye Nizamnamesi ile halkın eğitilmesi hakkında kararlar alınmıştır. Modern halk eğitimi hareketinin başlangıç dönemi 1865 yılında açılan “Çıraklık Mektebi” dir. İstanbul dışında da şube açabilen ve çalışmalarını yürütebilen ilk halk eğitimi kuruluşu 1911 yılında kurulan Türk Ocaklarıdır (Yıldırım, 1996). Bunlara ilaveten Osmanlı Bilim Derneği (1860), Beşiktaş Bilim Derneği (1868), İslam Öğretim Derneği (1864) ile İttihat ve Terakki Partisi (1910) bu dönemde çeşitli kurslar, konferanslar ve toplantılar yoluyla halk eğitimi alanında etkili görevler gerçekleştirmişlerdir. Özellikle Türk Ocaklarının ve İttihat ve Terakki Partisi’nin toplumsal bilinçlendirmeye yönelik kursları başlıca halk eğitimi etkinlikleridir.

Ayrıca halk eğitiminde önemli sayılan İzmir Öğretmen Okulu müdürü Ethem Nejat’ın 1911’de yayınladığı broşürde; halk eğitimine ilişkin öneriler açıklanmış, özellikle halkın (anne ve babaların) eğitimiyle çocuğun eğitimi arasında olumlu bir ilişkinin bulunduğu ileri sürülmüştür. Bu ilişki II. Dünya Savaşından sonra Avrupa ülkelerinde araştırma konusu olmuş ve bugün de halen üzerinde durulan bir konudur (Bülbül, 1991).

2. 3. 2 Cumhuriyet Sonrası Halk Eğitimi

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde modern bir toplum oluşturma ülküsü yönetici kadronun temel etkinlik alanını belirlemiştir. 1950’li yıllara kadar halkın büyük bir kısmı köylerde yaşamaktadır ve eğitim olanaklarından büyük ölçüde yoksundur. Mustafa Kemal, eğitimin ilk amacını bu kesimlere okuma-yazma öğretmek olarak belirlemiştir. Türk aydınlanması olarak nitelendirilebilecek bu projenin amacı toplumu bilinçlendirmektir.

Bu dönemin en önemli eğitsel adımları; Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Türk Harf İnkılabı ve okuma-yazma seferberliğidir. Gene bu dönemde eğitimin yaygınlaştırılması çabaları hızla yürütülmüştür. Bu bağlamda Halk Terbiyesi (Eğitimi) Şubesi (1926), Gece Kursları, Halk Derslikleri (1927) ve Millet Mektepleri (1928) çeşitli uygulamalar sergilemişlerdir(Celep, 1995). Bunların dışında kalan yetişkin eğitim kurumları şu şekilde sıralanabilir;

- Halk Okuma Odaları(1930) ve Halkevleri(1932).
- Köy Öğretmeni Yetiştirme Kursları(1936).
- Köy Enstitüleri(1940).
- Gezici Köy Kadın ve Erkek Kursları, Endüstri Pratik Sanat Okulları, Olgunlaşma Enstitüleri ve Pratik Kız Sanat Okulları.
- Akşam Ticaret Liseleri ve Akşam Tekniker Okulları.
- Mektupla Öğretim Merkezi.
- Gençlik ve Kültür Merkezi.
- 12 Eylül sonrasındaki ikinci okuma yazma kampanyası kursları.
- YAYKUR, Açıköğretim Fakültesi; radyo ve televizyonla halk eğitimi.
- AÇEV: Anne-çocuk eğitimi, okuma-yazma kursları.
- LİMME: Lise mezunlarına meslek edindirme kursları.
- Yerel yönetimlerin açmış oldukları çeşitli kurslar (Okcabol, 1999).
- ÇATOM:Çok amaçlı toplum merkezleri(GAP Bölgesindeki kadınlara yönelik okuma-yazma, bilgi-beceri ve rehberlik kurslarıdır)(Cedav, 2006).

2. 4. TÜRKİYE’DE HALK EĞİTİMİNİN HUKUKİ DAYANAKLARI

Türkiye’de halk eğitiminin hukuki dayanaklarını; 1928 yılında çıkarılan 1353 Sayılı "Türk Harflerinin Kabulü ve Tatbiki Hakkındaki Kanun" ile 1961 yılında çıkarılan 222 Sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu" ve 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 Sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" oluşturmaktadır. 1353 Sayılı Kanunun kabul edilmesiyle özellikle genç ve yetişkinlere okuma-yazma öğretmek için bu kanun çerçevesinde çeşitli kamu ve gönüllü kuruluşlar halk eğitimi etkinliğinde bulunmuştur. Ancak, halk eğitimi alanında önemli sayılabilecek yasal gelişme, bugünkü örgütsel yapının temelini oluşturan 1960 yılında Halk Terbiyesi Şubesi'nin Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne dönüştürülmesiyle olmuştur (Celep, 2003).

Bu müdürlük bu zamana gelene kadar isim, bağlı olduğu kurum ve örgütsel yapısında çeşitli değişiklikler geçirmiştir. En son olarak 1983 yılında Çıraklık ve Yaygın Eğitim Müdürlüğü adını almıştır. Şimdi kamu hizmeti niteliğindeki Halk Eğitim Kursları bu müdürlüğe bağlı olarak hizmet vermektedir.

M. E. B’ce 27. 07. 1979 tarihinde “Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği” çıkarılmış, halk eğitimi ile ilgili düzenlemeler bu yönetmelikle kapsamlı olarak yapılmıştır(Celep, 1995).

Bunlardan başka halk eğitiminin hukuki ve bilimsel dayanakları şu şekilde sıralanabilir;

-T. C. Anayasası

-3797 sayılı M. E. B’in Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun

-2841 sayılı Zorunlu İlköğretim Çağı Dışında Kalmış Okuma Yazma Bilmeyen Vatandaşların Okur Yazar Duruma Getirilmesi ve Bunlara İlkokul Düzeyinde Eğitim Yaptırılması Hakkında Kanun

-3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu

-657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

-Bazı Bakanlık, Kurum ve Kuruluşların Kuruluş, Teşkilat ve Görevlerine Dair Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnameler.

-Hükümet Programları

-İcra Planları

-Yönetmelikler

-Komisyon Raporları

-M. E Şuraları

-D. P. T Kalkınma Planlarıdır(Yıldırım, 1996).

Günümüze gelene kadar Halk eğitimi; çeşitli Milli Eğitim Şuralarında ve Kalkınma Planlarında ele alınmış, alınan kararlarla daha da geliştirilmeye ve yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır (Celep, 2003).

2. 4. 1. Milli Eğitim Şuralarında Halk Eğitimi

Milli Eğitim Şuraları; Milli Eğitim Bakanlığı temsilcileri, ilim adamları, eğitimciler ve eğitimle ilgili çeşitli kuruluşların temsilcilerinin katıldığı ve Türk Milli Eğitiminin çeşitli sorunlarının ele alındığı, geniş tabanlı, ilmi nitelikli toplantılardır (Duman, 1994). Milli Eğitim Şuraları inlendiğinde aşağıdaki şuralarda halk eğitimi ile ilgili önemli kararlar alındığı görülmektedir.

2. 4. 1. 1. I. Milli Eğitim Şurası

Türkiye de halk eğitimi ilk defa şura niteliğindeki Heyet-i İlmiye toplantılarında ele alınmıştır. 1939 yılında toplanan 1. Milli Eğitim Şurasın da yaygın eğitim konusu ele alınmış ve fakültelerin halkevleri ile yakın ilişki kurmaları ve Anadolu da üniversite haftaları düzenlenerek yetişkinlerin eğitilmesine önem verilmesi önerilmiştir(MEB, 1998; MEB, 1991; Celep, 1995).

2. 4. 1. 2. IV. Milli Eğitim Şurası

22-31 Ağustos 1949 yılında yapılan bu şurada demokrasi eğitimi üzerinde durulmuş, halkın bu konuda okul dışında da eğitilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığın'da yaygın eğitimle ilgili bir birimin (Halk Eğitim Dairesi) kurulması üzerinde durulmuştur (MEB, 1998; MEB, 1991 Celep, 1995).

2. 4. 1. 3. VI. Milli Eğitim Şurası

18-23 Mart 1957 yılında yapılan bu şurada halk eğitimi ilk defa ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Şurada ülke çapında halk eğitim çalışmalarının amacı, ilkeleri, yöntem ve araçları açıklanmış bunu yürütecek örgüt ve çalışacak personeli yetiştirme politikaları üzerinde durulmuştur(MEB, 1998; Celep, 1995).

2. 4. 1. 4. VII. Milli Eğitim Şurası

5-15 Şubat 1962 tarihinde yapılan şurada halk eğitiminin tanımı, ülke için önemi, kapsamı, amaçları, çalışma ilkeleri, araçları, örgütlenmesi, halk eğitimcisi yetiştirme Milli Eğitim Bakanlığı ile diğer bakanlık ve kuruluşlarca yürütülecek halk eğitim çalışmalarının birim ve kurumlara dağılımı ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bu şurada verilecek halk eğitiminin konuları da ayrıntılı olarak açıklanmıştır(MEB, 1998; MEB,1991; Celep, 1995).

2. 4. 1. 5. IX. Milli Eğitim Şurası

Bu şurada (24 Haziran-4 Temmuz 1974) Milli Eğitim Temel Kanununda açıklandığı biçimiyle yaygın eğitimin kuruluşu ve koordinasyonu belirtilmiştir. Ayrıca kapsamı, amaç ve görevleri de ele alınmıştır (MEB, 1998; MEB, 1991).

2. 4. 1. 6. X. Milli Eğitim Şurası

23-26 Haziran 1981 tarihinde toplanan X. Milli Eğitim Şurasında halk eğitiminin örgün eğitimi tamamlayan bir sistem olarak geliştirilmesi görüşü benimsenmiştir. Çeşitli bakanlıklara bağlı yaygın eğitim kurumlarının üst düzeyde koordine edilmesi öngörülmüştür. Ayrıca yaygın eğitim başlığı adı altında, örgün eğitim kurumlarında hizmet vermek, okul dışı gruplara eğitim sağlamaktan söz edilmiştir (MEB, 1998; MEB, 1991).

2. 4. 1. 7. XI. Milli Eğitim Şurası

8-11 Haziran 1982 tarihinde gerçekleştirilen bu şurada halk eğitiminde görev alacak uzman ve personelin görevleri saptanmış; sayıları nitelikleri, branşları ele alınarak yetiştirilmesi ve istihdamına yönelik sorunlar üzerinde durulmuştur (MEB, 1998; Celep, 1995).

2. 4. 1. 8. XII. Milli Eğitim Şurası

18-22 Temmuz 1988 tarihleri arasında yapılan Onbirinci Milli Eğitim Şurası'nda örgün ve yaygın eğitim kurumlarının akşam, hafta sonu ve yaz tatillerinde de bütün olanaklarıyla eğitim ve öğretime açık tutulması; ihtiyaç duyulan öğretmenlerin yetiştirilmesi için yeni programların açılması; halk eğitim merkezlerindeki araç, gereç ve donanımların çağdaş teknolojiye uygun olarak yenilenmesi ve geliştirilmesi, kırsal kesim ve göçer ailelerin eğitimi için özel olarak yaygın eğitim programlarının hazırlanması öngörülmüştür(MEB, 1998; Celep, 1995)

2. 4. 1. 9. XIII. Milli Eğitim Şurası

15-19 Ocak 1990 tarihleri arasında toplanan bu şurada Cumhuriyet tarihinde ilk defa halk eğitimi ile ilgili konular tek başına ve geniş boyutta ele alınmıştır. Şurada ülkemizin gereksinimlerine daha iyi yanıt verecek bir halk eğitimi sisteminin kurulmasını sağlayacak kararlar alınmıştır.

Bu şurada alınan bazı önemli kararlar özetle şunlardır;

- Yaygın eğitim kapsamı ve hedef kitlesi açısından geniş tutulmalıdır.
- Özel eğitime muhtaç bireylerin halk eğitim hizmetlerinden daha çok yararlanabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yaygın eğitimden alınan belgelerin örgün eğitimdeki denkliklerinin belirlenerek, bu iki sistem arasında yatay ve dikey geçişlerin sağlanmalıdır.
- Kitle iletişim araçlarının yaygın eğitim hizmetlerinde daha etkili kullanılmaları özendirilmelidir.
- Örgün ve yaygın eğitim bir sistem içinde ele alınarak bütünleştirilmelidir.

-Halk, yaygın eğitim konusunda bilgilendirilmeli ve katılım hususunda motivasyonları sağlanmalıdır.

-Yaygın eğitimi her yönüyle düzenleyen bir Genel Yaygın Eğitim Kanunu çıkarılmalıdır.

-Yaygın eğitim için bir teftiş ve değerlendirme sistemi kurulmalıdır.

-Yaygın eğitime ayrılan kaynaklar artırılmalı, etkin kullanımı sağlanmalı ve bunun için ilgili kurum ve kuruluşların olanaklarından yararlanmayı sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

-Halk Eğitim Merkezlerinde görev alacak personelle ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalı ve nitelikleri yükseltilmelidir.

-Halk Eğitimi Başkanlıklarında bu alanda yetişmiş uzman personel çalıştırılmalıdır.

-Kalkınmada öncelikli bölgelerin halk eğitim gereksinimlerinin karşılanmasında öncelik verilmelidir.

-HEM yalnız kurs açılan bir yer değil, yetişkinlerin bulunduğu, çeşitli sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlendiği, ortak sorunlara çözüm arandığı toplum merkezleri haline dönüştürülmelidir(MEB, 1990; MEB, 1998; Celep, 1995).

2. 4. 1. 10. XIV. Milli Eğitim Şurası

27-28 Eylül 1993 tarihinde yapılan bu şurada halk eğitimi hizmetlerinin “Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü”nce yürütüldüğü belirtilmiştir. On dördüncü Milli Eğitim Şurasında halk eğitimi ile ilgili başka önemli karar alınmamıştır (MEB, 1993; MEB, 1998).

2. 4. 1. 11. XV. Milli Eğitim Şurası

13-17 Mayıs 1996 tarihinde gerçekleştirilen şurada mevcut durum, kurumsal yapı, uygulamalar ve programlar görüşülmüştür. Bu şurada halk eğitimi “Toplumun Eğitim İhtiyaçlarının Sürekli Karşılanması” gündemi ile ele alınmış ve tartışılmıştır. On beşinci Milli Eğitim Şurası’nda halk eğitimi ile ilgili alınan en önemli kararlar şunlardır;

-Halk eğitim kurumlarının fiziki yapıları yeterli hale getirilmeli, gerektiğinde o çevredeki okul, kurum ve kuruluşların uygun eğitim ortamları halk eğitimine tahsis edilmelidir.

-Üniversitelerin yaygın eğitime daha etkili biçimde katılımı sağlanmalı ve öğretmen yetiştirmeye yönelik eğitim programlarına yaygın eğitimle ilgili dersler konulmalıdır.

-Daha çok katılımın için, şartları müsait olan halk eğitim merkezlerinde kreş, ana sınıfı açılarak çocuk ve annenin birlikte eğitimi sağlanmalıdır

-Ülke genelinde ve Avrupa Birliği’nde geçerli olabilecek yeni bir “sertifikasyon” sistemi oluşturulmalıdır.

-Bireylerin ihtiyaçları dikkate alınarak yaygın eğitim haritaları hazırlanmalıdır.

-Yaygın eğitim kurumları bu alanda eğitim almış ve deneyimli müfettişlerce denetlenmelidir.

-Her türdeki yaygın ve halk eğitim etkinliğinde kaliteye özel önem verilmelidir.

-Çıracılık ve yaygın eğitimle mesleki örgün eğitim programları arasında yatay ve dikey geçişlere imkan verilmelidir(MEB, 1996; MEB, 1998).

2. 4. 1. 12. XVI. Milli Eğitim Şurası

13-17 Kasım 1999 tarihinde yapılan bu şurada Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE) ele alınmıştır. Bu şurada alınmış kararlardan araştırma konusu ile ilgili olan en önemli bazı kararlar şu şekilde özetlenebilir;

-Yöresel ihtiyaçlara göre kadınlara yönelik hizmet ve üretim alanları belirlenmeli, bu konuda eğitim verilmesi sağlanmalıdır.

-Mevcut işgücünün ekonomiye kazandırılmasında eğitim bir bütün olarak algılanmalı, üretim içinde kadınların istihdamına özellikle ağırlık verilmelidir.

-Özellikle kız öğrencilerin MTE'ye katılmalarını sağlamak amacıyla özendirici tedbirler alınmalı ve cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılmamalıdır.

-Üstün nitelikli insan gücü ihtiyaçlarının karşılanması yönünde kadın işgücü eğitiminin geliştirilmesi ve istihdamının artırılmasında gerekli özendirici önlemler alınmalıdır.

-Yaygın eğitimle kadınların mesleğe yönlendirilmesinde, koordinasyon MEB yapılmalıdır(MEB, 2006).

2. 4. 2. Kalkınma Planlarında Halk Eğitimi

Türkiye'de halk eğitimin gelişmesi planlı kalkınma dönemine geçişle olmuştur. Çünkü halk eğitimi alanında geniş bir örgütlenmenin temeli ilk defa bu yıllarda atılmıştır. Kalkınma planlarında dönemlere göre halk eğitimine şu şekilde yer verilmektedir;

2. 4. 2. 1. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1968)

Bu ilk kalkınma planında halk eğitimi, toplum kalkınması bölümünde ele alınmıştır. Her çeşit eğitimle, halkın daha verimli olmalarını sağlamak , üretkenliği ve üretimi artırmak böylece iktisadi kalkınmayı sağlamak hedef olarak gösterilmiştir(DPT, 1963).

2. 4. 2. 2. II. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)

Bu kalkınma planında halk (yetişkin) eğitimi “yaygın eğitim” başlığı altında ele alınmış ve “Kadınların Eğitimi” ile “Okuma-Yazma” konularına büyük önem verilmiş ve hedefler gösterilmiştir. Ayrıca şu politikalar kararlaştırılmıştır;

-Halk Eğitim Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığına bağlanacaktır.

-Bütün yaygın eğitim çalışmaları arasındaki ilişki M. E. B tarafından sağlanacak, bu çalışmaların tutarlı yürütülmesi için yeni yaygın eğitim programları düzenlenecektir.

-Yaygın ve örgün eğitimin birbirini tamamlayıcı sıkı ilişkisi gözetilecektir.

-Halk Eğitimi devletin halka sağladığı bir hizmet olarak yürütülecektir.

-Halk eğitimi programları; bireyleri okur-yazar duruma getirmek, temel bilgi beceri ve alışkanlıkları kazandırmak, meslek edindirmek ve mesleklerinde ilerlemelerini sağlamak amaçlarına yönelecektir(DPT, 1967).

2. 4. 2. 3. III. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)

Üçüncü kalkınma planında, yaygın eğitim etkinliklerinde işbirliğini sağlamak amacıyla M. E. B'e bağlı ilgili bakanlıkların temsil edileceği bir mesleki ve teknik halk eğitim sisteminin kurulması hedeflenmiş ama gerçekleştirilememiştir. Bu planda pratik sanat, sağlık ve tarım okullarının geliştirilmesi yaygın eğitimin iş öncesi ve iş başı eğitim sistemiyle geniş ölçüde uygulanması öngörülmüştür. Ayrıca yaygın eğitim ekonomik kalkınmanın gerektirdiği insan gücünü yetiştirmek için örgün eğitimle bütünlük sağlayacak biçimde düzenleneceği kararlaştırılmıştır (DPT, 1972; Celep, 1995).

2. 4. 2. 4. IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1978-1983)

Bu planda yaygın eğitimin örgün eğitimi tamamlayacak biçimde ve çeşitli yaygın eğitim faaliyetlerinin bir sistem bütünlüğü içinde geliştirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması; örgün ve yaygın eğitim sistemleri arasında geçişlere olanak verilmesi; istihdam edilmiş nitelikli elemanlardan özellikle teknik eğitimde eğitici personel olarak yararlanılması, mesleki-teknik yaygın eğitim etkinliklerinin geliştirilmesinde istihdam koşullarını dikkate alan ve iş analizlerine dayalı eğitim programlarının geliştirilmesi kararlaştırılmıştır(DPT, 1978).

2. 4. 2. 5. V. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

Beşinci Beş Yıllık bu planda yaygın eğitimin örgün eğitimle iç içe ele alınması ve bunun için sanayi ve iş çevrelerinin fiili katkısının sağlanmasının yararlı

olacağı belirtilmiştir. Yaygın ve örgün eğitim kurumları arasında geçiş ve denklik durumları bir esasa bağlanacağı; aynı eğitim kurumları tarafından paralel ve iç içe programlarla yürütüleceği ve mesleki konularda eşit müfredat uygulanarak, aynı seviyeden mezun olanlar eşdeğer “meslek sertifikası”na hak kazanacakları kararlaştırılmıştır. Örgün eğitimin belli kademesinden daha ileri gidemeyerek hayata atılacak gençlere örgün eğitim sistemi içinde düzenlenecek yaygın eğitim programlarıyla meslek kazandırma uygulaması başlatılacağı hedeflenmiştir (DPT, 1985).

2. 4. 2. 6. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)

Altıncı planda, her alanda meydana gelen büyük yenilik ve gelişmelerden dolayı yaygın eğitimin daha önem kazanacağı vurgulanmaktadır. Bu nedenle yaygın eğitime ayrılan kaynaklar artırılarak, bu eğitimin kamu ve özel kesim işbirliği içinde sürdürülmesi sağlanacak, bu konuda gönüllü kuruluşlardan yararlanılacak ve bunun için gerekli yasal düzenlemeler gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Yaygın eğitimde öncelik istihdama yönelik beceri eğitiminde olacak ve hizmet içi eğitim programları verimliliği artırıcı bir araç olarak ele alınacağı kararlaştırılmıştır(DPT, 1990).

2. 4. 2. 7. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Bu kalkınma planında örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitimin dünya standartlarına yükseltilmesine ve hizmet içi eğitime önem verileceği; örgün-yaygın eğitim kurum ve programları arasında her aşamada yatay ve dikey geçişlere imkan veren esnek bir yapı oluşturulması; herkese hayatlarının her döneminde bilgi ve beceri kazanma ve geliştirme imkanlarının sağlanacağı belirtilmiştir(DPT, 1996).

2. 4. 2. 8. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Sekizinci bu kalkınma planında, toplumda hayat boyu öğrenme anlayışının benimsenmesini esas alan her türlü yaygın eğitim imkanının geliştirileceği; özellikle üniversiteye giremeyen gençlere kısa yoldan beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetlerinin artırılacağı; mahalli idarelerin, gönüllü kuruluşların ve özel sektörün bu konudaki faaliyetlerinin özendirileceği kararlaştırılmıştır(DPT, 2000).

Genellikle Kalkınma Planlarında, halk eğitimi etkinliklerinde öncelikle bireylere okuma yazma öğretmek, temel bilgi ve beceriler ile istihdama yönelik mesleki bilgi ve beceri kazandırmak hedeflenmiştir. Ayrıca son yıllarda örgün ve yaygın eğitim arasında bütünlüğü sağlamak için bu iki eğitim arasında yatay ve dikey geçişlere olanak sağlayan bir programın uygulanması ön plana çıkarılmıştır.

Son Kalkınma Planlarında kadın ve aile konuları üzerinde de durulmuş, ülkemizde toplumsal refahın artırılması için; ailenin korunması ve desteklenmesi özellikle de kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve güçlendirilmesi; kadının eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve istihdam durumları ile toplumdaki statüsünün iyileştirilmesine yönelik bir çok kararlar alınmıştır.

2. 5. TOPLUMDA KADININ ROLÜ, STATÜSÜ VE EĞİTİMİ

Her alanda olduğu gibi, eğitim alanında da insana yönelmek ve insan unsurunu değerlendirmek en önemli konulardan biridir. Çünkü insan gücünün kalkınmaya olumlu yönde katkısı bireylerin ve toplumların gerekli bilgi ve becerilerle donatılmaları ve gerekli davranış özelliklerinin kazanmaları ile gerçekleşecektir (Kurt, 2000). Bunları gerçekleştirmede önemli bir yere sahip olan halk eğitimi ve bu eğitimin yöneldiği kitle içerisindeki yetişkin kadınların eğitimi daha da çok önem taşımaktadır. Çünkü toplumun önemli bir kısmını oluşturan ve ailenin temel taşı olan kadınların kendilerini her yönden geliştirmeleri, kendi yaşamları üzerinde denetimlerini sağlaması, yaratıcı potansiyellerini ortaya koymaları; kendisi, ailesi ve toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesine destek vermeleri ve geleceğin yetişkinleri olacak çocukları, en iyi şekilde yetiştirmeleri için eğitilmeleri gerekmektedir.

Bilim ve teknolojiye hızlı değişimler, ulaşım ve iletişimde elde edilen gelişmeler, ülkeler arasında sağlanan yakın ilişkiler ile birlikte, dünyanın pek ülkesinde eğitim alanında da bazı ortak gelişmeler gözlenmektedir. Bu ortak gelişmelerden birisi, “eğitim hakkı” ve “eğitimde fırsat eşitliği” kavramlarına gösterilen ilginin tüm dünyada giderek artıp yaygınlaşması; diğeri ise “kızların eğitimi”nin ekonomik ve toplumsal kalkınmaya katkısının giderek daha iyi anlaşılmasıdır. Bu süreç içerisinde, ülkelerin çoğunun anayasasında herkes için “eğitim olanağı” ve “eğitimde fırsat eşitliği”nin sağlanmasına yönelik ulusal amaçlara yer verilmiştir. Ancak gerçekleştirilen yasal düzenlemelere ve eğitimin her tür ve düzeyinde öğrenci sayısının artmasına karşın uygulamada, çeşitli nedenlerle eşitlikçi amaçlar gerçekleştirilememiştir.

Bu bağlamda, bir çok ülkede kadın nüfusun durumu ilgi çekicidir. Toplum nüfusunun yarısını oluşturdukları halde kadınlar, eskiden beri eğitim olanaklarından erkekler kadar yararlanamamıştır. Günümüzde ise kadın nüfusun eğitim fırsatlarından yararlanma düzeyi geçmişe kıyasla oldukça artmış; fakat kadın ve

erkekler arasındaki farklar hala belirgin oranda devam etmektedir (T.C. Başbakanlık, 2000a).

Eğitim, kadın-erkek herkes içindir. Eğitim, kadının statüsünün yükseltilmesinde, toplumdaki rolünün etkin olarak yerine getirilmesinde temel araçtır. Bu bakımdan, içinde bulunduğumuz 2000'li yıllarda ve yeni yapıyı oluşturan süreç içinde, kadın eğitiminin gelişen dünya gerçeklerine göre düzenlenmesi, ulusal ve uluslar arası amaçlar arasında yer almaktadır (MEB, 1992).

Kadının sorunları; insanoğlunun var olmasıyla ortaya çıkan bir sorunlar yumağıdır. Günümüzde ise bu sorun daha sistematik ve değişik tarzda karşımıza çıkmaktadır. Ailedeki ve toplumsal değişimdeki önemi göz önüne alındığında kadın sorunlarının geleceğimizi yakından ilgilendirdiği bir gerçektir. (Hak-iş, tarihsiz). Kadın toplumun temel yapı taşı olan ailenin en önemli ve kurucu ögesidir. Kadının eğitimi, toplumun sağlam, sağlıklı olması, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan gelişmesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bir ülkenin kalkınması, en geniş anlamda o ülkede yaşayanların yaşam standartlarının artırılmasını ifade eder. Sağlıklı, eğitilmiş, kültürlü bir toplum hem kalkınmanın hem de verimliliğin kaynağı olmaktadır. Bu özelliklerinden yoksun toplumlar ise geri kalmışlığın bütün özelliklerini taşımaktadır.

Üretimin her çeşit ve her aşamasına aktif bir şekilde katılan kadınlar, kalkınmanın olanaklarından yeterli pay alamadıkları gibi, yoksulluktan da dünyada en fazla etkilenenler arasında yer almaktadır. İşsizliğin yaygın, eğitim ve sağlık hizmetlerinin sınırlı ve dengesiz dağıldığı az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde özellikle kırsal alanlardaki kadının durumu, konumu ve sorunları ise daha dikkat çekicidir. Kırsal kesimdeki kadın için, üretim ve ev işlerinin birlikte yapılması, Eğitim düzeyinin ve toplumsal statüsünün düşüklüğü, örgütlenmenin sağlanamaması ve başta sosyal güvenlik olmak üzere bir çok eksiklikler önemli sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle kırsal kesimdeki kadınlar yüklenmek durumunda kaldıkları sorumluluklardan dolayı, daha ağır koşullarla karşı karşıyadır (Yıldırak, vd. 2003).

Dünyanın bir çok yerinde aynı eğitim düzeyi, bilgi ve beceride olsalarda kadınlar erkeklerden daha az ücret almakta ve ekonomiye katkıları gerektiği önemlilikte değerlendirilememektedir(Gaskell, 1995)

Günümüzde ailede ve toplumda kadının rol ve statüsünde bir çok değişiklikler olmuştur. Yapılan bir araştırmada, eşlerin her ikisi de, iyi bir anne ve ev kadını olmanın, kadın için önemli olduğu görüşünde birleşmektedir (Bayraktar, 1978). Bu da gösteriyor ki Türk toplumundaki geleneksel “ev kadınlığı ve analık rolü” halen bir çok kesimlerde ön planda düşünülürken “meslek kadınlığı” rolü ikinci plana itilmektedir.

Bütün toplumlarda, ailedeki görev ve sorumlulukların çoğu kadınların omuzlarındadır. Ailede kadın, eş ve ana olarak aile amaçlarının gerçekleşmesinde; kaynakların akılcı bir şekilde kullanılmasında, topluma yararlı ve sağlıklı genç kuşakların yetiştirilmesinde büyük görev ve sorumluluklar yüklenmektedir. Bu nedenle kadın aile yaşamında eşi ile planlayıcı, karar verici, yol gösterici, eğitici, uzlaştırıcı ve koordinasyonu sağlayıcı bir kişidir (Erkal ve Şafak, 2001).

Kadının ev ve aile yaşantısına ait üstlendiği görev ve sorumluluklar ev dışında çalışmak kadar önemlidir. Ancak hem bu sorumlulukları istenilen şekilde yerine getirebilmesi hem de kendi gelişimini sürdürebilmesi için kadının özel bilgi, geniş tecrübeyle donatılması, fiziksel yeteneklerinin eğitimle geliştirilmesi gerekmektedir (Terzioğlu, 2001).

Kendilerine kanunlarla verilen çeşitli haklara karşın, kadınların aile kurumlarındaki statüsü hala düşüktür. Aile dışında ücretli bir iş sahibi olsalar bile, hala tüm ev işlerinin kadınlar tarafından yapılması beklenmektedir. Kadınların çoğunluğu da evde çocukların bakımına ve ev işlerine yönelik görevleri kendi doğal görevleri olarak algılamayı, erkeklere göre kendilerini kuvvetsiz ve önemsiz görmeyi sürdürmektedirler. Erkekler de kadınları böyle algılamaktadırlar (Farmer, 1995).

Son yıllarda kadınların, sosyo-ekonomik ve kültürel konumları bütün dünyada sosyal bilimcilerin en önde gelen çalışma alanlarından birini oluşturmaktadır (Eski uçan süpürge, 2005).

Türkiye de kadının yaşamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar 19. yüzyıl da başlamıştır. Bu çalışmalar Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla özellikle ilk on yılda, Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen ilke ve inkılaplarla başlamış daha da artarak, günümüzde de devam etmektedir (Bener, 2000).

Türkiye de kadınlar, Cumhuriyetin kurulmasıyla kazanılan ve 75 yıldır gelişerek artan bu yasal hak ve özgürlükleri bazı batı ülkelerinden önce elde ettiler. Ancak geleneksel yapı kadınların sahip oldukları yasal hakları kullanmalarına engel olduğu gibi, değişen dünya koşulları karşısında da var olan yasalar yetersiz kalmıştır.

Diğer taraftan kadınında kazanılmış haklarına yeterince sahip çıkabilmesi için eğitilmesi ve bunun sonucu belli bir duyarlılığın sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Bugün, ülkemizde kadının toplumsal konumunun yükseltilmesi ve kalkınmaya katılımının artırılabilmesi için eğitim, sağlık, iş yaşamı ve sosyal güvenlikle ilgili durumlarının iyileştirilmesi, yasal açıdan kadın-erkek eşitliğini engelleyen maddelerin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir(Kidog, tarihsiz).

Türkiye de kadının eşitliği ve yaşamının iyileştirilmesine yönelik yapılmış en önemli çalışmalar;

- Erkeklerin yanında kadın ve kızlara da eğitim vermeye başlanması.
- Kadının yurttaş olarak kabul edilmesi ve seçme-seçilme hakkının verilmesi (1930-1934).
- Tevhid-i tedrisat kanununun kabul edilmesi (1925).
- Türk Medeni Kanununun kabulü (1926).

-Türkiye de özellikle 1980’li yıllarda gelişimini artıran kadın dernek, vakıf ve birlikleri ile kadın hareketinin yaygınlaşması.

-Türkiye’nin BM’nin kurucu üyesi olması ve bu bağlamda “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine (CEDAV)” taraf olması (1985) başta olmak üzere BM sözleşmelerinin çoğunu imzalayarak kabul etmiştir.

-Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığının kurulması.

-Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünün (1990) kurulması.

-Çeşitli üniversitelerin bünyesinde kurulan (kadının statüsünü yükseltmek, bu konuda bilimsel araştırmalar yapmak, eğitim programları hazırlamak vb. amaçlarla) Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin oluşturulması (CEDAV, 2006)

Türkiye de bütün bu çabalara rağmen, kadın-erkek eşitliği yasal zeminde büyük ölçüde sağlanmış olmakla birlikte kadınların sosyal ve ekonomik yaşama katkı ve katılımı henüz istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bugün hala eğitim, sağlık ve istihdam alanında kadınlar aleyhine eşitsizlikler süregelmektedir. Özellikle kadınlar için eğitimin son derece önemli dönüşümler sağlama potansiyeli vardır. Türkiye’de kadınlar, okullaşma oranları ve örgün eğitim olanakları bakımından erkeklerin gerisindedir.

1990 yılı genel nüfus sayımına göre, 6 yaş ve üstü nüfusun eğitim düzeyleri;

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek
Okuma-yazma bilmeyen	28.0	11.2
Okur-yazar	15.5	16.3
İlkokul	43.3	49.1
Ortaokul	5.4	9.6
Lise	6.0	9.5
Yüksekokul	1.9	4.2
TOPLAM	100.0	100.0

Yukarıda görüldüğü gibi kadınlar genellikle erkeklerden daha az eğitim almaktadır. Okuma-yazma düzeyleri erkeklere oranla daha düşüktür. Daha az kadın yüksek öğretim kurumlarına ulaşabilmektedir. Bu eşitsizliğin sebebi, ailelerin kısıtlı kaynaklarını öncelikle erkek çocukların gelişmesinde kullanmalarını koşullandıran ataerkil toplumsal değerlerde bulunabilir. Eğitim sorunu, kız çocuklarının tamamen eğitim olanaklarından mahrum bırakıldığı bazı geleneksel topluluk ve ailedeki kadınlarda özellikle kırsal kesimde daha da yaygın bir şekilde yaşanmaktadır (TC. Başbakanlık, 2000).

2000 yılı istatistiklerine bakıldığında toplam nüfus içinde kadınların okuma-yazma bilme oranı %80.6'dır (DİE, 2005).

Türkiye'de kadınların işgücüne katılımı, gerek kendileri gerekse aile ve toplumsal kalkınma için önemli olduğu kabul edilmekle birlikte düşüktür ve yıllara göre sürekli bir azalma göstermektedir. Eğitim düzeyinin yetersizliği nedeniyle kentlerde çoğunluğunu niteliksiz işgücü olan ve dolayısıyla formal sektörde iş bulma şansı az olan kadınlar evde parça başına işler ve ev içi ücretsiz işlerde yoğunlaşmaktadırlar. Kadınların yeterli eğitim almamasına bağlı niteliksiz iş gücü oluşturmanın yanı sıra, eğitim düzeyi yüksek, vasıflı işgücüne dahil kadınların işsizlik tehlikesiyle karşı karşıya kalmaları, eğitim gördükleri alanda istihdam edilmemeleri veya gizli işsiz olmaları söz konusudur (CEDAV, 2006). 2000 yılı istatistiklerine göre kadınların işgücüne katılımı %39,6 olarak belirlenmiştir (DİE, 2005).

Sosyal güvenlik kuruluşlarından yararlanan kadın oranına bakıldığında Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK), Bağ-kur ve emekli sandığı gibi sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlı bulunan kadın oranı %10 civarındadır. Kamu kesiminde çalışanlarını kapsayan Emekli Sandığı, kadınların en yüksek oranda yer aldığı kurum olarak %38 gibi bir oranı barındırmaktadır (CEDAV, 2006). 2000 yılı istatistiklerine göre SSK'ya 1.027.332 kadının kayıtlı olduğu tespit edilmiştir (DİE, 2005).

Türkiye, kadın nüfusu genç bir ülkedir. Yeterli eğitim olanaklarına kavuşmuş, daha iyi yaşam hakkı önündeki cinsiyetçi engelleri kaldırmış bir Türkiye’de kadınlar kendi yaşamları üzerindeki denetimi artıracak ve birlikte / ortak yaşama yönünde yaratıcı potansiyellerini ortaya koyacaklardır(CEDAV, 2006).

Türk kadını dünyadaki hem cinslerine göre bir çok sorunu daha yoğun yaşadığı gözlenmektedir. Eğitimsizlik, ataerkil bir aile yapısının bir çok bölgede hala etkinliğini koruması, annelik rol-modelinin hala en önemli kariyer noktası gibi görünmesi ve gösterilmesi, kadının yerinin evi kabul edilmesi gibi dezavantajlar kadını hırpalamakta, psikolojik yapısını bozmakta ve depresyona girmeye aday hale getirmektedir. Ayrıca gün boyu bitmeyen çocuk bakımı, temizlik, yemek yapma, ütü gibi rutin işler, tatminsizlik ve işe yaramama duygusu yaratıyor (Saka, 2005).

Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi) yoluyla toplumun önemli bir kısmını oluşturan ve ailenin temel yapı taşı olan kadınların kendilerini her yönden geliştirmeleri, kendi yaşamları üzerinde denetimlerinin sağlanması, yaratıcı potansiyelleri ortaya koymaları, kendisi, ailesi ve toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan kalkınmasına destek verebilmeleri ve geleceğin yetişkinleri olacak çocukları en iyi şekilde yetiştirmeleri için yaşam boyu eğitilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

2. 6. KONU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

Türkiye’de yetişkin eğitimi araştırmalarının mevcut durumunu analiz etmeye yönelik yapılmış bir çalışmada; Türkiye’deki üniversite temelli yetişkin eğitimi araştırmalarının nicelik durumu, süreklilik, araştırma konuları, yaklaşımları ve yöntemleri ele alınmıştır. 1978 - Mayıs 2001 yılları arasında Boğaziçi ve Ankara Üniversitesinde yapılmış 110 lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi sonucunda: Türkiye’de yetişkin eğitimi araştırmalarının oldukça az olduğu; araştırmaların daha çok Halk Eğitimi Merkezleri (HEM) ve çeşitli kurumların yetişkin eğitimi etkinliklerini değerlendirmeye yönelik olduğu; çoğunun betimsel tarama modeliyle yapıldığı ve betimsel istatistik teknikler kullanılarak analiz edildiği; yetişkin eğitimi araştırmaları ile ilgili olarak araştırma önceliklerini ve eğilimlerini belirleyici düzeneklerin bulunmadığı; bu araştırmalarda pozitivist / ampirist / akılcı paradigmanın etkisinin söz konusu olduğu ,bunun da ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemlerinin kullanılmasına neden olduğu ve Türkiye’deki yetişkin eğitimi araştırmacılarının daha çok ihtiyaç ve durum saptayan değerlendirme araştırmalarına yöneldikleri tespit edilmiştir(Yıldız, 2004).

Halk eğitim kurslarına katılan bireylerin katılma nedenleri, devam etme durumları ve memnuniyet durumları ile doğrudan ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak konu ile ilgili olduğu düşünülen bazı araştırmalar da şu sonuçlar tespit edilmiştir;

Kocaoğlu (1986)’nın Halk Eğitim Merkezlerinde Uygulanan Programlar Üzerine Bir Araştırma adlı tezinde kurs programlarının konu, metot, hazırlanışı, uygulanışı, sonuçlarının genel hatlarıyla değerlendirilmesi ile kursların donanım ve süre-zaman açısından yeterlilikleri araştırılmıştır. Araştırma sonunda programlar genel olarak yeterli bulunmuş ve bu programların daha etkili ve verimli olması yönünde kursiyer görüşleri alınarak önerilerde bulunulmuştur.

Ayhan (1988)’ın Ankara Halk Eğitim Merkezlerinde açılan kurslara katılan kursiyerlerin özellikleri, katılımlarını güdüleyen etmenler ve programla ilgili

görüşlerini belirlemeye yönelik olarak yaptığı araştırmada kursiyerlerin yaşı, cinsiyeti, öğrenim durumu gibi kişisel özelliklerini katıldıkları kurslar katılma nedenleri ve programla ilgili görüşlerinde farklılık yarattığı belirlenmiştir. Edinilen bulgular doğrultusunda kurs programları ve eğitim ortamları ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Kadının toplumsal statüsünün artmasında eğitim en önemli etkiye sahiptir. Fazlıoğlu'nun yaptığı bir araştırmada; 19 ve daha küçük yaşta evlenen kadınların %77,6 sı ilkököl düzeyinde, %10,6 sı yüksekoköl düzeyinde olduğu; 25 ve daha büyük yaşta evlenen kadınların %5,6 sı ilkököl, %17,1 i yüksekoköl düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim düzeyi düşük kadınların toplumsal rol ve statülerinin kocasının rol ve statüsüyle yakından ilgili olduğu da bulunmuştur (Fazlıoğlu, 1992).

Eğitim düzeyleri farklı kadınların ailelerindeki ev yönetimindeki etkinliğini saptamak, ev yönetim ihtiyacını belirlemek, verilen eğitimi değerlendirmek amacıyla yapılan bir araştırmada ; Halk Eğitim Merkezlerine bağı kurslara devam eden kadınlar alınmıştır. Bu kadınların çoğunluğunun ailede ev yönetimi ile ilgili sorumluluklarının büyük bir kısmını tek başına yürütmekte olduğu, kararların çoğunu eşi ile birlikte aldığı, bununla beraber katılan kadınların çoğunluğunun, ev yönetimine ihtiyaçları olduğu ve iyi bir ev yöneticisi olmaya çok önem verdikleri (%69,2- %80 arasındaki oranlarla) saptanmıştır (Tokyürek, 1997).

Ankara ili merkez ilçelerindeki halk eğitim merkezlerinde görevli eğitici personelin yetişkin eğitimcisi olarak eğitim ihtiyaçlarının saptanması amacıyla yapılan araştırmada yetişkin eğitimi yönünden öğreticilerini yeterlilikleri araştırılmıştır. Araştırma sonucunda usta öğreticiler ile öğretmenlerin vermiş oldukları eğitim arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Genel olarak kurs öğretmenlerinin yetişkin eğitimi açısından eksikliklerinin olduğu saptanmış ve bunun çözümüne yönelik öneriler geliştirilmiştir (Çetin, 1997).

Nazik (1997)'in çalışmasında: evli ve 0-6 yaş grubu çocuğı olan, Halk Eğitim Merkezlerine bağı olarak çeşitli kurslara devam eden toplam 120 anne ile

çalışılmıştır. 40 kişilik gruba el kitabı, 40 kişilik diğer gruba yüz yüze eğitim verilmiş, 40 kişilik grup ise kontrol grubu olarak seçilmiştir. Tüm gruplara birinci görüşme formu, dört hafta sonra ikinci görüşme formu uygulanarak, eğitim verilen grupların eğitimden yararlanma durumları ile kullanılan eğitim modellerinin etkinliği değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; el kitabı ve yüz yüze eğitimin etkili olduğu belirlenmiştir.

Halkevlerinin 1932-1950 yılları arasındaki çalışmalarının halk eğitimiyle ilişkisinin incelendiği bir araştırmada; halkevlerinin bu günkü halk eğitimi anlayışı çerçevesinde olumlu çalışmalar yaptığı saptanmıştır. Halk eğitimi kapsamında olup da Halkevlerinin gerçekleştiremediği çalışmalar ise; ev yönetimi, teknik halk eğitimi ve yaşlılar eğitimi olduğu saptanmıştır (Turgut, 1998).

Bulutay'ın 2000 yılında yaptığı bir araştırmada; kadının eğitim düzeyi arttıkça evlenme yaşının yükseldiğini, eşini anlaşılarak seçtiğini ve daha az çocuk yaptığını ortaya koymaktadır. Kadının statüsünün artmasında, eğitimden sonra kadının bir meslek sahibi olması ve ev dışında çalışması önemli bir etkiye sahiptir. Türkiye de çalışan kadın oranı, erkeklere göre daha az ve büyük kısmı tarım kesiminde ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Ülkemizde ekonomik faaliyetlere katılan kadınların oranı %29 iken, erkeklerde bu oran %75'dir. 1999 yılında işgücü içinde kadınların payı ise %37'dir.

Halk Eğitim Merkezlerinde uygulanan daktilografi kursu programlarının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma yapılmış, bu kursların etkinliği ve verimliliği tespit etmeye çalışılmıştır. Araştırmada mezun kursiyer ve kurslara devam eden kursiyerler ile kurs öğretmen ve yöneticilerinin ayrı ayrı görüşleri tespit edilerek çözüm önerileri getirilmiştir (Akbaş, 2000).

Arslan (2001)'ın yapmış olduğu, Halk Eğitimi Merkezlerinde sanat eğitimi ve bir program önerisi ile ilgili yaptığı bir çalışmada; birey ve toplum için çok önemli olan bu iki kavramın (Halk Eğitim Merkezi ve Sanat Eğitimi) birleşmesi için

öncelikle, toplum ve bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik nitelikli programların hazırlanması ve geliştirilmesi gerektiği, programlar oluşturmak için ise nitelikli eleman ve yeterli ekipmana ihtiyaç olduğu belirlenmiştir.

Yayla (2002)'nın Ücretli Usta Öğreticilerin Yetişkin Eğitimi Açısından Yeterlilik Düzeylerini Saptamak amacıyla yaptığı araştırmasında; ülkemizde yetişkin eğitimi veren personelin, yetişkin eğitimi yeterliliklerini geliştirmeye yönelik bir modelin oluşturulması ve pilot uygulamasının yapılması gerektiği saptanmıştır.

Kırıkkale ilinde Halk Eğitim Merkezlerinde görev yapan öğretmen ve usta öğreticilerin mezun oldukları kaynakları ve halk eğitim merkezi içerisindeki sorunlarını belirlemeye yönelik bir araştırmada bu merkezler de çalışan öğreticilerin yeterlilikleri ve karşılaştıkları sorunlar irdelenmiştir. Araştırma sonucunda halk eğitim merkezlerindeki kurslar genel olarak yeterli görülmüş, usta öğreticiler ile öğretmenler arasında uyum sorunu saptanmış ve konu ile ilgili gerekli önerilerde bulunulmuştur (Alabay, 2003).

Halk Eğitim Merkezlerinde kuaförlük meslek dalı saç bakımı ve yapımı kursu eğitim programının, katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi ile ilgili bir araştırmada; program amacına iyi derecede ulaştığına inandıkları, genel olarak öğretim programının içeriğinin iyi seçildiği görüşünde oldukları, programın zamanlamasından genel olarak memnun olduklar, kurs yöneticileri ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğu ve kursun başarılı olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir (Mat Sarıdoğan, 2004).

100. Yıl Yaygın Eğitim Kurs Programlarına devam eden 60 kadın üzerinde yapılan Kadınların Çevre Sorunlarına İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çevre Eğitimi konulu araştırmada ; kursiyerlere konuyla ilgili eğitim verilmiş , eğitim sonucunda kursiyerlerin çevre bilgisi, çevre sorunlarının sebepleri ve önleme yollarına ilişkin konularda araştırmaya katılan kadınların bilgi düzeylerinin anlamlı olarak arttığı tespit edilmiştir(Kabaş, 2004).

Bilgin Konakman (2004)'ın Çubuk Halk Eğitim Merkezinde kursiyer olan 90 kadın üzerinde yürüttüğü; Kadınlara Verilen Beslenme Eğitiminin Besin Tüketim Düzeyleri, Beslenme Alışkanlıkları ile Beslenme ve Osteoporoz (Kemik Erimesi) Hakkındaki Bilgilerine Etkisinin Saptanması konulu araştırmasında bir grup kadına (n=30) sadece yüz yüze eğitim verilmiş ; diğer bir grup kadına (n=30) konuyla ilgili bilgileri kapsayan el kitabı verilmiştir. Hiçbir eğitim verilmemiş kadınlar ise (n=30) kontrol grubu olarak seçilmiştir. Gruplara ön test ve son test uygulanarak verilen eğitimin etkiliği incelenmiştir. Araştırma sonucunda, eğitim sonrası kadınların konuyla ilgili bilgi düzeyleri bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Ankara İline bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde üretilen kilimlerin kalitesini, kilim dokumacılığı öğretim programının yeterliliğini ve halk eğitimi merkezlerindeki yöneticilerin kilim üretimine katkılarını belirlemek için yapılan bir araştırmada; Öğretim programının beceri, alışkanlık, tutum ve davranışlar açısından yetersiz, verilen bilgiler açısından yeterli bulunmuştur. Halk eğitimi merkezindeki yöneticilerin kilim dokumacılığı ile ilgili program geliştirme çalışmalarına katkıları (%12,82) az olduğu, kilimlerde kullanılan araç-gereç teminine ve pazarlamaya katkılarının yeterli olduğu ve kilimlerin tanıtımı ve atölyenin fiziksel koşullarını düzeltme konusundaki katkılarının ise yetersiz olduğu belirlenmiştir (Düzçay Durgut, 2005).

Halk Eğitim Merkezlerinde verilen el sanatları kurslarının öğretmen ve kursiyer görüşlerine göre değerlendirildiği bir araştırma da; Halk Eğitimi Merkezinde verilen el sanatları kurslarında, yöneticileri çok yeterli, öğretmenleri pek çok yeterli, davranımı çok yeterli, süre ve zamanlamayı pek çok yeterli bulmuşlardır. Öğretmenler el sanatları kurs programını, bina donanımını, süre ve zamanlamayı çok yeterli bulmuşlardır (Akın, 2005).

Mert (2005)'in yaptığı “Halk Eğitim Merkezlerinde Açılan Stilistik Kurslarındaki Eğitim Etkililiğinin Toplam Kalite Yönetim Sürecinde Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi” konulu araştırmasında; MEB

Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde açılan stilistik kurslarında verilen eğitimin etkili olduğu, bazı aksaklıkların bulunduğu saptanmış, kaliteli bir eğitim için önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM III

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve araçları tanıtılmış tezin nasıl bir yol izlenerek hazırlandığı konusunda bilgi verilmiştir.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırma yöntemi; araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama tekniği ve araçları ile verilerin değerlendirilmesi başlıkları altında açıklanmıştır.

3. 1. Araştırmanın Evreni

Araştırma evrenini; Ankara İlindeki Ankara Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığına Bağlı Aile Yaşam Merkezi (AYM yetkilisinden alınan bilgilere dayanılarak), Hanımlar Lokali bünyesindeki kayıtlı olan 2600 kadın üye oluşturmuştur.

AYM; Ankara ili, Etimesgut ilçesi sınırları içerisinde ve Ayaş yolu üzerinde bulunan kadın-erkek, yaşlı-genç ve çocuk ailenin veya toplumun her bireyine hizmet vermek üzere açılmış bir eğitim kültür merkezidir. Bu merkezde beceri ve meslek edindirmeye yönelik kurslardan daha çok sosyal-kültürel amaçlı kurslar ve hizmetler verilmektedir.

Evren olarak Ankara İli ve Aile Yaşam Merkezindeki kursların seçilmesinin nedenleri;

-Araştırmacının Ankara’da yaşaması ve çalışması nedeniyle yapılan araştırmanın aksatılmadan yürütülebilmesi,

-Aile Yaşam Merkezinde hedeflenen kursiyer sayısına kolaylıkla ulaşılabilmesi,

-Bu merkezde daha önce benzer bir araştırmanın yapılmamış olmasıdır.

3. 2. Araştırmanın Örneklemi

Bu araştırmanın örneklemini; Ankara Büyük Şehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığına bağlı Aile Yaşam Merkezindeki kurslara devam eden kadın kursiyerlerden araştırmaya katılmayı kabul eden 250 kursiyer oluşturmuştur. 250 kursiyer alınmasının nedeni evreni oluşturan 2600 kursiyerden yaklaşık %10'unun araştırmaya alınmasının hedeflenmesidir.

3. 3. Veri Toplama Tekniği

Aile Yaşam Merkezindeki kurslara katılan kadınların kursa katılma ve kursa devam etme nedenleri ile katıldığı kurstan memnuniyet durumlarını tespit etmek amacı ile verilerin toplanmasında anket tekniğinden yararlanılmıştır.

3. 4. Veri Toplama Araçları

Anket formu; kursiyerler tarafından kolayca anlaşılabilir şekilde, konu ile ilgili kaynaklar ve daha önce bu konu ile ilgili yapılmış tezler incelenerek elde edilen bilgiler ışığında, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anket

formunun geliştirilmesinde, daha önce yapılmış bazı araştırmaların formlarından da yararlanılmıştır.

Anket formuna, araştırmanın kim tarafından, ne amaçla yapıldığını, anketle elde edilen bilgilerin sadece bu araştırmada kullanılacağı ve gizli kalacağını anlatan açıklayıcı bir metin de eklenmiştir.

Anket formu örnekleme uygulanmadan önce evrenden seçilen 25 kursiyerden oluşan pilot bir guruba uygulanarak ön denemesi yapılmış ve aksaklıklar belirlenerek uzman görüşü ışığında gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır(Ek. 1).

Birinci bölüm, kursa katılan kadınların demografik özellikleri ile ilgili soruları kapsamaktadır. Bu başlık altında kursiyerin oturduğu yer (ilçe), yaşı, eğitim durumu, medeni durumu, kaç yıldır evli olduğu, ailesindeki birey sayısı, kendisinin ve eşinin çalışma durumu ile bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumu, ailesinin ekonomik durumu ile oturduğu konutun mülkiyet durumuna gibi demografik özelliklerini ortaya koyacak sorular yer almıştır.

İkinci bölüm de ise kadınların kursa başvurma ve devam etme nedenleri, kurstan memnun olup olmama durumunu belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Bu başlık altında ise; kursiyerlerin kursa katılma nedeni, kursa katılmak için kimden izin aldığı, hangi kurslara katıldığı ve haftada kaç saat devam ettiği, bu sürenin yeterli olup olmadığı, kursa devam etmesini engelleyen nedenler, kurstan memnuniyet durumu, kurslarda verilen bilgi ve becerileri yeterli bulma durumu, öğreticilerin davranışları, kursların sağladığı faydalar, kursların daha etkili hangi yolla duyurulabileceği, başka hangi kursların verilmesini istedikleri, kurstaki fiziki eğitim ortamını nasıl buldukları, sınıf/atölyenin donanımını yeterli bulma durumu, ve kurslara katılmasının aile bireyleri üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

3. 5. Anket Formlarının Uygulanması

Anketler, Büyükşehir Belediyesi Eğitim ve Kültür Daire Başkanlığına bağlı AYM'deki kurslara devam eden kadınlardan araştırmaya katılmayı kabul eden kadın kursiyerlere araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapılarak dağıtılmış, anket doldururken kursiyerlerin sorduğu sorular açıklanarak cevaplamaları sağlanmıştır.

Anket formu önce evrenden seçilen pilot gruba (Mart 2006'da) uygulanıp gerekli düzeltmeleri yapıldıktan sonra Mayıs-Haziran (2006) aylarında gerçek örnekleme uygulanarak araştırma verileri toplanmıştır.

3. 6. Verilerin Analizi

Anket formlarının uygulanıp toplanmasından sonra formlar gözden geçirilmiş, sınıflandırılmış, sıralanmış ve kodlanarak veriler bilgisayara SPSS 11,5 (Statistical Pocket Of Social Secienges) paket istatistik programından yararlanılarak oluşturulan veri tabanında toplanmıştır. Her soruya ilişkin mutlak ve yüzde değerleri gösteren tablolar hazırlanmış, istatistiki açıdan uygun olan bazı sorular çapraz tablo yapılarak Khi kare (X^2) analizi ile test edilmiş ve sonucun önemliliğinin belirlenmesinde $p < .05$ önemlilik düzeyi alınmıştır (Karasar, 1995; Kaptan, 1998; Büyüköztürk, 2005). Ancak Khi kare uygulanan sorulardaki şıklardan bazılarında bu istatistiki işlem yapılamayacağı için boş bırakılmıştır.

BÖLÜM IV

Bu bölümde, yapılan bu çalışmanın bulguları hakkında bilgi verilmiş ve daha önce benzer konularda yapılmış araştırmalarla karşılaştırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

AYM'deki kurslara katılan kadınların devam etme nedenleri ve memnuniyet durumlarının belirlenmesi amacıyla Ankara İlinde yürütülen bu çalışmanın bulguları beş bölümde incelenmiştir.

Birinci bölümde kursiyerlerin kişisel özelliklerine ilişkin bilgiler bulunmaktadır. İkinci bölümde, kursiyerlerin kursa katılma nedenlerine ilişkin bilgiler; üçüncü bölümde, kursiyerlerin katıldığı kurslar, dördüncü bölümde kursiyerlerin katıldığı kursların sağladığı faydalar ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Beşinci bölümde ise, kursiyerlerin katıldıkları kurslarla ilgili memnuniyet durumları ve kurs katılımı ile ilgili diğer bilgiler bulunmaktadır.

4. 1. Kursiyerlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Bu başlık altında; araştırmaya katılan kursiyerlerin oturduğu ilçe, yaşı, eğitim durumu, medeni durumu, evlilik süresi, ailesindeki birey sayısı, kendisiyle eşinin çalışma durumu ve meslekleri, kayıtlı oldukları sosyal güvenlik kurumu, ailenin ekonomik durumu ve oturdukları konutun mülkiyet durumları incelenmiş, elde edilen bulgular tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Kursiyerlerin Demografik Özellikleri (n:250)

Tanıtıcı Bulgular		S	%
OTURDUĞU İLÇE	Etimesgut	162	64.8
	Sincan	71	28.4
	Yenimahalle	11	4.4
	Diğer(Ayaş, Yenikent, Kazan, Altındağ)	6	2.4
ÖĞRENİM DURUMU	İlköğretim	47	18.8
	Ortaöğretim	93	37.2
	Yükseköğretim	110	44.0
YAŞ GRUPLARI	29 yaş ve altı	67	26.8
	30-39	113	45.2
	40-49	57	22.8
	50 ve yukarısı	13	5.2
MEDENİ DURUMU	Evli	184	73.6
	Bekar	66	26.4
EVLİLİK SÜRESİ	Evli değil	65	26.0
	1 yıldan az	7	2.6
	1-5 yıl	26	10.4
	6-10 yıl	33	13.4
	11-15 yıl	45	17.0
	16-20 yıl	40	16.0
	21 yıl ve daha fazla	34	13.6
AİLEDEKİ BİREY SAYISI	İki	31	12.4
	Üç	61	24.4
	Dört	112	44.8
	Beş	28	11.2
	Altı ve daha fazla	18	7.2
ÇALIŞMA DURUMU	Çalışıyorum	80	32.0
	Çalışmıyorum	141	56.4
	Emekliyim	29	11.6
EŞİN ÇALIŞMA DURUMU	Bekar	65	26.0
	Çalışıyor	160	64.0
	Çalışmıyor	-	-
	Emekli	25	10.0
MESLEK GRUPLARI	Çalışmıyor	170	68.0
	İşçi	11	4.4
	Memur	48	19.2
	Serbest meslek	21	8.4

Tablo 1'in devamı

Tanıtıcı Bulgular		S	%
EŞİN MESLEK DURUMU	Bekar-Emekli	89	35.6
	İşçi	36	14.4
	Memur	70	28.0
	Serbest meslek	55	22.0
BAĞLI OLDUĞU SOSYAL GÜVENLİK KURUMU	Sos. Güv. Kur. bağlı değil	133	53.2
	SSK	37	14.8
	Emekli sandığı	65	26.0
	Bağ-kur	6	2.4
	İsteğe bağlı Bağ-kur	4	1.6
	özel sigorta	5	2.0
EŞİN BAĞLI OLDUĞU SOSYAL GÜVENLİK KURUMU	Bekar	65	26.0
	SSK	76	30.4
	Emekli sandığı	82	32.8
	Bağ-kur	24	9.6
	İsteğe bağlı Bağ-kur	1	0.4
	özel sigorta	2	0.8
EKONOMİK DURUM	Düşük gelir	23	9.2
	Orta gelir	220	88.0
	Yüksek gelir	7	2.8
MÜLKİYET DURUMU	Kendimin	154	61.6
	Kira	77	30.8
	Diğer	19	7.6

Tablo 1 incelendiğinde araştırma kapsamına alınanların yarısından fazlasının (%64.8) Etimesgut'ta oturduğu, %45.2'sinin 30-39 yaşlarında ve %44.0'ünün yüksekokul mezunu olduğu görülmektedir. Kursiyerlerin çoğunluğunun (%73.6) evli olduğu, %18.2'sinin 11-15 yıl süre evli olup, yarıya yakınının (%44.8) dört kişilik ailede yaşadığı belirlenmiştir. Akın (2005)'in Ankara'da yapmış olduğu benzer bir araştırmada kursiyerlerin çoğunluğunun 20-30 yaş arasında, lise mezunu ve ev hanımı olduğu bulunmuştur. İstanbul ve Bursa İllerinde yapılmış bir başka araştırmada ise kursiyerlerin çoğunluğunun bayan ve 16-20 yaş grubunda olup eğitim durumlarının ilköğretim ve genel lise arasında dağılım gösterdiği tespit edilmiştir(Mert, 2005).

Araştırma kapsamına alınan kursiyerlerin çalışma durumuna bakıldığında; yarıdan fazlasının (%56.4) çalışmadığı görülmektedir. Çalışan kursiyerlerin %19.2'sinin memur olarak çalıştığı ve sosyal güvenlik kurumlarından Emekli Sandığına bağlı olduğu (%26.0) tespit edilmiştir. Kursiyerlerin eşlerinin çalışma durumuna bakıldığında ise; çoğunluğunun çalıştığı (%64.0), çalışanların %28.0'nin memur olarak, %22.0'sinin de serbest meslekte çalıştığı görülmektedir. Eşlerin bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumları incelendiğinde; %32.8 'inin Emekli Sandığına, %30.4'ünün SSK'ya bağlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi kursiyerlerin çoğunluğu kendilerine orta gelir düzeyinde (%88.0) görmektedir. Oturdıkları evin mülkiyet durumu incelendiğinde ise; araştırmaya katılanların yarıdan fazlasının (%61.6) kendi evinde oturdukları belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan kursiyerlerin yarıdan fazlasının Etimesgut ilçesinden katılmasında. araştırma yapılan Aile Yaşam Merkezi'nin bu ilçe sınırları içerisinde bulunması ve ulaşımın daha kolay olması etkili olduğu söylenebilir.

4. 2. Kursiyerlerin Kursu Katılma Nedenleri İle İlgili Bulgular

Bu bölümde kursiyerlerin kursa katılma nedenleri ele alınmış. kursiyerlerin bazı demografik özelliklerinin kursa katılım nedenleri üzerinde etkili olup olmadığı incelenerek sonuçlar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo2: Farklı Yaştaki Kursiyerlerin Kursu Katılma Nedenlerinin Dağılımı (n:250)

Yaş	29 ve daha küçük n:67		30-39 yaş n:113		40-49 yaş n:57		50 ve büyük yaş n:13		Toplam n:250		Önemlilik
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Kursu Katılma Nedenleri											
El becerisini geliştirmek											x ² : 1.905 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	12	17.9	25	22.1	10	17.5	1	7.7	48	15.2	
Katılmıyorum	55	82.1	88	77.9	47	82.5	12	92.3	202	80.2	
Boş zamanını değerlendirmek											x ² : 1.121 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	36	53.7	52	46.0	28	49.1	7	53.8	123	49.2	
Katılmıyorum	31	46.3	61	54.0	29	50.9	6	46.2	127	50.8	
Arkadaşı, komşusu, akrabası vb. katıldığından											
Katılıyorum	2	3.0	5	4.4	-	-	1	7.7	8	3.2	
Katılmıyorum	65	97.0	108	95.6	57	100.0	12	92.3	242	96.8	
Yeni arkadaşlıklar kurmak											x ² : 5.207 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	18	26.9	43	38.1	15	26.3	2	15.4	78	31.2	
Katılmıyorum	49	73.1	70	61.9	42	73.7	11	84.6	172	68.8	
Bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak											x ² : 1.409 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	52	77.6	81	71.7	45	78.9	10	76.9	188	79.2	
Katılmıyorum	15	22.4	32	28.3	12	21.1	3	23.1	62	21.8	
Yeni bilgiler, beceriler kazanmak											x ² : 1.812 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	25	37.3	53	46.9	26	45.6	5	38.5	109	43.6	
Katılmıyorum	42	62.7	60	53.1	31	54.4	8	61.5	141	56.4	
Evin eksiklerinin tamamlamak											
Katılıyorum	1	1.5	-	-	1	1.8	-	-	2	0.8	
Katılmıyorum	66	98.5	113	100.0	56	98.2	13	100.0	248	99.2	
Ek gelir temin etmek											
Katılıyorum	2	3.0	6	5.3	-	-	-	-	8	3.2	
Katılmıyorum	65	97.0	107	94.7	57	100.0	13	100.0	242	96.8	
Ev ortamından uzaklaşmak											x ² : 5.634 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	13	19.4	29	25.7	7	12.3	1	7.7	50	20.0	
Katılmıyorum	54	80.6	84	74.3	50	87.7	12	92.3	200	80.0	
Ev işlerinden uzaklaşmak											
Katılıyorum	3	4.5	9	8.0	3	5.3	-	-	15	6.0	
Katılmıyorum	64	95.5	104	92.0	54	94.7	13	100.0	235	94.0	
Hoşça vakit geçirmek											x ² : 4.565 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	31	46.3	40	35.4	16	28.1	5	38.5	92	36.8	
Katılmıyorum	36	53.7	73	64.6	41	71.9	8	61.5	158	63.2	
Dinlenmek											x ² : 1.804 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	15	22.4	28	24.8	9	15.8	3	23.1	55	22.0	
Katılmıyorum	52	77.6	85	75.2	48	84.2	10	76.9	195	78.0	
İçinde olduğum stres ve sıkıntılardan kurtulmak											x ² : 1.826 sd: 3 p>0.05
Katılıyorum	34	50.7	57	50.4	23	40.4	6	46.2	120	48.0	
Katılmıyorum	33	49.3	56	49.6	34	59.6	7	53.8	130	52.0	

Tablo 2 incelendiğinde kursiyerlerin kursa katılma nedenlerinin öncelikle bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için (%75.2), boş zamanını değerlendirmek için (%49.2), içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatlamak (%48.0), ve yeni bilgiler, beceriler kazanmak için (%43.6) olduğu gözlenmektedir.

Farklı yaş gruplarındaki kursiyerlerin kursa katılma nedenlerine bakıldığında 29 ve daha küçük yaştakilerin %77.6'sının bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarısının (%50.7) içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak için ve yarıya yakınının (%46.3) da hoşça vakit geçirmek için kurslara katıldığı tespit edilmiştir.

30-39 yaş arasındaki deneklerin çoğunluğunun (%71.7) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, %50.4'ünün içindeki stres ve sıkıntıdan kurtulmak için ve %46.9'unun yeni bilgi ve beceriler kazanmak için katıldıkları belirlenmiştir.

40-49 yaşlarındaki kursiyerlerin büyük çoğunluğunun (%78.9) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarıya yakınının (%45.6) yeni bilgi ve beceriler kazanmak için katıldığı ve 50 yaş ve üstündekilerin yine büyük çoğunluğunun (%76.9) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, %46.2'sinin içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak için kurslara katıldıkları saptanmıştır.

Farklı yaştaki kursiyerlerin kursa katılma nedenleri arasındaki farklılığa bakıldığında, fark istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur($p>.05$).

Tablo 2'de görüldüğü gibi kursiyerlerin çoğunluğunun kurslara bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için katılmasında; araştırma yapılan merkezdeki (AYM) kurs katılımının daha çok sporla ilgili kurslar olması ve araştırmaya katılmayı kabul eden kursiyerlerin bu kurslara devam etmeleri etkili olabilir.

Tablo3: Farklı Eğitim Düzeyindeki Kursiyerlerin Eğitim Durumuna Göre Kursa Katılma Nedenlerinin Dağılımı (n:250)

Eğitim Durumu	İlköğretim n:47		Ortaöğretim n:93		Yükseköğretim n:110		Toplam n:250		Önemlilik
Kursa Katılma Nedenleri	S	%	S	%	S	%	S	%	
Eİ becerisini geliştirmek									x2: 0.582
Katılıyorum	9	19.1	20	21.5	19	17.3	48	19.2	sd: 3
Katılmıyorum	38	80.9	73	78.5	91	82.7	202	80.8	p>0.05
Boş zamanını değerlendirmek									x2: 1.284
Katılıyorum	20	42.6	49	52.7	54	49.1	123	49.2	sd: 2
Katılmıyorum	27	57.4	44	47.3	56	50.9	127	50.8	p>0.05
Arkadaşı, komşusu, akrabası v. b. katıldığından									
Katılıyorum	5	10.6	1	1.1	2	1.8	8	3.2	
Katılmıyorum	42	89.4	92	98.9	108	98.2	242	96.8	
Yeni arkadaşlıklar kurmak									x2: 13.529
Katılıyorum	20	42.6	37	39.8	21	19.1	78	31.2	sd: 2
Katılmıyorum	27	57.4	56	60.2	89	80.9	172	68.8	p<0.001
Bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak									x2: 4.585
Katılıyorum	40	85.1	64	68.8	84	76.4	188	75.2	sd: 2
Katılmıyorum	7	14.9	29	31.2	26	23.6	62	24.8	p>0.05
Yeni bilgiler, beceriler Kazanmak									x2: 3.633
Katılıyorum	21	44.7	47	50.5	41	37.3	109	43.6	sd: 2
Katılmıyorum	26	55.3	46	49.5	69	62.7	141.0	56.4	p>0.05
Evin eksiklerinin tamamlamak									
Katılıyorum	0	-	-	-	2	1.8	2	0.8	
Katılmıyorum	47	100.0	93	100.0	108	98.2	248	99.2	
Ek gelir temin etmek									
Katılıyorum	1	2.1	4	4.3	3	2.7	8	3.2	
Katılmıyorum	46	97.9	89	95.7	107	97.3	242	96.8	
Ev ortamından uzaklaşmak									x2: 2.231
Katılıyorum	9	19.1	23	24.7	18	16.4	50	20.0	sd: 2
Katılmıyorum	38	80.9	70	75.3	92	83.6	200	80.0	p>0.05
Ev işlerinden uzaklaşmak									x2: 2.270
Katılıyorum	5	10.6	5	5.4	5	4.5	15	6.0	sd: 2
Katılmıyorum	42	89.4	88	94.6	105	95.5	235	94.0	p>0.05
Hoşça vakit geçirmek									x2: 0.534
Katılıyorum	19	40.4	35	37.6	38	34.5	92	36.8	sd: 2
Katılmıyorum	28	59.6	58	62.4	72	65.5	158	63.2	p>0.05
Dinlenmek									x2: 0.408
Katılıyorum	9	19.1	20	21.5	26	23.6	55	22.0	sd: 2
Katılmıyorum	38	80.9	73	78.5	84	76.4	195	78.0	p>0.05
İçinde olduğum stres ve sıkıntılardan kurtulmak									x2: 5.209
Katılıyorum	26	55.3	36	38.7	58	52.7	120	48.0	sd: 2
Katılmıyorum	21	44.7	57	61.3	52	47.3	130	52.0	p>0.05

Tablo 3’de görüldüğü gibi farklı eğitim düzeylerine göre kursa katılım nedenleri incelendiğinde; ilköğretim mezunu kursiyerlerin büyük çoğunluğunun (%85.1) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için , %55.3’ünün içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak için, yarıya yakınının (%44.7) yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kurslara katıldıkları belirlenmiştir. Ortaöğretim mezunu olanların %68. 8’inin bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, %52.7’sinin boş zamanını değerlendirmek için, yarısının da (%50.5) yeni bilgi ve beceriler kazanmak için katıldığı görülmüştür. Yükseköğretim görmüş kursiyerlerin diğer eğitim düzeylerinde olduğu gibi çoğunluğunun (%76.4) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarısının (%52.7) içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak ve %49.1’inin boş zamanını değerlendirmek için kurslara katıldığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınmış farklı eğitim düzeyindeki kursiyerlerin kursa katılma nedenleri arasındaki farklılığın önemli olup olmadığı incelendiğinde; tablo 3’te görüldüğü gibi, yeni arkadaşlıklar kurmak için kursa katılma nedeninde gruplar arasındaki fark çok önemli bulunurken (*** $p<.001$), diğer katılım nedenlerinde gruplar arası farklılık önemsiz bulunmuştur($p>.05$).

Tablo 4: Kursiyerlerin Medeni Durumlarına Göre Kursa Katılma Nedenlerinin Dağılımı (n:250)

Medeni Durumu	Evli		Bekar Dul Boşanmış		Toplam		Önemlilik
	n:184		n:66		n:250		
Kursa Katılma Nedenleri	S	%	S	%			x2: 2.896 sd: 1 p>0.05
El becerisini geliştirmek							
Katılıyorum	40	21.7	8	12.1	48	19.2	
Katılmıyorum	144	78.3	58	87.9	202	80.8	p>0.05
Boş zamanını değerlendirmek							x2: 0.023 sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	90	48.9	33	50.0	123	49.2	
Katılmıyorum	94	51.1	33	50.0	127	50.8	
Arkadaşı, komşusu, akrabası v. b. katıldığından							
Katılıyorum	6	3.3	2	3.0	8	3.2	
Katılmıyorum	178	96.7	64	97.0	242	96.8	
Yeni arkadaşlıklar kurmak							x2:1.237 sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	61	33.2	17	25.8	78	31.2	
Katılmıyorum	123	66.8	49	74.2	172	68.8	
Bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak							x2: 0.365 sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	141	76.6	47	71.2	188	75.2	
Katılmıyorum	43	23.4	19	28.8	62	24.8	
Yeni bilgiler, beceriler kazanmak							x2: 0.050 sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	81	44.0	28	42.4	109	43.6	
Katılmıyorum	103	56.0	38	57.6	141	56.4	
Evin eksiklerinin tamamlamak							
Katılıyorum	1	0.5	1	1.5	2	0.8	
Katılmıyorum	183	99.5	65	98.5	248	99.2	
Ek gelir temin etmek							
Katılıyorum	8	4.3	-	-	8	3.2	
Katılmıyorum	176	95.7	66	100.0	242	96.8	
Ev ortamından uzaklaşmak							x2: 6.670 sd: 1 p<0.01
Katılıyorum	44	23.8	6	9.1	50	20.0	
Katılmıyorum	140	76.1	60	90.9	200	80.0	
Ev işlerinden uzaklaşmak							
Katılıyorum	15	8.2	-	-	15	6.0	
Katılmıyorum	169	91.8	66	100.0	235	94.0	
Hoşça vakit geçirmek							x2: 0.463 sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	70	38.0	22	33.3	92	36.8	
Katılmıyorum	114	62.0	44	66.7	158	63.2	
Dinlenmek							x2: sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	40	21.7	15	22.7	55	22.0	
Katılmıyorum	144	78.3	51	77.3	195	78.0	
İçinde olduğum stres ve sıkıntılardan kurtulmak							x2: 0.008 sd: 1 p>0.05
Katılıyorum	88	47.8	32	48.5	120	48.0	
Katılmıyorum	96	52.2	34	51.5	130	52.0	

Tablo 4 incelendiğinde evli kursiyerlerin büyük çoğunluğu (%76.6) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarıya yakını (%48.9) boş zamanını değerlendirmek ve (%47.8) içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak için katıldığı belirlenirken; bekar, boşanmış veya dul olanların %71.2'si bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarısının (%50.0) boş zamanını değerlendirmek ve (%48.5) içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak için kurslara katıldıkları tespit edilmiştir.

Farklı medeni durumdaki kursiyerlerin kursa katılma nedenleri arasındaki farklılığa bakıldığında; “Ev ortamından uzaklaşmak için” katılım nedeninde gruplar arasında fark oldukça önemli bulunmuş (** $p<.01$), diğer nedenlerde aradaki fark önemsiz bulunmuştur($p>.05$).

Tablo 5 : Kursiyerlerin Çalışma Durumlarına Göre Kursa Katılma Nedenlerinin Dağılımı (n:250)

Çalışma Durumu	Çalışıyor n:80		Çalışmıyor n:141		Emekli n:29		Toplam n:250		Önemlilik
Kursa Katılma Nedenleri	S	%	S	%	S	%	S	%	
El becerisini geliştirmek									x2: 2.279 sd: 2 p>0.05
Katılıyorum	11	13.7	31	22.0	6	20.7	48	19.2	
Katılmıyorum	69	86.3	110	78.0	23	79.3	202	80.8	
Boş zamanını değerlendirmek									x2: 14.128 sd: 2 p<0.001
Katılıyorum	26	32.5	78	55.3	19	65.5	123	49.2	
Katılmıyorum	54	67.5	63	44.7	10	34.5	127	50.8	
Arkadaşı, komşusu, akrabası v. b. katıldığından									
Katılıyorum	2	2.5	5	3.5	1	3.4	8	3.2	
Katılmıyorum	78	97.5	136	96.5	28	96.6	242	96.8	
Yeni arkadaşlıklar kurmak									x2: 6.746 sd: 2 p<0.05
Katılıyorum	20	25.0	53	37.6	5	17.2	78	31.2	
Katılmıyorum	60	75.0	88	62.4	24	82.8	172	68.8	
Bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak									x2:0.897 sd: 2 p>0.05
Katılıyorum	63	78.8	103	73.0	22	75.9	188	75.2	
Katılmıyorum	17	21.2	38	27.0	7	24.1	62	24.8	
Yeni bilgiler, beceriler kazanmak									x2: 10.569 sd: 2 p<0.01
Katılıyorum	23	28.7	71	50.4	15	51.7	109	43.6	
Katılmıyorum	57	71.3	70	49.6	14	48.3	141	56.4	
Evin eksiklerinin tamamlamak									
Katılıyorum	1	1.3	-	-	1	3.4	2	0.8	
Katılmıyorum	79	98.7	141	100.0	28	96.6	248	99.2	
Ek gelir temin etmek									
Katılıyorum	3	3.8	5	3.5	-	-	8	3.2	
Katılmıyorum	77	96.2	136	96.5	29	100.0	242	96.8	
Ev ortamından uzaklaşmak									x2: 6.208 sd: 2 p<0.05
Katılıyorum	10	12.5	36	25.5	4	13.8	50	20.0	
Katılmıyorum	70	87.5	105	74.5	25	86.2	200	80.0	
Ev işlerinden uzaklaşmak									
Katılıyorum	2	2.5	13	9.2	-	-	15	6.0	
Katılmıyorum	78	97.5	128	90.8	29	100.0	235	94.0	
Hoşça vakit geçirmek									x2: 0.165 sd: 2 p>0.05
Katılıyorum	28	35.0	53	37.6	11	37.9	92	36.8	
Katılmıyorum	52	65.0	88	62.4	18	62.1	158	63.2	
Dinlenmek									x2: 3.639 sd: 2 p>0.05
Katılıyorum	23	28.7	28	19.9	4	13.8	55	22.0	
Katılmıyorum	57	71.3	113	80.1	25	86.2	195	78.0	
İçinde olduğum stres ve sıkıntılardan kurtulmak									x2: 4.407 sd: 2 p>0.05
Katılıyorum	43	53.7	68	48.2	9	31.0	120	48.0	
Katılmıyorum	37	46.3	73	51.8	20	69.0	130	52.0	

Tablo 5'te görüldüğü gibi çalışan kursiyerlerin çoğunluğunun (%78.8) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, %53.8'inin içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan kurtulmak için katıldığı; çalışmayanların yine çoğunluğunun (%73.0) bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, %55.3'ünün boş zamanını değerlendirmek için, yarısının (%50.4) ise yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kurslara katıldığı belirlenmiştir. Kursiyerlerden emekli olanlara bakıldığında ise %75.9'unun bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için, yarısının da (%51.7) yeni bilgi ve beceriler kazanmak için katıldığı tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin çalışma durumu ile kursa katılma arasındaki ilişki incelendiğinde; farklı çalışma durumundaki gruplar arasında boş zamanı değerlendirmek için katılım nedeninde farklılık çok önemli (*** $p<.001$), yeni bilgiler ve beceriler kazanmak için katılım nedeninde fark oldukça önemli (** $p<.01$), yeni arkadaşlıklar kurmak için ve ev ortamından uzaklaşmak için katılım nedeninde farklılık önemli bulunurken (* $p<.05$), diğer katılma nedenleri ile çalışma durumu arasındaki fark önemsiz ($p>.05$) bulunmuştur.

Ayhan (1988)'ın Ankara'da Halk Eğitiminde Katılma konusunda yaptığı araştırmasında; araştırma meslek ve beceri kurslarına katılanlarla sınırlandırılmış olmasına karşın; ekonomik amaçlar dışındaki sosyal nitelikteki katılma nedenlerinin de bu kurslara katılımı çok önemli rol oynadığı görülmüştür. Örneğin; bir bütün olarak tüm grupta, “boş zamanı değerlendirme”, “yeni insanlarla tanışma ve arkadaş edinme” ve “günlük yaşama bir değişiklik katma” ortalama değerlerin üzerinde önem taşıyan katılma nedenleridir. Bu sonuçlar bizim bulgularımızı destekler niteliktedir.

4. 3. Kursiyerlerin Katıldıkları Kursa ilişkin Bulgular

Bu bölümde kursiyerlerin AYM'de açılan kurslardan hangilerine katıldıkları ve bu kursların süreleri ile kursiyerlerin bazı kişisel özelliklerinin katıldığı kurs/kursların çeşidi üzerinde etkili olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 6: Farklı Yaştaki Kursiyerlerim Yaşlarına Göre Katıldığı Kursların Dağılımı
(n:250)

Yaş	29 ve daha küçük n:67		30-39 yaş n:113		40-49 yaş n:57		50 ve büyük yaş n:13		Toplam n:250		Önemlilik
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Kursun Adı											
Bilgisayar- internet											x2: 0.616 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	15	22.4	30	26.5	14	24.6	4	30.8	63	25.2	
Katılmıyor	52	77.6	83	73.5	43	75.4	9	69.2	187	74.8	
Yabancı dil											x2: 6.024 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	5	7.5	23	20.4	9	15.8	1	7.7	38	15.2	
Katılmıyor	62	92.5	90	79.6	48	84.2	12	92.3	212	84.8	
Diksiyon											
Katılıyor	-	-	2	1.8	3	5.3	1	7.7	6	2.4	
Katılmıyor	67	100.0	111	98.2	54	94.7	12	92.3	244	97.6	
Kütüphane											
Katılıyor	3	4.5	6	5.3	1	1.8	-	-	10	4.0	
Katılmıyor	64	95.5	107	94.7	56	98.2	13	100.0	240	96.0	
El sanatları, takı tasarımı biçki-dikiş, makrome v. b.											x2: 0.343 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	8	11.9	13	11.5	8	14.0	2	15.4	31	12.4	
Katılmıyor	59	88.1	100	88.5	49	86.0	11	84.6	219	87.6	
Step, aerobik, jimnastik v. b.											x2: 2.186 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	57	85.1	97	85.8	49	86.0	13	100.0	216	86.4	
Katılmıyor	10	14.9	16	14.2	8	14.0	-	-	34	13.6	
Masa tenisi, masa futbolu air hokey, tekvando v. b.											x2: 4.882 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	4	6.0	18	15.9	5	8.8	1	7.7	28	11.2	
Katılmıyor	63	94.0	95	84.1	52	91.2	12	92.3	222	88.8	
Satranç, abalone											
Katılıyor	1	1.5	1	0.9	3	5.3	-	-	5	2.0	
Katılmıyor	66	98.5	112	99.1	54	94.7	13	100.0	245	98.0	
Halk oyunları											
Katılıyor	2	3.0	6	5.3	1	1.8	-	-	9	3.6	
Katılmıyor	65	97.0	107	94.7	56	98.2	13	100.0	241	96.4	
Tiyatro											
Katılıyor	-	-	3	2.7	-	-	-	-	3	1.2	
Katılmıyor	67	100.0	110	97.3	57	100.0	13	100.0	247	98.8	
Ud. gitar, ney, org v. b.											x2: 4.705 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	5	7.5	17	15.0	5	8.8	-	-	27	10.8	
Katılmıyor	62	92.5	96	85.0	52	91.2	13	100.0	223	89.2	
Resim											
Katılıyor	3	4.5	9	8.0	3	5.3	-	-	15	6.0	
Katılmıyor	64	95.5	104	92.0	54	94.7	13	100.0	235	94.0	
Halk müziği											
Katılıyor	-	-	1	0.9	-	-	-	-	1	0.4	
Katılmıyor	67	100.0	112	99.1	57	100.0	13	100.0	249	99.6	

Araştırma kapsamına alınan kursiyerlerin katıldıkları kurslar, tablo 6 incelendiğinde, en çok katılımın %86.4 ile sportif kursların olduğu görülmektedir. Bu kursu sıra ile bilgisayar-internet (%25.2), yabancı dil (%15.2) ile çeşitli el sanatları kursu (%12.4) izlemektedir. En az kurs katılımının %0.4 ile Türk Halk Müziği, %1.2 ile tiyatro, %2.0 ile satranç-abalone ve %2.4 ile diksiyon kursu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6'daki farklı yaştaki kursiyerlerin katıldığı kurslara bakıldığında; bütün yaş gruplarında step, aerobik,jimnastik v. b. sportif kurslara %85'in üstünde katılım olduğu görülmüştür. Bu kurstan sonra en çok katılımın 29 ve daha küçük yaşlardaki kursiyerlerde bilgisayar-internet (%22.4) ile el sanatları kursu (%11.9), 30-39 yaş grubunda bilgisayar-internet (%26.5) ile yabancı dil (ingilizce) kursu (%20.4), 40-49 yaş gurubunda bilgisayar-internet (%24.6) ile yabancı dil (ingilizce) kursu (%15.8), 50 ve daha büyük yaştaki kursiyerlerde bilgisayar-internet (%30.8) ile el sanatları kursu (%15.4) olduğu tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin yaşları ile katıldığı kurslar arasındaki ilişkiye bakıldığında, farklı yaş grubundaki kursiyerlerin katıldığı kurslar arasındaki farklılık önemsiz bulunmuştur($p>.05$).

Tablo7: Kursiyerlerin Eğitim Durumlarına Göre Katıldığı Kursların Dağılımı (n:250)

Eğitimi Durumu	İlköğretim n:47		Ortaöğretim n:93		Yükseköğretim n:110		Toplam n:250		Önemlilik
	S	%	S	%	S	%	S	%	
Bilgisayar- internet									x2: 6.926 sd: 2 p<0.05
Katılıyor	8	17.0	32	34.4	23	20.9	63	25.2	
Katılmıyor	39	83.0	61	65.6	87	79.1	187	74.8	
Yabancı dil									x2: 4.845 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	3	6.4	19	20.4	16	14.5	38	15.2	
Katılmıyor	44	93.6	74	79.6	94	85.5	212	84.8	
Diksiyon									
Katılıyor	-	-	2	1.8	3	5.3	6	2.4	
Katılmıyor	47	100.0	91	98.2	107	94.7	244	97.6	
Kütüphane									
Katılıyor	3	4.5	6	5.3	1	1.8	10	4.0	
Katılmıyor	44	95.5	87	94.7	109	98.2	240	96.0	
El sanatları, takı tasarımı biçki-dikiş, makrome v. b.									x2: 4.269 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	10	21.3	9	9.7	12	10.9	31	12.4	
Katılmıyor	37	78.7	84	90.3	98	89.1	219	87.6	
Step, aerobik, jimnastik v. b.									x2: 3.884 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	44	93.6	76	81.7	96	87.3	216	86.4	
Katılmıyor	3	6.4	17	18.3	14	12.7	34	13.6	
Masa tenisi, masa futbolu air hokey, tekvando v. b.									x2: 0.879 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	6	12.8	12	12.9	10	9.1	28	11.2	
Katılmıyor	41	87.2	81	87.1	100	90.9	222	88.8	
Satranç, abalone									
Katılıyor	1	1.5	1	0.9	3	5.3	5	2.0	
Katılmıyor	46	98.5	92	99.1	107	94.7	245	98.0	
Halk oyunları									
Katılıyor	2	3.0	6	5.3	1	1.8	9	3.6	
Katılmıyor	45	97.0	87	94.7	109	98.2	241	96.4	
Tiyatro									
Katılıyor	47	100.0	90	97.3	110	100.0	247	98.8	
Katılmıyor	-	-	3	2.7	-	-	3	1.2	
Ud, gitar, ney, org v. b.									x2: 0.801 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	4	8.5	9	9.7	14	12.7	27	10.8	
Katılmıyor	43	91.5	84	90.3	96	87.3	223	89.2	
Resim									x2: 2.210 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	3	6.4	3	3.2	9	8.2	15	6.0	
Katılmıyor	44	93.6	90	96.8	101	91.8	235	94.0	
Halk müziği									
Katılıyor	-	-	1	0.9	-	-	1	0.4	
Katılmıyor	47	100.0	92	99.1	110	100.0	249	99.6	

Araştırma kapsamına alınan kursiyerlerin katıldığı kurslar, eğitim durumları dikkate alınarak incelendiğinde; ilköğretim mezunu olanların tamamına yakınının (%93.6) step, aerobik, jimnastik gibi sportif kurslara, %21.3'ünün el sanatları kursuna katıldığı, ortaöğretim mezunu kursiyerlerin büyük çoğunluğunun (%81.7) step, aerobik, jimnastik kurslarına, %34.4'ünün bilgisayar-internet kurslarına katıldığı, yükseköğretim mezunu olanların ise yine büyük çoğunluğunun (%87.3) sportif kurslara, %20.9'unun bilgisayar-internet kurslarına katıldığı tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin eğitim durumu ile katıldığı kurslar arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olup olmadığına bakıldığında bilgisayar-internet kursuna katılımda farklı öğretim düzeyindeki kursiyerler arasındaki fark önemli (* $p < .05$), diğer katıldıkları kurslarda aradaki fark önemsiz bulunmuştur($p > .05$).

Tablo 8:Kursiyerlerin Medeni Durumuna Göre Katıldığı Kursların Dağılımı (n:250)

Yaş	Evli n:184		Bekar, boşanmış eşi ölmüş n:66		Toplam n:250		Önemlilik
	S	%	S	%	S	%	
Kursun Adı							
Bilgisayar- internet							x ² : 0.015 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	46	25.0	17	25.8	63	25.2	
Katılmıyor	138	75.0	49	74.2	187	74.8	
Yabancı dil							x ² : 1.407 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	25	13.6	13	19.7	38	15.2	
Katılmıyor	159	86.4	53	80.3	212	84.8	
Diksiyon							
Katılıyor	4	2.2	2	3.0	6	2.4	
Katılmıyor	180	97.8	64	97.0	244	97.6	
Kütüphane							
Katılıyor	9	4.9	1	1.5	10	4.0	
Katılmıyor	175	95.1	65	98.5	240	96.0	
El sanatları, takı tasarımı biçki-dikiş, makrome v. b.							x ² : 5.093 sd: 1 p<0.05
Katılıyor	28	15.2	3	4.5	31	12.4	
Katılmıyor	156	84.8	63	95.5	219	87.6	
Step, aerobik, jimnastik v. b.							x ² : 0.184 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	160	87.0	56	84.8	216	86.4	
Katılmıyor	24	13.0	10	15.2	34	13.6	
Masa tenisi, masa futbolu air hokey, tekvando v. b.							x ² : 1.408 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	18	9.8	10	15.2	28	11.2	
Katılmıyor	166	90.2	56	84.8	222	88.8	
Satranç, abalone							
Katılıyor	4	2.2	1	1.5	5	2.0	
Katılmıyor	180	97.8	65	98.5	245	98.0	
Halk oyunları							
Katılıyor	8	4.3	1	1.5	9	3.6	
Katılmıyor	176	95.7	65	98.5	241	96.4	
Tiyatro							
Katılıyor	183	99.5	64	97.0	247	98.8	
Katılmıyor	1	0.5	2	3.0	3	1.2	
Ud, gitar, ney, org v. b.							x ² : 0.272 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	21	11.4	6	9.1	27	10.8	
Katılmıyor	163	88.6	60	90.9	223	89.2	
Resim							
Katılıyor	8	4.3	7	10.6	15	6.0	
Katılmıyor	176	95.7	59	89.4	235	94.0	
Halk müziği							
Katılıyor	1	0.5	-	-	1	0.4	
Katılmıyor	183	99.5	66	100.0	249	99.6	

Tablo 8'e bakıldığında araştırmaya alınan deneklerin çoğunluğunu oluşturan evli kursiyerlerin %87.0'ı step, aerobik ve jimnastik kurslarına, %25.0'ı bilgisayar-internet kursuna katıldığı; bekar, boşanmış, eşi ölmüş deneklerin büyük çoğunluğunun da yine (%84.8) sportif kurslara, %25.8'inin bilgisayar-internet kurslarına katıldığı görülmüştür.

Kursiyerlerin medeni durumu ile katıldığı kurs arasındaki ilişki incelendiğinde; el sanatları (takı tasarımı, biçki-dikiş, makrome) kurslarında gruplar arası farklılık önemli (* $p < .05$), diğer kurslarda aradaki ilişki veya fark önemsiz bulunmuştur($p > .05$).

Tablo 9: Kursiyerlerin Çalışma Durumuna Göre Katıldığı Kursların Dağılımı (n:250)

Çalışma Durumu	Çalışıyor n:80		Çalışmıyor n:141		Emekli n:29		Toplam n:250		Önemlilik
Kursun Adı	S	%	S	%	S	%	S	%	
Bilgisayar- internet									x2: 17.307 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	8	10.0	42	29.8	13	44.8	63	25.2	
Katılmıyor	72	90.0	99	70.2	16	55.2	187	74.8	
Yabancı dil									x2: 13.219 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	3	3.8	31	22.0	4	13.8	38	15.2	
Katılmıyor	77	96.2	110	78.0	25	86.2	212	84.8	
Diksiyon									
Katılıyor	3	3.8	3	2.1	-	-	6	2.4	
Katılmıyor	77	96.2	138	97.9	29	100.0	244	97.6	
Kütüphane									
Katılıyor	2	2.5	8	5.7	-	-	10	4.0	
Katılmıyor	78	97.5	133	94.3	29	100.0	240	96.0	
El sanatları, takı tasarımı biçki-dikiş, makrome v. b.									x2: 8.335 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	3	3.8	24	17.0	4	13.8	31	12.4	
Katılmıyor	77	96.2	117	83.0	25	86.2	219	87.6	
Step, aerobik, jimnastik v. b.									x2: 2.410 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	73	91.2	119	84.4	24	82.8	216	86.4	
Katılmıyor	7	8.8	22	15.6	5	17.2	34	13.6	
Masa tenisi, masa futbolu air hokey, tekvando v. b.									x2: 0.241 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	8	10.0	17	12.1	3	10.3	28	11.2	
Katılmıyor	72	90.0	124	87.9	26	89.7	222	88.8	
Satranç, abalone									
Katılıyor	1	1.3	2	1.4	2	6.9	5	2.0	
Katılmıyor	79	98.7	139	98.6	27	93.1	245	98.0	
Halk oyunları									
Katılıyor	2	2.5	7	5.0	-	-	9	3.6	
Katılmıyor	78	97.5	134	95.0	29	100.0	241	96.4	
Tiyatro									
Katılıyor	1	1.3	2	2.4	-	-	3	1.2	
Katılmıyor	79	98.7	139	98.6	29	100.0	247	98.8	
Ud, gitar, ney, org v. b.									x2: 6.586 sd: 2 p<0.05
Katılıyor	3	3.8	21	14.9	3	10.3	27	10.8	
Katılmıyor	77	96.2	120	85.1	26	89.7	223	89.2	
Resim									
Katılıyor	6	7.5	7	5.0	2	6.9	15	6.0	
Katılmıyor	74	92.5	134	95.0	27	93.1	235	94.0	
Halk müziği									
Katılıyor	1	1.2	-	-	-	-	1	0.4	
Katılmıyor	79	98.8	141	100.0	29	100.0	249	99.6	

Araştırma kapsamına alınan kursiyerlerin çalışma durumları ile katıldıkları kurslar incelendiğinde; çalışan kursiyerlerin tamamına yakınının (%91.3) step, aerobik, jimnastik kurslarına katıldığı; çalışmayanların %84.4'ünün step, aerobik, jimnastik kurslarına, %29.8'inin bilgisayar-internet ve %22.0'ının yabancı dil kurslarına katıldığı; emekli olanların büyük çoğunluğunun (%82.8) yine sportif kurslara, yarıya yakınının (%44.8) bilgisayar-internet kurslarına katıldıkları tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin farklı çalışma durumları ile katıldığı kurs arasındaki ilişki incelendiğinde; bilgisayar-internet ve yabancı dil kurslarında gruplar arasındaki farklılık çok önemli (** $p<.01$), el sanatları ile ilgili kurslarda oldukça önemli (** $p<.01$), ud, ney, gitar gibi müzik kurslarında önemli (* $p<.05$) bulunmuş, diğer kurslarda ise farklılık önemsiz bulunmuştur.

Daha çok sosyal amaçlı kursların verildiği AYM'de en fazla talep gören kurslar sportif kurslar iken; Akın (2005)'in Ankara'da yapmış olduğu araştırmada Halk Eğitim Merkezlerinde verilen el sanatları kurslarından en çok nakış kurslarının talep gördüğü belirlenmiştir.

4. 4. Kursiyerlerin Katıldığı Kursların Sağladığı Faydalar İle İlgili Bulgular

Bu başlık altında, kursiyerlerin katıldıkları kursların sağladığı faydalar ile ilgili düşünceleri ve bunda bazı demografik özelliklerinin etkisi olup olmadığı incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo10: Farklı Yaşlardaki Kursiyerlerin Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı (n:250)

Kursiyerlerin yaşları	29 ve daha küçük n:67		30-39 yaş n:113		40-49 yaş n:57		50 ve büyük yaş n:13		Toplam n:250		Önemlilik
Kursun sağladığı faydalar	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Arkadaş sayım arttı, sosyal çevrem genişledi											x2: 0.617 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	15	22.4	28	24.8	13	22.8	1	7.7	57	22.8	
Katılmıyor	52	77.6	85	75.2	44	77.2	12	92.3	193	77.2	
Kendime güvenim arttı											x2: 6.024 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	15	22.4	32	28.3	17	29.8	5	38.5	69	27.6	
Katılmıyor	52	77.6	81	71.7	40	70.2	8	61.5	181	72.4	
Stres ve sorunlarımdan uzaklaşıp rahatladım											x2: 5.920 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	43	64.2	76	67.3	31	54.4	5	38.5	155	62.0	
Katılmıyor	24	35.8	37	32.7	26	45.6	8	61.5	95	38.0	
Aldığım kurs kapsamında bilgi ve becerim arttı											x2: 2.814 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	18	26.9	37	32.7	13	22.8	3	23.1	71	28.4	
Katılmıyor	49	73.1	76	67.3	44	77.2	10	76.9	179	71.6	
Kendimi bedensel olarak daha sağlıklı hissediyorum											x2: 0.343 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	36	53.7	55	48.7	34	59.6	10	76.9	135	54.0	
Katılmıyor	31	46.3	58	51.3	23	40.4	3	23.1	115	46.0	
Kendimi daha mutlu ve huzurlu hissediyorum											x2: 2.187 sd: 3 p>0.05
Katılıyor	26	38.8	57	50.4	29	50.9	10	76.9	122	48.8	
Katılmıyor	41	61.2	56	49.6	28	49.1	3	23.1	128	51.2	

Kursiyerlerin Tablo 10'daki katıldığı kursların sağladığı faydalar hakkındaki düşünceleri incelendiğinde; araştırmaya katılanların yarısından çoğunun (%62.0) stres ve sorunlarından uzaklaşıp rahatladığı, (%54.0) kendilerini bedensel olarak daha sağlıklı ve %48.8'inin daha mutlu, huzurlu hissettiğini belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 10'daki kursun faydalarına farklı yaş grupları dikkate alınarak bakıldığında; 29 ve daha küçük yaştaki kursiyerlerin yarısından çoğunun (%64.2) stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladıkları, %53.7'sinin kendilerini bedensel olarak daha sağlıklı hissettikleri saptanmıştır.

30-39 yaşlarındakilerin %67.3'ünün stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladıkları, yarısının (%50.4) kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissettikleri, yarıya yakınının da (%48.7) kendilerini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiklerini belirtmişlerdir.

40-49 yaşlarında olanların yarısından çoğunun (%59.6) kendilerini bedensel olarak daha sağlıklı hissettikleri, %54.4'ünün stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladıkları, yarısında (%50.9) kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissettikleri saptanırken, 50 ve daha büyük yaştaki kursiyerlerin çoğunluğunun (%76.9) kendini bedensel olarak daha sağlıklı ve daha mutlu, huzurlu hissettikleri tespit edilmiştir.

Farklı yaşlardaki kursiyerlerin katıldıkları kursların sağladığı faydalar hakkındaki düşünceleri arasındaki farka bakıldığında, fark önemsiz bulunmuştur ($p>.05$).

Tablo 11: Farklı Eğitim Düzeyindeki Kursiyerlerin Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı (n:250)

Eğitim Durumu	İlköğretim n:47		Ortaöğretim n:93		Yükseköğretim n:110		Toplam n:250		Önemlilik
Kursun sağladığı faydalar	S	%	S	%	S	%	S	%	
Arkadaş sayım arttı, sosyal çevrem genişledi									x ² : 7.882 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	15	31.9	26	28.0	16	14.5	57	22.8	
Katılmıyor	32	68.1	67	72.0	94	85.5	193	77.2	
Kendime güvenim arttı									x ² : 14.842 sd: 2 p<0.001
Katılıyor	22	46.8	28	30.1	19	17.3	69	27.6	
Katılmıyor	25	53.2	65	69.9	91	82.7	181	72.4	
Stres ve sorunlarımdan uzaklaşıp rahatladım									x ² : 4.306 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	32	68.1	50	53.8	73	66.4	155	62.0	
Katılmıyor	12	31.9	43	46.2	37	33.6	95	38.0	
Aldığım kurs kapsamında bilgi ve becerim arttı									x ² : 0.326 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	12	25.5	28	30.1	31	28.2	71	28.4	
Katılmıyor	35	74.5	65	69.9	79	71.8	179	71.6	
Kendimi bedensel olarak daha sağlıklı hissediyorum									x ² : 12.287 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	25	53.2	38	40.9	72	65.5	135	54.0	
Katılmıyor	22	46.8	55	59.1	38	34.5	115	46.0	
Kendimi daha mutlu ve huzurlu hissediyorum									x ² : 0.472 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	25	53.2	45	48.4	52	47.3	122	48.8	
Katılmıyor	22	46.8	48	51.6	58	52.7	128	51.2	

Tablo 11’de görüldüğü gibi ilköğretim mezunu kursiyerlerin yarıdan çoğunun (%68.1) stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını, %53.2’ sinin katıldığı kursların kendilerini bedensel olarak daha sağlıklı ve mutlu, huzurlu hissettirdiğini, yarıya yakınının (%46.8) kendine güvenini artırdığını düşündüğü saptanmıştır. Ortaöğretim düzeyinde okul mezunlarının %53.8’i stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını, yarıya yakını (%48.4) kendini daha mutlu ve huzurlu hissettiğini, yüksek okul mezunu olanlarında yarıdan fazlası (%66.4) stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını ve (%65.5) kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiklerini, %47.3 ‘ü kendini daha mutlu ve huzurlu hissettiklerini belirtmişlerdir.

Katıldıkları kurslarda farklı eğitim düzeyinin etkili olup olmadığına bakıldığında; kendine güvenini artırdığını düşünen değişik eğitim düzeyindeki kursiyerler arasındaki farklılık çok önemli (**p<.001), arkadaş sayısının arttığı, sosyal çevresinin genişlediği ve kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiğini düşünenler arasında oldukça önemli (**p<.01), diğerlerinde ise farklılık önemsiz bulunmuştur(p>.05).

Tablo 12: Farklı Medeni Durumdaki Kursiyerlerin Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı (n:250)

Medeni Durumu	Evli n:184		Bekar,Boşanmış,Dul n:66		Toplam n:250		Önemlilik
Kursun sağladığı faydalar	S	%	S	%	S	%	
Arkadaş sayım arttı, sosyal çevrem genişledi							x2: 5.810 sd: 1 p<0.01
Katılıyor	49	26.6	8	12.1	57	22.8	
Katılmıyor	135	73.4	58	87.9	193	77.2	
Kendime güvenim arttı							x2: 8.750 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	60	32.6	9	13.6	69	27.6	
Katılmıyor	124	67.4	57	86.4	181	72.4	
Stres ve sorunlarımdan uzaklaşıp rahatladım							x2: 1.455 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	110	59.8	45	68.2	155	62.0	
Katılmıyor	74	40.2	21	31.8	95	38.0	
Aldığım kurs kapsamında bilgi ve becerim arttı							x2: 0.515 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	50	27.2	21	31.8	71	28.4	
Katılmıyor	134	72.8	45	68.2	179	71.6	
Kendimi bedensel olarak daha sağlıklı hissediyorum							x2: 0.462 sd: 1 p>0.05
Katılıyor	97	52.7	38	57.6	135	54.0	
Katılmıyor	87	47.3	28	42.4	115	46.0	
Kendimi daha mutlu ve huzurlu hissediyorum							x2: 4.281 sd: 1 p<0.05
Katılıyor	97	52.7	25	37.9	122	48.8	
Katılmıyor	87	47.3	41	62.1	128	51.2	

Kursiyerlerin katıldıkları kursların sağladığı faydalara medeni durum dikkate alınarak bakıldığında; evli kursiyerlerin yarısından çoğunun (%59.8) stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını, %52.7 'sinin kendini bedensel olarak daha sağlıklı ve daha mutlu, huzurlu hissettiğini düşündüğü tespit edilmiştir. Bekar, boşanmış veya eşi ölmüş olanların çoğunluğu (%68.2) stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını,

yarıdan fazlası da (%57.6) kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiklerini belirtmişlerdir.

Kursiyerlerin medeni durumları ile katıldıkları kursların sağladığı faydalar arasındaki ilişki incelendiğinde; arkadaş sayısının artıp sosyal çevresinin genişlediği ve kendine güvenini arttığı düşüncesinde gruplar arası fark oldukça önemli (**p<.01), kendini daha mutlu, huzurlu hissettiği düşünülenlerde de fark önemli (*p<.05) bulunurken, diğerlerinde gruplar arasındaki fark önemsiz bulunmuştur (p>.05).

Tablo 13: Kursiyerlerin Farklı Çalışma Durumlarına Göre Katıldıkları Kursların Sağladığı Faydalar Hakkındaki Düşüncelerin Dağılımı (n:250)

Çalışma Durumu	Çalışıyor n:80		Çalışmıyor n:141		Emekli n:29		Toplam n:250		Önemlilik
	S	%	S	%	S	%	S	%	
Kursun sağladığı faydalar									
Arkadaş sayım arttı, sosyal çevrem genişledi									x ² : 4.505 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	14	17.5	39	27.7	4	13.8	57	22.8	
Katılmıyor	66	82.5	102	72.3	25	86.2	193	77.2	
Kendime güvenim arttı									x ² : 8.086 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	13	16.2	48	34.0	8	27.6	69	27.6	
Katılmıyor	67	83.8	93	66.0	21	72.4	181	72.4	
Stres ve sorunlarımdan uzaklaşıp rahatladım									x ² : 9.314 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	56	70.0	88	62.4	11	37.9	155	62.0	
Katılmıyor	24	30.0	53	37.6	18	62.1	95	38.0	
Aldığım kurs kapsamında bilgi ve becerim arttı									x ² : 4.160 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	16	20.0	45	31.9	10	34.5	71	28.4	
Katılmıyor	64	80.0	96	68.1	19	65.5	179	71.6	
Kendimi bedensel olarak daha sağlıklı hissediyorum									x ² : 11.311 sd: 2 p<0.01
Katılıyor	53	66.2	63	44.7	19	65.5	135	54.0	
Katılmıyor	27	33.8	78	55.3	10	34.5	115	46.0	
Kendimi daha mutlu ve huzurlu hissediyorum									x ² : 1.424 sd: 2 p>0.05
Katılıyor	35	43.7	71	50.4	16	55.2	122	48.8	
Katılmıyor	45	56.3	70	49.6	13	44.8	128	51.2	

Tablo 13'deki katılılan kursların sağladığı faydalardan; çalışan kursiyerlerin yarısından fazlası (%66.2) kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiğini , %70.0 'ı stres ve sıkıntıdan kurtulup rahatladığını, yarıya yakınında (%43.7) kendini daha mutlu ve huzurlu hissettiğini belirtmişlerdir. Çalışmayanların yarısından çoğu (%62.4) stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını, yarısı (%50.4) kendini daha mutlu ve huzurlu, %44.7 'si ise kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiğini belirtirken, emekliği kursiyerlerin yarısından çoğunun (%65.5) kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiğini, %55.2'si ise kendini daha mutlu, huzurlu hissettiğini belirttiği tespit edilmiştir.

Farklı çalışma durumunun kursiyerlerin katıldıkları kursların sağladığı faydalar hakkındaki düşüncelerine etkisi incelendiğinde; kendine güvenini artırdığı, kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiği ve stres, sıkıntıdan uzaklaşıp rahatladığını düşünenlerde gruplar arasındaki fark oldukça önemli bulunurken (**p<.01), diğerlerinde fark önemsiz bulunmuştur.

4. 5. Kursiyerlerin Katıldıkları Kurslardan Memnuniyet Durumları ve Kurs Katılımları İle İlgili Diğer Bulgular.

Bu bölümde kursiyerlerin; kursa katılmak için izin alma durumları, katıldığı kursun süresinin yeterliliği, kursa gelmeyi engelleyen nedenler, verilen kurslardan memnuniyet durumları, kurslarda verilen bilgi, beceri ve hizmetlerin yeterliliği, en çok memnun oldukları öğretici davranışları, kurslardan daha fazla kişinin yararlanması için en etkili duyuru yapma yolları, başka hangi konularda kurs verilebileceği, kurslardaki fiziki eğitim ortamı ve sınıf / atölyenin donanım durumu ile katıldığı kurs / kursların aile bireyleri üzerindeki etkisi incelenmiş sonuçlar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 14: Kursiyerlerin Kursa Katılmak İçin Kimden İzin Aldıklarının Dağılımı

Kimden İzin Aldığı	S	%
Anne - babadan	9	3.6
Eşinden	50	20.0
Kendisi	190	76.0
İşveren, şef, amirden	1	0.4
TOPLAM	250	100.0

Tablo 14’den anlaşıldığı gibi kursa katılmak için kursiyerlerin %20 ‘sinin eşinden izin alırken, çoğunluğunun (%76.0) kursa katılma kararını kendisinin verdiği tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin kurs süresinin yeterliliği ile ilgili düşüncelerinin dağılımına (n:250) bakıldığında, araştırmaya katılan kursiyerlerin 55’i (%62.0) katıldığı kurs süresinin yeterli, 95’i (%38.0) ise yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Ayhan (1988)’ın yaptığı araştırmada süre, bazı kurslarda yeterli görülürken, özellikle elektronik, makine ressamlığı, mimari proje ve inşaat ressamlığı kurslarına katılanlar tarafından kısa bulunduğu; Mert (2005)’in araştırmasında kurslarda öğrenme ve öğretme süreciyle ilgili gerekli sürenin az olduğu; Akın (2005)’in yaptığı araştırmada ise, kursiyerlerin kurs süresini genel olarak çok yeterli görmelerine karşın, teorik derslere ayrılan süreyi orta derecede yeterli gördükleri belirlenmiştir. Bütün bu sonuçlar; bu araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Tablo 15: Kurs Süresinin Yetersiz Olduğunu Düşünen Kursiyerlerin Yetersizlik Nedenleri İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Kurs Süresinin Yetersizliği ile İlgili Düşünceler	S	%
Yeterli diyenler ve düşüncesini açıklamayanlar	174	69.6
Süre az, yetmiyor	70	28.0
Çalıştığım için vakit bulamıyorum	1	0.4
Dersler vaktinde başlamıyor	4	1.6
Çok kalabalık sıra gelmiyor	1	0.4
TOPLAM	250	100.0

Tablo 15'e bakıldığında kurs süresinin yetersizlik nedeni ile ilgili olarak kursiyerlerin %28.0'ının sürenin az olduğunu ve yetmediğini belirttikleri görülmektedir.

Tablo 16: Kursiyerlerin Kursa Gelmesini Zorlaştıran Nedenlerle İlgili Cevapların Dağılımı

Kursa Gelmeyi Engelleyen Nedenler	S	%
Engel yok	167	66.8
Ev işlerinden fırsat bulamıyorum	4	1.6
Çocuk bakımından fırsat bulamıyorum	18	7.2
Ulaşım durumu zorluk çıkarıyor	39	15.6
Kursun saati, süresi uygun değil	11	4.4
Çalıştığım için fırsat bulamıyorum	6	2.4
Kurs gününde - saatinde beklenmedik daha önemli işler çıkıyor	5	2.0
TOPLAM	250	100.0

Kursiyerlere kursa gelmeyi engelleyen nedenler sorulduğunda tablo 16 da görüldüğü gibi kursiyerlerin %66.8'si bir engel olmadığını belirtirken, %15.6 'sı ulaşım durumunun zorluk çıkardığını, %7.2'si çocuk bakımından fırsat bulamadığını (çocuğu bırakacak yer olmadığını), %4.4'ü kursun saati ve süresinin uygun olmadığını belirtmişlerdir.

Kursa gelmede daha çok ulaşımın zorluk çıkarmasının nedeni olarak, araştırmaya katılan kursiyerlerin çoğunluğunun Eryaman ve Sincan'da oturması, Eryaman'ın bazı mahalleleri ile Sincan'ın AYM'ye yakın olmasına rağmen, toplu taşıma araçlarının güzergahlarının uygun olmaması nedeni ile kursiyerlerin kursa gelirken zorluk çektiği düşünülebilir.

Kursiyerlerin katıldığı kurslardan memnuniyet durumlarının dağılımı (n:250) incelendiğinde; AYM'de kurslara devam eden ve araştırmaya katılan kursiyerlerin 223'ünün (%89.2) katıldığı kurslardan memnun, 27'sinin (%10.8) memnun olmadığı saptanmıştır.

Tablo 17: Katıldığı Kurslardan Memnun Olan Kursiyerlerin Memnun Olma Nedenlerinin Dağılımı

Memnun Olma Nedenleri	S	%
Kursların birçok faydasını görüyorum	19	8.5
Vaktimi verimli geçiriyorum	5	2.5
Kurslara uygun koşullarda ve ucuza katılıyorum	14	6.3
Dinleniyorum ve kendimi mutlu, huzurlu hissediyorum	6	2.7
Öğreticilerden, çalışanlardan çok memnunum	8	3.6
Bir nedeni yok	171	76.4
TOPLAM	223	100.0

Tablo 17'ye bakıldığında katıldığı kurslardan memnun olan kursiyerlerin %76.4'ü bir neden belirtmezken, %8.5'inin kursların bir çok faydasını gördüğünü, %6.3'ünün kurslara uygun koşullarda ve ucuza katıldığını, %3.6'sının öğretici ve çalışanlardan memnun olduğunu belirttiği görülmektedir.

Tablo 18: Katıldığı Kurslardan Memnun Olmayan Kursiyerlerin Memnun Olmama Nedenlerinin Dağılımı

Memnun Olmama Nedeni	S	%
Kurs saatinin belirlenmesinde kursiyere uygunluk gözetilmiyor	5	18.5
Çalışanlar, öğreticiler sayıca yetersiz, ilgisiz ve profesyonel değil	5	18.5
Bazı kurs verilen yerler kirli ve havasız	3	11.1
Kazanç getirici kurslara yer verilmiyor	1	3.7
Gruplar kalabalık, süre yetersiz ve kurslar aksatılıyor	7	26.0
Bir neden belirtmeyen	6	22.2
TOPLAM	27	100.0

Tablo 18'deki kursiyerlerin katıldığı kurstan memnun olmama nedenlerine bakıldığında; %26.0'unun grupların kalabalık, sürenin yetersiz ve kursların aksatıldığını; %18.5'inin kurs saatinin belirlenmesinde kursiyerlere uygunluk gözetilmediğini ve çalışanların-öğreticilerin sayıca yetersiz, ilgisiz ve profesyonel olmadığını belirttikleri tespit edilmiştir.

Mat Sarıdoğan (2003)'ın Ankara'daki Halk Eğitim Merkezlerinde yaptığı bir araştırmada katılımcıların; kurs programlarının amacına iyi derecede ulaştığını, içeriğinin iyi seçildiğini, zamanlamasından ve süreden genel olarak memnun oldukları ve kursun başarılı olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Bunlarda bu araştırmanın kursiyerlerin memnuniyet durumları ile ilgili bulgularını destekler niteliktedir.

Kursiyerlerin kurslarda verilen bilgi-beceri veya hizmetleri yeterli bulma durumlarının dağılımı (n:250) incelendiğinde; kursiyerlerin 209'unun (%83.6) kurslarda verilen bilgi, beceri veya hizmetleri yeterli bulduğu, 41'inin (%16.4) ise yetersiz bulduğu tespit edilmiştir.

Tablo 19: Kurslarda Verilen Bilgi-Beceri ve Hizmetleri Yetersiz Bulan Kursiyerlerin Yetersiz Bulma Nedenlerinin Dağılımı

Kurslarda Verilen Bilgi - Beceri Hizmetlerini Yetersiz Bulma Nedenleri	S	%
Süre, araç - gereçler yetersiz olduğu için verilen bilgi - beceri ve hizmetlerden yeterince yararlanılamıyor	8	19.5
Öğreticiler ilgisiz, işlerini yeterince benimsemediklerinden öğretirken yeterli olmuyor	7	17.1
Kursların verildiği sınıflarda temizlik ve havalandırma iyi olmadığı için verilen bilgi - beceri ve hizmetlerden yeterince yararlanılamıyor	5	12.2
Verilen bilgi – beceri ve hizmetlerin kapsamı yetersiz olduğu için	4	9.7
Bir neden belirtmeyen	17	41.5
TOPLAM	41	100,0

Tablo 19’a bakıldığında kurslarda verilen bilgi-beceri ve hizmetleri yetersiz bulan kursiyerlerin %41.5’inin bir neden belirtmediği, %19.5’inin süre, araç – gereç yetersiz olduğu için kurslarda verilen bilgi ve becerilerden yeterince yararlanamadığını; %17.1’inin öğreticilerin ilgisiz, işlerini yeterince benimsemediklerinden öğretirken yeterli olamadıklarını, %12.2’sinin ise kursun verildiği atölye ve sınıflarda temizlik ve havalandırmanın iyi olmadığı için verilen bilgi–beceri ve hizmetlerden yeterince yararlanamadıklarını belirttikleri saptanmıştır.

Ayhan (1988)’ın yaptığı araştırmada; katılanların büyük çoğunluğu kurs boyunca mesleki konular dışında başka konularda, özellikle sosyal-kültürel konularda da eğitim verilmesini istediğini ve yarıdan çoğu kurs programlarını bu yönden yeterli bulmadığını belirtmiştir.

Tablo 20: Kursiyerlerin, Öğreticilerin Davranışlarından Memnuniyet Durumlarının Dağılımı

Öğretici Davranışları	1. Derecede memnun olduğu davranış		2. Derecede memnun olduğu davranış	
	S	%	S	%
Kursa zamanında gelir	139	55.6	1	0.4
Alanında yeterli bilgi - beceriye sahip	66	26.4	64	25.6
Kursiyerlere davranışları çok iyi	38	15.2	93	37.2
Diğer öğretici arkadaşlarıyla iyi geçiniyor	-	-	9	3.6
Amirlerine karşı saygılı ve iyi davranıyor	-	-	5	2.0
Giyinişi uygun ve güzel	6	2.4	16	6.4
Sorulan sorulara tatmin edici cevap veriyor	1	0.4	62	24.8
TOPLAM	250	100.0	250	100.0

Tablo 20 incelendiğinde kursiyerlerin öğretici davranışlarından 1. derecede memnun oldukları davranışların; %55.6 ile öğrencilerin kursa zamanında gelmesi, %26.4 ile alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip olması, %15.2 ile kursiyerlere karşı davranışlarının çok iyi olduğu belirlenirken, 2. derecede memnun oldukları davranışların %37.2 ile kursiyerlere karşı davranışlarının çok iyi olduğu, %25.6 ile alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip olması, %24.8 ile sorulan sorulara tatmin edici cevap vermesi olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir.

Akın (2005)'ın Halk Eğitim Merkezlerinde yaptığı araştırmada öğrencilerin kurs öğretmenlerini çok yeterli, yöneticilerini ise az yeterli gördükleri belirlenmiş; Mat Sarıdoğan (2003)'ın araştırmasında ise katılımcıların kurs yöneticileri ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlarda, bu araştırmanın yukarıdaki bulgularını destekler niteliktedir.

Tablo 21:Kursiyerlerin Kurslardan Daha Fazla Kişinin Yararlanabilmesi İçin Hangi Yollarla Daha Etkili Duyuru Yapılacağına İlişkin Cevaplarının Dağılımı

Etkili Duyuru Yapma Yolları	S	%
Gazete, Dergi Haber İlanlarıyla		
Katılıyorum	77	30.8
Katılmıyorum	173	69.2
Radio, TV Yayınları Aracılığıyla		
Katılıyorum	130	52.0
Katılmıyorum	120	48
Mahalle Muhtarları Aracılığıyla		
Katılıyorum	13	5.2
Katılmıyorum	237	94.8
Broşür ve İlanlarla		
Katılıyorum	149	59.6
Katılmıyorum	101	40.4
Diğer(Bilgisayar - internet, grup toplantıları, çeşitli sosyal etkinliklerle)		
Katılıyorum	8	3.2
Katılmıyorum	242	96.8
TOPLAM	250	100.0

Tablo 21’de görüldüğü gibi kursiyerlerin yarısından çoğu (%59.6) broşür ve ilanlarla, %52.0’ı radyo, televizyon yayınları aracılığıyla, %30.8’i ise gazete, dergi, haber ilanlarıyla daha etkili duyuru yapılacağını ve böylece daha fazla kişinin AYM’deki kurslardan yararlanabileceğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılanların cevaplarına göre en az etkili duyuru yapma yollarının, (%3.2) bilgisayar-internet yoluyla, grup toplantıları, çeşitli sosyal etkinliklerle ve (%5.2) mahalle muhtarları aracılığıyla yapılacağı tespit edilmiştir.

Tablo 22: Kursiyerlerin Mevcut Kurslardan Başka İstedikleri Kursların Dağılımı

İstenilen Kurslar	S	%
İngilizce dışında diğer yabancı dil kursları	2	0.8
Kuaförlük ve güzellik kursu	15	6.0
Ev Ekonomisi ve Beslenme kursu	16	6.4
Çocuk gelişimi ve eğitimi kursu	6	2.4
Ebru, vitray kursları	5	2.0
Yüzme, boks, yoga v. b. Kurslar	12	4.8
Oryantal, dans kursları	9	3.6
Fotoğrafçılık kursları	1	0.4
Ehliyet kursu	1	0.4
Muhasebe kursu	2	0.8
Sağlıklı yaşam, ilk yardım kursu	5	2.0
Kurs çeşidini yeterli bulan	176	70.4
TOPLAM	250	100.0

Kursiyerlere AYM’de verilen mevcut kurslardan başka hangi kursların verilmesini istedikleri sorulduğunda; tablo 22’de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların %6.4’ü ev ekonomisi ve beslenme kurslarının, %6. 0’sı kuaförlük ve güzellik kurslarının, %4.8’inin yüzme, boks, yoga vb. kurslarının, %3.6’sının oryantal ve dans kurslarının da verilmesini istedikleri tespit edilmiştir. Kursiyerlerin çoğunluğu ise (%70.4) verilen kurs çeşidini yeterli bulduğunu belirtmiştir.

Tablo 23: Kursiyerlerin Kurstaki Fiziki Ortama İlişkin Görüşlerinin Dağılımı (n:250)

Kursun Fiziki Ortam Özellikleri	Çok İyi		İyi		Kötü		Çok Kötü		Kararsızım		TOPLAM	
	s	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Aydınlatma	90	36.0	150	60.0	-	-	-	-	10	4.0	250	100.0
Isıtma	48	19.2	123	49.2	1	0.4	2	0.8	76	30.4	250	100.0
Havalandırma	18	7.2	46	18.4	93	37.2	86	34.4	7	2.8	250	100.0
Genişlik	50	20.0	154	61.6	11	4.4	3	1.2	32	12.8	250	100.0
Dekorasyon	45	18.0	168	67.2	7	2.8	3	1.2	27	10.8	250	100.0

Tablo 23’deki kurstaki fiziki eğitim ortamı ile ilgili bulgular incelendiğinde; kursların verildiği AYM’nin aydınlatması ile ilgili olarak kursiyerlerin %60.0’nın iyi, %36.0 ‘sının çok iyi olduğunu belirttiği, ısıtma ile ilgili olarak kursiyerlerin yarısının (%49.2) iyi, %30.4’ünün de bu konuda kararsız olduğunu belirttiği saptanmıştır. Araştırma kapsamına alınanların %37.2’si havalandırmanın kötü, %34.4’ü ise çok kötü olduğunu belirtmiştir. Genişlikle ilgili cevaplara bakıldığında; kursiyerlerin yarıdan çoğunun (%61.6) kursun verildiği sınıf-atölyenin genişliğinin iyi, %20.0’nın çok iyi olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Fiziki ortam özelliklerinden dekorasyon ise %67.2 iyi, %18.0 çok iyi cevabı ile iyi olduğu tespit edilmiştir.

Akın (2005)’in Ankara’daki Halk Eğitim Merkezlerinde verilen el sanatları kursları ile ilgili yaptığı bir araştırmada kursiyerler ısı düzenini çok yeterli, doğal afetlere karşı alınan önlemleri orta derecede yeterli bulmuşlardır. Bu da, bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir (Tablo 23).

Kursiyerlerin kursun verildiği sınıf/atölyenin donanımına ilişkin görüşlerinin dağılımına (n:250) bakıldığında; çoğunluğunun (%78.4) donanımı yeterli bulduğu saptanmıştır.

Mert (2005)’in Halk Eğitim Merkezlerinde açılan stilistik kurslarının eğitim etkililiğini değerlendirmeye yönelik yaptığı araştırmasında araç-gereç ve donanımların yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Tablo 24: Kursiyerlerin Katıldığı Kursların Ailesindeki Diğer Bireyler Üzerindeki Etkileri İle İlgili Düşüncelerinin Dağılımı

Ailedeki Bireyler Üzerindeki Etkisi	S	%
Memnunar	206	82.4
Memnun Değiller	7	2.8
Bilmiyorum	37	14.8
TOPLAM	250	100.0

Tablo 24'deki, kursların aile bireyleri üzerindeki etkisi incelendiğinde, büyük çoğunluktaki kursiyerlerin (%82.4) aile bireylerinin memnun olduğu, %14.8'inin ise kursların aile bireyleri üzerindeki etkisini bilmediği tespit edilmiştir.

Ayhan (1988)'ın halk eğitiminde katılma ile ilgili yaptığı araştırmada, kurslara katılmada aile ve çevrenin genellikle olumlu bir tutum içinde bulunduğu belirlenmiştir. Bu durum, bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir (tablo 24).

BÖLÜM V

Bu bölümde araştırma verilerinden elde edilen bulgular özetlenmiş; eğitimcilere, halk eğitime yönelik kurs açan yerel yönetim, çeşitli kamu veya özel kurum-kuruluşlara ve konu ile ilgili çalışma yapanlara yardımcı olabileceği bazı önerilerde bulunulmuştur.

5- SONUÇ VE ÖNERİLER

Aile Yaşam Merkezindeki Kurslara Katılan Kadınların Kursu Devam Etme Nedenleri ve Memnuniyet Durumlarının Araştırılması konulu bu çalışma Ankara İlinde yapılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir:

1- Kursiyerlerin demografik özelliklerine bakıldığında;

- Araştırmaya katılan kursiyerlerin yarıdan fazlası (%64.8) Etimesgut'ta oturmakta, yarıya yakını (%45.2) 30-39 yaşlarında olup %44.0'ı yüksek okul mezunudur.
- Araştırmaya katılanların çoğunluğu (%73.6) evli, evli olanların %18.2'si 11-15 yıldır evli olup, kursiyerlerin %44.8'i dört kişilik ailede yaşamaktadır.
- Kursiyerlerin %56.4'ü herhangi bir işte çalışmamakta, çalışan kursiyerlerin %19.2'ü memur olarak çalışmaktadır.
- Kursiyer eşlerinin çoğunluğu çalışmakta (%64.0), çalışanlarında %28. 0'ı memur olarak çalışmaktadır.
- Kursiyerlerin %53.2'si herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı değil, bağlı olanların da %26.0'sı Emekli Sandığına bağlıdır.
- Kursiyerlerin büyük çoğunluğu (%88.0) kendilerini orta gelir düzeyinde görmektedir.
- Araştırmaya katılanların %61.6'sı kendi evlerinde oturmaktadır.

2- Kursiyerlerin kursa katılma nedenleri ve bu nedenler üzerinde bazı demografik özellikleri etkisinin olup olmadığına bakıldığında;

- Kursiyerlerin en çok kursa katılma nedenleri; bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak (%75.2), boş zamanını değerlendirmek (%49.2), içinde bulunduğu stres ve sıkıntıdan uzaklaşıp rahatlamak (%48.0) ve yeni bilgi ve beceriler kazanmaktır (%43.6).
- Kursiyerlerin yaşları ile kursa katılma nedenleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak önemli bulunmamıştır ($p>.05$).
- Kursa katılma nedenlerinden yeni arkadaşlıklar kurma katılım nedeninde eğitim düzeyleri arasındaki farklılık çok önemli bulunmuştur ($***p<.001$).
- Kursiyerlerin medeni durumları dikkate alındığında; ev ortamından uzaklaşmak katılım nedeninde farklılık oldukça önemlidir ($**p<.01$).
- Çalışma durumlarına göre; boş zamanı değerlendirmek ($***p<.001$), yeni arkadaşlıklar kurmak ($*p<.05$), yeni bilgi ve beceriler kazanmak ($**p<.01$) ve ev ortamından uzaklaşmak ($*p<.05$) katılım nedenlerinde gruplar arası farklılık önemlidir.

3-Kursiyerlerin katıldıkları kurslar ve bu kurslara katılmalarına bazı demografik özelliklerinin etkisi incelendiğinde;

- Kursiyerlerin AYM'deki kurslardan en çok katıldıkları kurs çeşidi, sportif kurslar (%86.4) ile bilgisayar-internet kursu (%25.2) iken, en az katıldıkları ise Türk Halk Müziği kursudur(%0.4).
- Kursiyerlerin yaşları ile katıldıkları kurs arasındaki ilişki önemsizdir($p>.05$).
- Bilgisayar-internet kursuna katılanların eğitim düzeyleri arasındaki farklılık önemli bulunmuştur($*p<.05$).
- El sanatları (takı tasarımı, makrome, biçki-dikiş) kurslarına katılan kursiyerlerin medeni durumları arasındaki farklılık önemlidir($*p<.05$).
- Çalışma durumu dikkate alındığında; bilgisayar-internet, yabancı dil ve el sanatları ile ilgili kurslarda gruplar arası farklılık oldukça önemli ($**p<.01$), müzik aletleri çalma kurslarında ise önemli olduğu tespit edilmiştir($*p<.05$).

4-Kursiyerlerin katıldığı kursların sağladığı faydalar hakkındaki düşünceleri ve bunlara bazı demografik özelliklerin etkileri incelendiğinde;

- Kursiyerlerin katıldığı kursların sağladığı faydalar hakkındaki düşüncelerine bakıldığında; araştırmaya katılanların yarıdan çoğu (%62.0) stres ve sorunlarından uzaklaşıp rahatladığını, kendini bedensel olarak daha sağlıklı(%54.0) ve %48.8'i ise kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissettiğini belirtmektedir.
- Kursiyerlerin yaşlarına göre katıldıkları kursların sağladığı faydalar ile ilgili düşünceleri arasındaki farklılık önemsiz bulunmuştur ($p>.05$).
- Kendine güvenini artırdığını düşünenlerde eğitim düzeylerine göre farklılık çok önemli ($***p<.001$), arkadaş sayılarının artıp sosyal çevrelerinin genişlediğini ve kendini bedensel daha sağlıklı hissettiğini düşünenlerde ise farklılık oldukça önemlidir ($**p<.01$).
- Kursiyerlerin medeni durumlarına göre; arkadaş sayısının artıp sosyal çevresinin genişlediğini ve kendine güveninin arttığını düşünenlerde gruplar arasındaki farklılık oldukça önemli ($**p<.01$), kendini daha mutlu, huzurlu hissettiğini düşünenlerde ise farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir ($*p<.05$).
- Çalışma durumları dikkate alındığında; kendine güvenini artırdığı, kendini bedensel olarak daha sağlıklı hissettiği ve stres sıkıntından uzaklaşıp rahatladığını düşünenlerde gruplar arasındaki farklılık oldukça önemlidir ($**p<.01$).

5-Kursiyerlerin katıldıkları kurslardan memnuniyet durumları ve kurs katılımları ile ilgili diğer sonuçlara bakıldığında;

- Kursu katılmak için kursiyerlerin %20'si eşinden izin almakta, %76.0'ı kursu katılma kararını kendisi vermektedir.
- AYM'deki kursların sürelerinin yeterliliği ile ilgili olarak; kursiyerlerin yarıdan çoğu (%62.0) katıldığı kurs süresinin yeterli, %38.0'ı yetersiz olduğunu belirtmektedir. Kurs süresinin yetersizlik nedeni olarak, süreyi yetersiz bulan kursiyerlerin %28.0'ı sürenin az olduğunu ve yetmediğini belirtmektedir.

- Kursiyerlerin yarıdan çoğunun (%66.8) kursa gelmesini zorlaştıran herhangi bir nedeni olmadığı, kursa gelmede zorluk yaşayanların da %15.6'sının kursa gelmede zorluk nedeni olarak ulaşım durumunu ileri sürdüğü belirlenmektedir.
- Araştırmaya katılan kursiyerlerin büyük çoğunluğu (%89.2) katıldığı kurslardan memnundur. Geri kalan kursiyerler memnun olamama nedeni olarak; grupların kalabalık, sürenin yetersiz ve kursların aksatıldığını belirtmektedir (%25.9).
- Kursiyerlerin büyük çoğunluğu (%83.6) kurslarda verilen bilgi-beceri ve hizmetlerin yeterli bulmaktadır. Yetersiz bulan kursiyerler ise yetersizlik nedeni olarak en çok süre, araç-gereç yetersizliğinden dolayı bilgi-beceri ve hizmetlerden yeterince yararlanılamadığı belirtilmektedirler (%19.5).
- Kursiyerler öğretici davranışlarından 1. derecede; öğreticilerin kursa zamanında gelmesinden (%55.6), 2. derecede ise kursiyerlere karşı davranışlarının çok iyi olmasından memnundurlar(%37.2) .
- Kurslardan daha çok kişinin haberdar olup yararlanması için, kursiyerlerin yarıdan çoğu (%59.6) broşür ve ilanlarla, %52.0'ı ise radyo ve TV. yayınları aracılığıyla etkili duyuru yapılabileceğini belirtmektedir.
- Kursiyerlerin %70.4'ü AYM'deki kurs çeşidini yeterli bulurken geriye kalan kursiyerler mevcut kurslardan başka en çok; ev ekonomisi ve beslenme kursu (%6.4) ile kuaförlük ve güzellik kurslarının (%6.0) açılmasını istemektedir.
- Kursiyerlerin çoğunluğu, kursun fiziki ortam özelliklerinden; aydınlatma, ısıtma, genişlik ve dekorasyonu iyi/çok iyi bulurken, havalandırmasını kötü/çok kötü bulmaktadır.
- Kursların verildiği sınıf veya atölyenin donanımını, kursiyerlerin çoğunluğu (%78.4) yeterli bulmaktadır.
- Kursiyerlerin kursa katılmasından, çoğunluğunun(%82.4) aile bireyleri memnundur.

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre, konu ile ilgili yapılabilecek bazı öneriler şöyle sıralanabilir;

- Halk eğitimi (yetişkin eğitimi) alanında mesleki ve beceri edinme amaçlı kursların yanında sosyal ve kültürel amaçlı kurslara da yer verilmelidir.
- Kursların verileceği yer ve bina seçiminde, özellikle ulaşım durumu göz önünde bulundurulmalı, ulaşımı kolay ve katılımın daha fazla olacağı bir çevrenin seçilmesine dikkat edilmelidir.
- Etkili ve kaliteli bir kurs eğitimi için, kurslarda grupların kalabalık olmamasına ve sürenin yeterli olmasına dikkat edilmelidir.
- Kurs süre ve saatlerinin belirlenmesinde kursiyerlerin görüşleri alınarak kursiyerlere görelilik ilkesine dikkat edilmelidir.
- Kaliteli bir kurs eğitimi için, kursun verildiği bina, sınıf veya atölyede kullanılan araç, gereç ve donanım ile tüm fiziki ortam özellikleri yeterli hale getirilmelidir.
- Kurs öğreticilerinin ve çalışanlarının yaptığı işle ilgili yeterli düzeyde eğitim almış olmasına özen gösterilmelidir.
- Kursların çeşidi ve içeriği ile ilgili tanıtım ve duyurular daha etkili ve yaygın yollarla yapılmalıdır. Özellikle bu araştırmada elde edilen bulgulara dayanılarak bu amaçla radyo, televizyon, gazete ve broşürler kullanılabilir.
- Kurs çeşidi ve içeriği belirlenirken katılımcıların ve o çevrenin (yörenin) istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde düzenlenmesine dikkat edilmelidir.
- Verilen kurslarla ilgili katılımcıların görüşleri , istek ve önerileri alınarak kurs programları sürekli geliştirilmelidir.
- Bu tür halk eğitiminin verildiği özel veya kamu kurum ve kuruluşlarında verilen yetişkin eğitime yönelik kurslarda konu ile ilgili benzer araştırmalar yapılmalı; farklılık, eksiklik ve aksaklıklar belirlenerek giderilmelidir.

KAYNAKÇA

- AKBAŞ, Oktay. (2000). İstihlama Yönelik Yetişkin Mesleki Eğitim Programlarından Daktilografi Programlarının Değerlendirilmesi. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü .**
- AKIN, Filiz. (2005). Halk Eğitim Merkezlerinde Verilen El Sanatları Kurslarının Öğretmen ve Kursiyer Görüşlerine Göre Değerlendirmesi (Ankara Örneği). **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**
- ALABAY, Neslihan. (2003). Kırıkkale İlinde Halk Eğitim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretmen ve Usta öğreticilerin Mezun Oldukları Kaynaklar ve Halk Eğitim Merkezi İçerisindeki Sorunları. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**
- ARSLAN, Gülsema. (2001). Halk Eğitim Merkezlerinde Sanat Eğitimi ve Bir Program Önerisi. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü**
- ATAÜNAL, Aydoğan. (2000). **Öğretmen Mesleğine Giriş ve Nasıl Bir İnsan.** Ankara: 20 Mayıs Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı Yayını.
- AYHAN, Serap. (1988). Halk Eğitimine Katılma: Ankara'daki Halk Eğitim Merkezlerinde Açılan Kurslara Katılanların Demografik Özellikleri, Katılmalarını Güdüleyen Etmenler Ve programa İlişkin Görüşleri. **Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.**
- AYTAŞ, Gıyaseddin. (1991). Milli Eğitim Vakfı Dergisi. Yıl: 6 Sayı:22 Nisan-Mayıs-Haziran.

- BAYRAKTAR, Meltem. (1978). Aile de Kadının Rolü Kavramının Evli Kadınlar ve Erkekler Arasından Karşılaştırılmalı Analizi. **Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: H. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi.**
- BENER, Özgün. (2000). *Kadının Katkısından Yararlanamayan Ülkeler Kolay Gelişemiyor.* (Dünya da ve Türkiye de Kadın Konusu). **Standart Dergisi (Nisan)**, 95-101
- BİLGİN KONAKMAN, Gülbahar. (2004). Kadınlara Verilen Beslenme Eğitiminin Besin Tüketim Düzeyleri, Beslenme Alışkanlıkları ile Beslenme ve Osteoporos (kemik erimesi) Hakkında Bilgilerine Etkisinin Saptanması. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**
- BULUTAY, Tuncer (Ed). (2000). **Kadının İstihdamı.** Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.
- BÜLBÜL, Sudi. (1991). **Halk Eğitimi.** Eskişehir Açıköğretim Fakültesi Matbaası.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener. (2005): Veri Analizi El Kitabı (İstatistik Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum) Ankara 5. Baskı.
- CELEP. Cevat. (1995). **Halk Eğitimi “Kavramlar, ilkeler, Yöntemler, Teknikler”.** Ankara: Pegem Yayıncılık.
- CELEP. Cevat,(2003): **Halk Eğitimi.** Ankara: Geliştirilmiş 3. baskı, Anı Yayıncılık, Şubat.
- ÇETİN, Şaban. (1997). Ankara İli Merkez İlçelerindeki Halk Eğitim Merkezlerinde Eğitim Personelinin (Öğretmenlerin) Yetişkin Eğitimcisi Olarak Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

DEĞİRMENCİOĞLU, Coşkun. (1997)*Eğitim Bilimsel Yaklaşım: Eğitim. L, KÜÇÜKAHMET (Ed.), Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.

DOĞRAMACI. Emel,(1989). **Türkiye de Kadının Dünyü ve Bu günü**. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

DPT. (1963). **Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıl). 1963-1967 Ocak**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.

DPT. (1967). **Kalkınma Planı (İkinci Beş Yıl). 1968-1972 Kasım**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.

DPT. (1972). **1973 Yılı Programı, Üçüncü Beş Yıl 1973-1977**. Ankara: Başbakanlık Basımevi, Yayın No. DPT: 1271

DPT. (1978). **Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983**. Ankara: TBMM. Basımevi.

DPT. (1985). **Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989**. Ankara: Yayın No. DPT:1974.

DPT. (1990). **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994**. Ankara: Yayın no. DPT:2174.

DPT. (1996). **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000**. Ankara.

DPT (2000). **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005**. Ankara.

DUMAN, Tayyip. (1994). *14. Milli Eğitim Şurasının Değerlendirilmesi*. **Eğitim, 7** (Ocak, Şubat, Mart) 61-75. (Ankara: M. E. Basımevi).

DÜZÇAY DURGUT, Neşe. (2005). Ankara İli Halk Eğitimi Merkezlerinde Üretilen Kilimlerin Niteliği ve Kilim Dokuma Programlarının Yeterliliği. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

ER, Tülay. (1997). *Eğitim - Sosyoloji İlişkisi, Eğitim Bilimine Giriş.* Leyla KÜÇÜKAHMET (Ed), Ankara:Gazi Kitabevi.

ERKAL, Sibel ; Ş. ŞAFAK. (2001). *Ailenin Çevre Korunmasına İlişkin Bilgi ve Davranışlarının İncelenmesi. Standart Dergisi (471),60-67.*

ERTÜRK, Selahattin. (1991). **Eğitimde Program Geliştirme.** Ankara: Metehan Matbaacılık

FARMER, Helen S. (1995). **Gender Differences in Adolescent Career Exploration.** ERİC Digest. ERİC Clearing House on Counseling and Student Service, Greensboro, USA.

FAZLIOĞLU, Aygöl. (1992). Toplumsal Değişmenin Aile Yapısına, Kadının Statüsüne Etkileri. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: H. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.**

FİDAN, Nurettin. M, ERDEN. (1993). **Eğitime Giriş.** Ankara.

GASKELL, Jane. (1995). **Making It Work: Gender and Vocational Education Gender In/ forms Curriculum: From Enrichment to Transformation.** (Edit: Jane Gaskell and John Williniky). Newyork: Teacher College Press and Osie Press.

GEDİKOĞLU, Şevket. (1991). **Türkiye’de Yaygın Eğitimden Çağdaş Halk Eğitimine.** Ankara. Kadioğlu Matbaası.

GERAY, Cevat, (1978). **Halk Eğitimi**. Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No:73

GÜNEŞ, Firdevs. (1996). **Yetişkin Eğitimi (Halk Eğitimi)**. A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara: Ocak Yayınları.

HAK-İŞ. (Tarihsiz). **Çalışma Hayatı ve Kadın**. Panel. Ankara: Hak-iş Eğitim Yayınları , 37, ISBN:975-7820-06-7

KABAŞ, Didem. (2004). Kadınların Çevre Sorunlarına İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çevre Eğitimi. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KAPTAN, Saim. (1998) **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.

KARASAR, Niyazi. (1995) **Bilimsel Araştırma Yöntemleri -Kavramlar, İlkeler, Teknikler-**. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmalık Ltd.

KAYA, Yahya Kemal. (1985). **Türkiye’de Yaygın Eğitim**. Ankara: T. C. Başbakanlı Devlet Planlama Teşkilatı yayınları, Yayın no: DPT:2001, SPT:387, Haziran.

KILIÇ, Eşref. (1981). **Halk Eğitiminde Kuram ve Uygulama**. Ankara: Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

KİDOĞ (Tarihsiz). **Uluslararası Sözleşmeler Işığında “Türkiye’de Kadın”**. (KİDOĞ:Kadın İçin Destek Oluşturma Grubu).

KOÇAOĞLU, Yaşar. (1986). Halk Eğitim Merkezlerinde Uygulanan Programlar Üzerine Bir Araştırma. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ankara: G. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- KURT, İhsan. (2000): **Yetişkin Eğitimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, Ekim.
- LOVE, John. (1985). **Dünyada Yetişkin Eğitimine Toplu Bakış**. (Çev: Turhan Oguzkan). Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu.
- MAT SARIDOĞAN, İmren. (2004). Halk Eğitim Merkezlerinde Uygulanan Kuaförlük Meslek Dalı Saç Bakımı ve Yapımı Kursu Eğitim Programının, Katılımcı Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB. (1990). **Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği**. MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- MEB. (1990). **On üçüncü Milli Eğitim Şurası (15-19 Ocak 1990)**. *Yaygın Eğitim*. Raporlar, Görüşmeler, Kararlar. Ankara: M. E. Basımevi.
- MEB. (1991). **Birinci Maarif şurası (17-29 Temmuz 1939)**. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).
- MEB. (1991). **Dördüncü Milli Eğitim Şurası (22-31 Ağustos 1949)**. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).
- MEB. (1991). **Altıncı Milli Eğitim Şurası (18-23 Mart 1957)**. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).
- MEB. (1991). **Yedinci Milli Eğitim Şurası (5-15 Şubat 1962)**. Çalışma Esasları Konular, Kararlar. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).
- MEB. (1991). **Onuncu Milli Eğitim Şurası (23-26 Haziran 1981)**. Öneriler, Konuşmalar, Kararlar. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).

MEB. (1991). **On birinci Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran 1982)**. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).

MEB. (1991). **On ikinci Milli Eğitim Şurası (18-2 Temmuz 1988)**. İstanbul: M. E. Basımevi . (Tıpkı Basım).

MEB. (1992). *2000’li Yıllar Öncesinde “Türkiye’de Kadın Eğitimi”*. **Türkiye’ de Kadın Eğitimi 1. Uluslararası Konseyi**. Ankara: T. C. MEB. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Haziran.

MEB. (1993). **On dördüncü Milli Eğitim Şurası (27-28 Eylül 1993)**. Raporlar, Görüşmeler, Kararlar. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği, İstanbul: M. E. Basımevi.

MEB. (1996). **On beşinci Milli Eğitim Şurası (13-17 Mayıs 1996)** *2000’li Yıllarda Türk Milli Eğitim Sistemi*. Raporlar, Görüşmeler, Kararlar. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği, İstanbul: M. E. Basımevi.

MEB. (1998). **Milli Eğitim Şuraları (1939-1996)**. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği, Ankara: M. E. Basımevi (Tıpkı Basım).

MERT, Güler. (2005). Halk Eğitim Merkezlerinde Açılan Stilistik Kurslarındaki Eğitim Etkililiğinin Toplam Kalite Yönetim Sürecinde Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ankara: G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

MİSER, Rıfat. (1993). *Cumhuriyetimizin 70. Yılında Ülkemizde Halk Eğitiminin Durumu*. **Eğitim, 6** (Ekim, Kasım, Aralık), 36-49. (Ankara: M. E. Basımevi).

MUŞTA, Muammer C. (1993). *Eğitim ve Kültürel Yapı*. **Eğitim, 4** (Nisan, Mayıs, Haziran), 5-9. (Ankara: M. E. Basımevi).

NAZİK, Behire. (1997). 0-6 Yaş Çocuğu Olan Annelere Verilen, Ev Kazalarında İlk Yardım Eğitimi Modellerinin Araştırılması. **Yayınlanmamış Doktora Tezi.** Ankara: G. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü.

NİŞANCI, Abdullah. (1988). *Türk Milli Eğitim ve Öğretiminin Temel Hedefleri. Meselelerimiz.* İstanbul: Eğitim Komisyonu Çalışmaları. Temmuz.

OGUZKAN, Ferhan. (1981). **Eğitim Terimleri Sözlüğü.** Ankara: T. D. K Yayınları.

OKÇABOL, Rıfat. (1999). **Cumhuriyet Döneminde Yetişkin Eğitimi.** F. Gök(Ed). 75 Yılda Eğitim. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

ÖZTÜRK, Melek. (2004). **Öğretimi Planlama –Uygulama ve Değerlendirme.** Ankara: Bizim Büro Basımevi.

T. C. BAŞBAKANLIK, (2000a). **Kız Çocuklarının Mesleki Eğitime ve İstihata Yönelimleri.** T. C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Mayıs.

T. C. BAŞBAKANLIK, (2000b). **Türkiye de Kadınlara ait girişimlerinin desteklenmesi.** Ankara. T. C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Aralık.

TERZİOĞLU, Günsel. (2001). *Ailede Kadının Rolü.* **Tüketici Bülteni, 14** (157), 7-8.

TUNALI, İsmail. (1986). “Sanatta Eğitim Sorunu”, **1. Plastik Sanatlar Sempozyumu.** Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. Ankara.

TURGUT, Erol. (1998). **Halkevleri ve Halk Eğitimi (1932-1950). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

TOKYÜREK, Şadan. (1997). Eğitim Düzeyleri Farklı Kadınların Ailedeki Ev Yönetimi Biçimlerinin Saptanması ve Verileri Ev Yönetimi Eğitiminin Değerlendirilmesi. **Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: G. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü**

YAYLA, Deniz. (2002). Ücretli Usta Öğreticilerin Yetişkin Eğitimi Açısından Yeterlilik Düzeyleri. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

YEŞİLYAPRAK, Binnur. (2002). **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri.** Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

YILDIRAK,Nurettin. ve Başkaları. (2003). **Türkiye’de Gezici ve Geçici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Yaşam Koşulları ve Sorunları.** Ankara: Tarım-iş Sendikası, Yorum Matbaacılık, Temmuz.

YILDIRIM, Muhittin. (1996). **Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezlerindeki Uygulamalar.** Ankara: T. C. MEB. Çıraklı Yaygın Eğitim Müdürlüğü Yayınları.

YILDIRIM, Muhittin. (2002). *Halk Eğitiminde Sosyal ve Kültürel Etkinliklerin Rolü, Avrupa Sürecinde Kültürel Yozlaşmanın Önlenmesi. Ülkemizde Halk Eğitiminin Amacı,Önemi ve Gerekliliği Sempozyumu. 23-24 Mayıs 2001.* Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

YILDIZ, Ahmet. (2004). *Türkiye deki Yetişkin Eğitim ve Araştırmalarına Toplu Bakış.* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37 (1), 79-97.

Elektronik Kaynaklar

CEDAV. (2006) <[http://www. CEDAV. html](http://www.CEDAV.html). Birleşmiş Milletler CEDAV Komitesine Sunulmak Üzere Hazırlanan İkinci ve Üçüncü Birleştirilmiş Periyodik Türkiye Raporu (Ocak-2006).

DİE. (2005) <[http://www. die. gov. tr](http://www.die.gov.tr). Nüfus Sayım İstatistikleri(Aralık2005).

HALK EĞİTİMİ.(2005) <[http://www. Halk Eğitime Genel Bakış. Htm](http://www.HalkEgitimineGenelBakis.Htm). (Aralık-2005).

MEB. (2006)<[http:// www. ttkb. meb. gov. tr](http://www.ttkb.meb.gov.tr). 16. Milli Eğitim Şurası (Eylül-2006).

SAKA, Füsün (2005) <[http://www.hürriyet.com](http://www.hurriyet.com).Anlat Bakalım, Türk Kadınlarının Ruh Sağlığını Yaşadığı Ortam Bozuyor. (Aralık-2005).

SEYYAR, Ali. (2006) <[http://www. Ali Seyyar. Sosyal Siyaset Kürsüsü- Sosyal Pedagoji. Html](http://www.AliSeyyar.SosyalSiyasetKursusu-SosyalPedagoji.Html). (Ocak-2006).

UÇAN SÜPÜRGE. (2005) <[http://www. eski ucan süpürge. Org. / newhtml/ bülten/ 19/ sayfa 123](http://www.eskiucansepurge.Org/newhtml/bulten/19/sayfa123.TurkKadınlarıEvdeBunalıyor). Türk Kadınları Evde Bunalıyor(Aralık-2005).

ANKET FORMU

EK-1

Tarih :..... /..... /2006

T. C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EKONOMİSİ VE BESLENME BİLİM DALI

AİLE YAŞAM MERKEZİNDEKİ KURSLARA KATILAN KADINLARIN
KURSA DEVAM ETME NEDENLERİ ve MEMNUNİYET DURUMLARININ
ARAŞTIRILMASI

Sayın kursiyer;

Yapılan bu anketle sizin; kursa başvurma ve devam etme nedenleriniz ile kurstan memnuniyet durumunuz belirlenecektir. Elde edilen sonuçlar, bu tür kursları düzenleyen kurum ve kuruluşlara, konu ile ilgili çalışma yapan araştırmacılara ışık tutacaktır.

Vereceğiniz cevaplar sadece bu araştırmada kullanılacak ve gizli kalacaktır. Araştırmaya katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

şengöl TIRINOğLU

ANKET/ SORU FORMU

I-BÖLÜM

1-Oturduğunuz ilçe:.....

2-Yaşınız ?

() 29 ve daha küçük

() 30-39

() 40-46

() 50 ve yukarısı

3-Eğitim durumunuz?

() İlköğretim mezunu

() Ortaöğretim mezunu

() Yükseköğretim mezunu

4-Medeni durumunuz ?

() Evli

() Bekar, eşi ölmüş veya boşanmış

5-Evli iseniz, kaç yıllık evlisiniz ?

() 1 yıldan az

() 1-5 yıl

() 6-10 yıl

() 11-15 yıl

() 16-20 yıl

() 21 ve daha fazla

6-Ailedeki birey sayısı ? (siz dahil)

() İki

() Üç

() Dört

() Beş

() Altı ve daha fazla

7-Çalışıyor musunuz ?	Siz	Eşiniz
Çalışıyorum	()	()
Çalışmıyorum	()	()
Emekliyim	()	()

8-Çalışıyorsanız yaptığınız iş-mesleğiniz ?

	Siz	Eşiniz
İşçi	()	()
Memur	()	()
Serbest meslek	()	()

9-Sizin ve eşinizin kayıtlı olduğu Sosyal Güvenlik Kurumu var mı? Varsa hangisi

	Sizin	Eşinizin
Sosyal Sigortalar Kurumu	()	()
Emekli Sandığı	()	()
Bağ-Kur	()	()
İsteğe bağlı Bağ-Kur	()	()
Özel Sigorta Şirketi	()	()

10-Sizce ailenizin ekonomik durumu hangi guruba girmektedir?

- () Düşük gelirli
- () Orta gelirli
- () Yüksek gelirli

11-Oturduğunuz konutun mülkiyet durumu ?

- () Kendinizin
- () Kira
- () Diğer

II. BÖLÜM

1-Kursa katılma nedeniniz ? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)

- ☐ El becerisi geliştirmek
- ☐ Boş zamanını değerlendirmek
- ☐ Arkadaşı, komşusu, akrabası vb. katıldığı için
- ☐ Yeni arkadaşlıklar kurmak (sosyalleşmek) için
- ☐ Bedensel ve ruhsal daha sağlıklı olmak için
- ☐ Yeni bilgiler kazanmak için
- ☐ Evin eksikliklerini tamamlamak için
- ☐ Ek gelir temin etmek için
- ☐ Ev ortamından uzaklaşmak için
- ☐ Ev işlerinden uzaklaşmak için
- ☐ Hoşça vakit geçirmek için
- ☐ Dinlenmek için
- ☐ İçinde bulunduğun stres ve sıkıntılardan kurtulmak için

2-Kursa katılmak için izin alma durumunuz ?

- ☐ Anne-babasından
- ☐ İş veren, şef veya amirinden
- ☐ Eşinden
- ☐ Çocuklarından
- ☐ Kendisi karar veriyor

3-Hangi kurs veya kurslara katılıyorsunuz ?

- ☐ Bilgisayar-internet
- ☐ Yabancı dil
- ☐ Diksiyon
- ☐ Kütüphane
- ☐ El sanatları, takı tasarımı, bıçkı-dikiş, makrome, vb.
- ☐ Step, aerobik, jimnastik, vb.
- ☐ Masa tenisi, masa futbolu, air hockey, tekvando vb. sportif kurslar
- ☐ Satranç, abalone
- ☐ Halk oyunları
- ☐ Tiyatro
- ☐ Ud, gitar, ney, org, vb. müzik aleti çalma kursları
- ☐ Resim

() Diğer

4-Katıldığınız kursların (saat olarak) toplam süresi ?

.....

5-Sizce katıldığınız kursun süresi yeterli mi?

() Yeterli

() Yetersiz (nedenini yazınız.....)

6-Kursa gelmenizi (devam etmenizi) engelleyen nedenler var mı ?

() Var

() Yok

7- 6. soruya cevabınız “var” ise engelleyen nedenler nelerdir ?

() Ev işlerinden fırsat bulamıyorum

() Çocuk bakımından fırsat bulamıyorum

() Ulaşım durumu zorluk çıkarıyor

() Kursun saati, süresi uygun değil

() Diğer

8- Verilen kurslardan memnun musunuz ? (sizce en önemli bir nedeninizi lütfen yazınız)

() Memnunum

() memnun değilim

9- Kurslarda verilen bilgi-beceri veya hizmetleri yeterli buluyor musunuz ?

() Yeterli

() Yetersiz (nedeni).....

10-Kurstaki öğretmenlerin en çok memnun olduğunuz davranışları nelerdir ? (2 tane işaretleyiniz.)

() Kurs zamanında gelir

() Alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip.

() Kursiyerlere karşı davranışları çok iyi.

() Diğer öğretici arkadaşlarıyla iyi geçiniyor.

() Amirlerine karşı saygılı ve iyi davranıyor.

() Giyinişi uygun ve güzel.

() Sorulan sorulara tatmin edici cevap veriyor.

11-Katıldığınız kurs/kursların size ne gibi faydalar sağladığını düşünüyorsunuz ?

- ☐ Arkadaş sayım arttı, sosyal çevrem genişledi.
- ☐ Kendime güvenim arttı.
- ☐ Stres ve sorunlarımdan uzaklaşıp rahatladım.
- ☐ Aldığım kurs kapsamında bilgi ve becerim arttı
- ☐ Kendimi bedensel olarak daha sağlıklı hissediyorum.
- ☐ Kendimi daha mutlu ve huzurlu hissediyorum.

12-Katıldığınız kursların ailenizin diğer bireylerin üzerindeki etkisi sizce nasıl ?

- ☐ Memnunar
- ☐ Memnun değiller
- ☐

13-Bu tür kurslardan daha fazla kişinin yararlanması için, sizce hangi yollarla duyuru yapılmalıdır ?

- ☐ Gazete,dergi haber ve ilanlarıyla
- ☐ Radyo ve TV yayınları aracılığıyla
- ☐ Mahalle muhtarları aracılığıyla
- ☐ Broşür ve ilanlarla.
- ☐ Diğer

14-Başka hangi konularda kurs ve/veya hizmet verilmesini istiyorsunuz?

Kurs:.....
.....
Hizmet:.....
.....

15-Kurstaki fiziki eğitim ortamını nasıl buluyorsunuz?

Çok iyi	Aydınlatma	Isıtma	Havalandırma	Genişlik	Dekorasyonu
İyi	☐	☐	☐	☐	☐
Kötü	☐	☐	☐	☐	☐
Çok kötü	☐	☐	☐	☐	☐
Kararsızım(bilmiyorum)	☐	☐	☐	☐	☐

16-Kursun verdiği sınıf/atölyenin donanımını yeterli buluyor musunuz?

- ☐ Yeterli
- ☐ Yetersiz